

DISCRIMINATIECIJFERS IN 2025

EEN RAPPORT

OVER REGISTRATIES VAN
DISCRIMINATIE-INCIDENTEN
DOOR DE POLITIE, EN MELDINGEN BIJ
ANTIDISCRIMINATIEVOORZIENINGEN
EN ANDERE ORGANISATIES
IN NEDERLAND

APRIL 2026

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

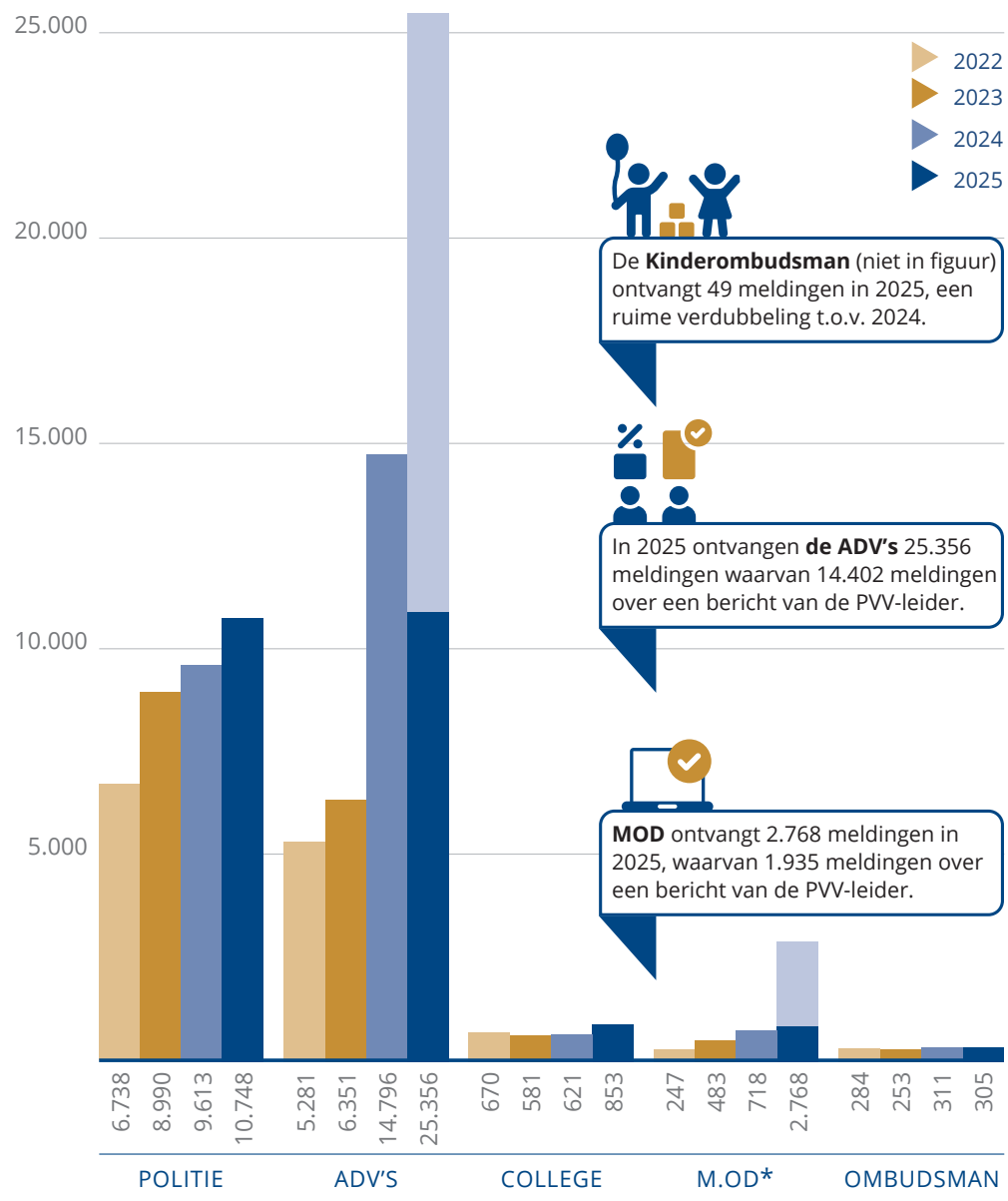

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Samenvatting	> 3	Hoofdstuk 5		Noten	> 48
Inleiding	> 7	De wijze van discriminatie		Bijlage 1	
Doelstelling en functie van het rapport		5.1 De wijze van discriminatie bij de politie en ADV's	> 27	<i>Regionale verschillen en overeenkomsten</i>	> 50
Hoofdstuk 1		5.2 De wijze van discriminatie bij overige instanties	> 28	B1.1 Registraties en meldingen	
Omschrijving en interpretatie van de cijfers		5.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers	> 29	naar politie-eenheid	> 51
1.1 Over welke cijfers hebben we het?	> 8	5.4 De meest geregistreerde wijzen van discriminatie	> 30	B.1.2 Veranderingen in de registraties	
1.2 Hoe kunnen we de cijfers interpreteren?	> 9	Hoofdstuk 6		en meldingen	> 51
Hoofdstuk 2		Waar spelen de discriminatie-incidenten zich af?		Bijlage 2	
Maatschappelijke ontwikkelingen rond discriminatie in 2025		6.1 Maatschappelijk terrein bij ADV's	> 33	<i>Toelichting cijfers</i>	> 54
2.1 Maatschappelijke context in 2025	> 11	6.2 Maatschappelijk terrein bij overige instanties	> 33	B2.1 Vergelijkbaarheid van registraties	> 54
2.2 Maatschappelijke gebeurtenissen door de jaren heen	> 13	6.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers	> 34	B2.2 Politie	> 54
Hoofdstuk 3		6.4 Meest geregistreerde terreinen	> 34	B2.3 Antidiscriminatievoorzieningen	> 55
Discriminatie-incidenten in 2025		6.5 Meldingen van discriminatie door overheidsinstanties	> 37	B2.4 College voor de Rechten van de Mens	> 56
3.1 Aantal discriminatiemeldingen en -registraties	> 15	6.6 Discriminatie op internet	> 38	B2.5 Meld.Online Discriminatie	> 57
3.2 Ontwikkelingen in de totaalcijfers	> 16	6.7 Discriminatie van kinderen en jongeren	> 38	B2.6 Nationale ombudsman	> 57
3.3 Uitgelicht: Incidenten met een groot aantal meldingen	> 16	Hoofdstuk 7		B2.7 Kinderombudsman	> 58
Hoofdstuk 4		Discriminatie op internet		B2.8 Definities van discriminatie	> 58
Discriminatiegronden		7.1 Wat is de aanleiding voor dit themahoofdstuk?	> 40	Bijlage 3	
4.1 Discriminatiegronden bij politie en ADV's	> 18	7.2 Wat verstaan we onder online discriminatie?	> 40	<i>Tabellen</i>	
4.2 Discriminatiegronden bij overige instanties	> 19	7.3 Wat is er bekend over online discriminatie?	> 41	Totaal aantal discriminatieregistraties	> 60
4.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers	> 21	7.4 Wat zien we in de cijfers van de meldinstanties?	> 42	Discriminatiegrond	> 61
4.4 Meest geregistreerde discriminatiegronden	> 22	7.5 Conclusie: wat kunnen we hiervan leren?	> 46	Wijze van discriminatie	> 65
4.5 Meervoudige en intersectionele discriminatie	> 26			Maatschappelijk terrein	> 66
				Verdeling naar politie-eenheid	> 69

SAMENVATTING

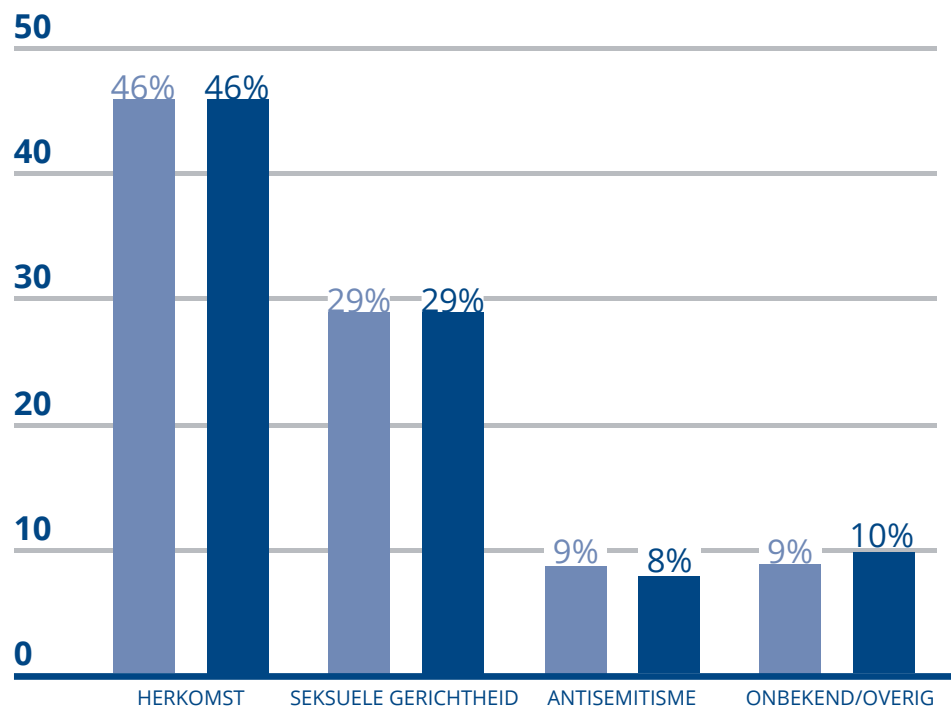
*Meld.Online Discriminatie

CIJFERS DISCRIMINATIE

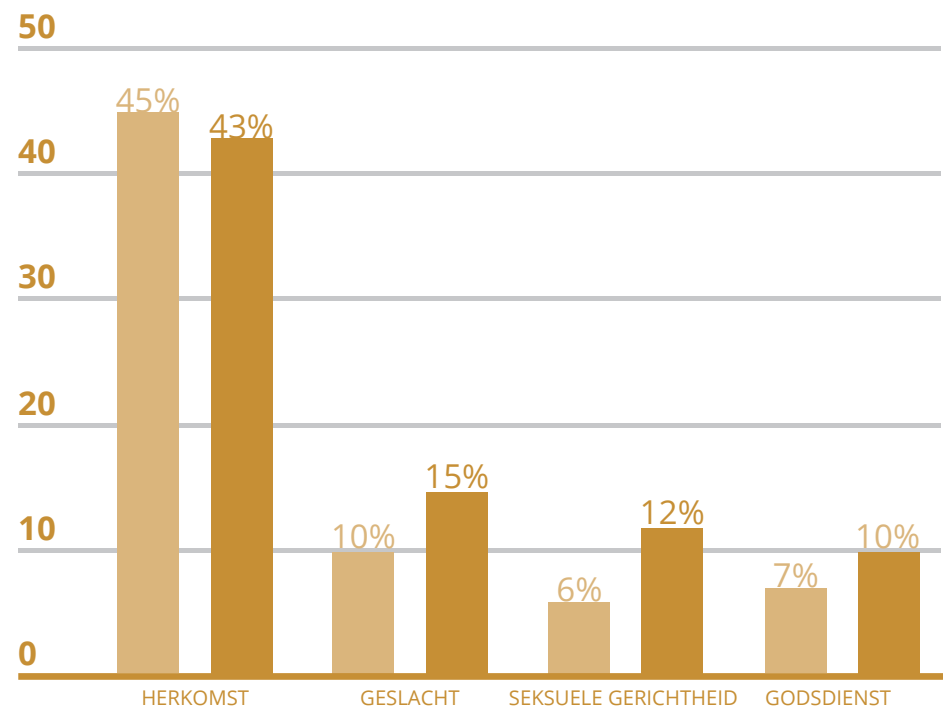
- ▶ Dit rapport presenteert een volledig overzicht van alle registraties van discriminatie die in 2025 bij een officiële meldinstantie zijn vastgelegd.
- ▶ Het rapport geeft inzicht in hoeveel incidenten en meldingen van discriminatie bekend zijn bij instanties en waar deze over gaan. Het rapport schetst de ontwikkelingen in de cijfers over de afgelopen 4 jaar.
- ▶ Het rapport geeft geen inzicht in de totale omvang van discriminatie in Nederland, omdat de meeste incidenten niet worden gemeld.
- ▶ De cijfers van de verschillende instanties kunnen niet zonder meer worden opgeteld, omdat ze meldingen op verschillende manier vastleggen.
- ▶ Ontwikkelingen in de cijfers kunnen duiden op veranderingen in discriminatie, maar ook op veranderingen in meldingsbereidheid of registratiepraktijken.
- ▶ Campagnes en maatschappelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op het aantal meldingen. Waar mogelijk geven we in het rapport een toelichting op deze ontwikkelingen.
- ▶ In 2025 kwamen er zowel bij de ADV's als bij het MOD veel meldingen binnen over hetzelfde incident; een bericht op sociale media van de leider van de PVV. Deze zogenaamde clustermeldingen verklaren (een deel van) de stijging in het aantal meldingen.

- ▶ **Discriminatie-incidenten** bij politie, meldingen bij ADV's, Meld.Online Discriminatie en de Nationale ombudsman en verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens, 2025

SAMENVATTING

► **Discriminatiegronden** in geregistreerde incidenten bij de politie in 2024 ● en 2025 ●

► **Discriminatiegronden** in meldingen bij ADV's in 2024 ● en 2025 ●

Bij de politie is de verdeling van de incidenten over de gronden door de jaren heen **opvallend stabiel**.

Meldingen bij Meld.Online Discriminatie gaan relatief vaak over **moslimdiscriminatie** en antisemitisme.

Het aantal meldingen over **seksuele gerichtheid** en **geslacht** bij ADV's is in 2025 sterk gestegen.

De meeste verzoeken om een oordeel bij het College hebben de laatste jaren betrekking op **handicap of chronische ziekte**.

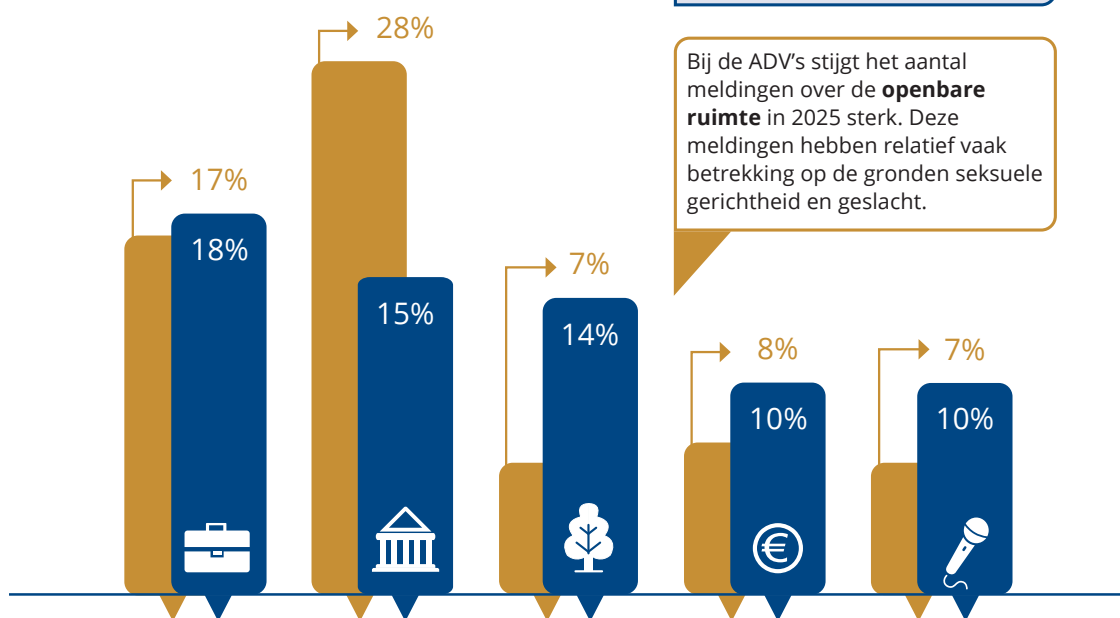
SAMENVATTING

Het aantal unieke meldingen van **internetdiscriminatie** bij Meld.Online Discriminatie is met 23% toegenomen. De meeste meldingen hebben betrekking op sociale media.

Bij het College gaat ruim de helft van de verzoeken om een oordeel om **arbeidsdiscriminatie**.

De meldingen van **discriminatie door overheden** bij de Nationale ombudsman gaan met name over de politie, gemeenten en 'migratie', waar COA en IND onder vallen.

Bij de ADV's stijgt het aantal meldingen over de **openbare ruimte** in 2025 sterk. Deze meldingen hebben relatief vaak betrekking op de gronden seksuele gerichtheid en geslacht.

- Arbeidsmarkt
- Collectieve voorzieningen
- Openbare ruimte
- Commerciële dienstverlening
- Publieke/politieke opinie

► **Maatschappelijk terrein** in meldingen bij ADV's in 2024 ● en 2025 ●

HERKOMST 46%

SEKSUELE GERICHTHEID 29%

ONBEKEND/OVERIG 10%

Top 3 Politie

HANDICAP/
CHRONISCHE ZIEKTE 25%

GESLACHT 22%

HERKOMST 15%

Top 3 College

HERKOMST 41%

HANDICAP/
CHRONISCHE ZIEKTE 33%

ONBEKEND/OVERIG 14%

Top 3 Kinderombudsman

HERKOMST 43%

GESLACHT 15%

SEKSUELE GERICHTHEID 12%

Top 3 ADV's

HERKOMST 59%

ONBEKEND/OVERIG 18%

HANDICAP/
CHRONISCHE ZIEKTE 9%

Top 3 Nationale ombudsman

HERKOMST 32%

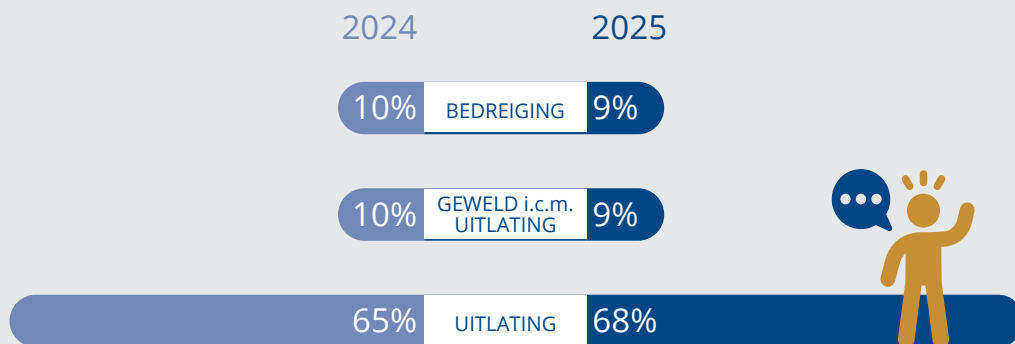
GODSDIENST 20%

OVERIG 17%

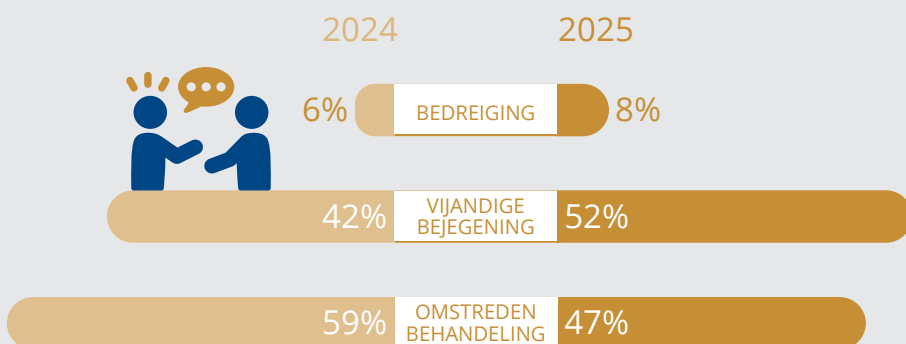
Top 3 Meld.Online Discriminatie

► **Top 3 Discriminatiegronden 2025** geregistreerd door politie, ADV's, het College, de Nationale ombudsman, Kinderombudsman en Meld.Online Discriminatie

SAMENVATTING

► **Wijze van discriminatie** in geregistreerde incidenten bij de politie in 2024 en 2025

► **Wijze van discriminatie** in meldingen bij ADV's in 2024 en 2025

THEMAHOOFDSTUK

► ONLINE DISCRIMINATIE

- Online discriminatie krijgt steeds meer aandacht in beleid en wetgeving, onder meer in het Plan van aanpak tegen online discriminatie en Europese regelgeving zoals de Digital Services Act. Dit rapport bevat daarom een verdiepend hoofdstuk over dit thema.
- Online discriminatie omvat verschillende vormen van discriminerend gedrag, waaronder online haatspraak, gericht tegen groepen mensen, en persoonlijke discriminatie die online plaatsvindt.
- Ervaringsonderzoek laat zien dat veel mensen online discriminerende uitingen over groepen zien en als zodanig herkennen, terwijl slechts een klein deel aangeeft zich zelf online gediscrimineerd te hebben gevoeld.
- In de registraties van de meeste meldinstanties is online discriminatie moeilijk afzonderlijk zichtbaar. Dit komt mede omdat de onlinewereld geen afgebakend maatschappelijk terrein is maar verweven is met alle leefdoeinen.
- Bij MOD en bij de ADV's zijn de meldingen wel afzonderlijk geregistreerd. MOD ontvangt in 2025 in totaal 805 meldingen van online discriminatie, ADV's registreren in ieder geval 674 ervaringen die zich online afspelen. Het aantal meldingen bij MOD is voor het derde jaar op rij aanzienlijk gestegen.
- In de meldingen komen vergelijkbare patronen naar voren als in ervaringsonderzoek, waarbij discriminatie vaak betrekking heeft op herkomst, godsdienst en seksuele gerichtheid.
- Sociale media spelen een centrale rol bij online discriminatie, als plek waar discriminerende uitingen worden geplaatst en waar mensen ermee worden geconfronteerd.
- MOD dient in 2025 85 verwijderverzoeken in, waarvan 81 werden uitgevoerd. Bij de ADV's bestaat de afhandeling vaak uit registratie en het geven van advies.
- Het verschil tussen ervaringen en registraties wijst erop dat online discriminatie veel vaker wordt ervaren dan gemeld. Uit de ervaringsonderzoeken blijkt dat mensen vaak geen actie ondernemen wanneer zij online discriminatie tegenkomen.

In dit rapport presenteren we de cijfers van de Nationale Politie (hierna: politie) en antidiscriminatievoorzieningen (hierna: ADV's) over discriminatie. In de analyse zijn daarnaast gegevens opgenomen van andere organisaties die discriminatiemeldingen registreren: het meldpunt voor discriminatie op het internet (Meld.Online Discriminatie), het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College), de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman. Discriminatie is het ongelijk behandelen van mensen op basis van kenmerken die er in die situatie niet toe (mogen) doen. Bijvoorbeeld een woning niet krijgen vanwege je herkomst, door de burens getreiterd worden vanwege je seksuele gerichtheid of geen stageplek krijgen omdat je een hoofddoek draagt. Gemeenten voldoen aan de rapportageverplichting die zij hebben in het kader van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) door de gemeentelijke ADV-data te leveren voor dit landelijke rapport. Met de jaarlijkse rapportage over meldingen en registraties van discriminatie, houden de betrokken organisaties breed zicht op de cijfers en delen zij welke soorten incidenten bij hen bekend zijn.

Wat is de doelstelling van dit rapport

Dit rapport biedt een overzicht van de discriminatie-incidenten en -meldingen die in Nederland in 2025 zijn vastgelegd door instanties met een wettelijke (of officiële) taak om discriminatiemeldingen of -incidenten te registreren en/of te behandelen. Het geeft daarmee inzicht in de meldingen van discriminatie die bekend zijn bij deze instanties. Het rapport heeft daarnaast tot doel een jaarlijks beeld te geven van discriminatie in Nederland. Het rapport heeft dit jaar ook weer een thematisch hoofdstuk (hoofdstuk

7), waarin een thema dat relevant is in het kader van de discriminatiecijfers verder wordt toegelicht. Dit jaar gaat het om de verschillende vormen van online discriminatie die we terugzien in de geregistreerde meldingen en incidenten.

Welke inzichten biedt dit rapport?

Het rapport geeft inzicht in hoeveel incidenten en meldingen van discriminatie bekend zijn bij officiële instanties. Indirect kan het rapport daarmee ook een indicatie geven van (ontwikkelingen in) de meldingsbereidheid en gevolgen van veranderende registratiepraktijken, bijvoorbeeld wanneer een campagne om meldingen te stimuleren samenvalt met een duidelijke stijging in het aantal meldingen. De discriminatiecijfers geven geen inzicht in de totale omvang van discriminatie. Verreweg de meeste ervaringen of incidenten worden immers niet gemeld bij de betreffende instanties.¹ De cijfers zeggen wel iets over de aard van discriminatie in Nederland. Door te kijken naar de verdeling van de discriminatieregistraties en -meldingen over discriminatiegronden, maatschappelijke terreinen en wijzen van discriminatie en door casusbeschrijvingen te bestuderen, brengen we in beeld wat voor soort discriminatie-incidenten zich voordoen in Nederland.

Zo zien we welke typen incidenten regelmatig voorkomen, welke patronen in de verschillende categorieën en deelterreinen terugkomen, en soms ook welke impact discriminatie-incidenten hebben op betrokkenen. Verschuivingen in de cijfers, landelijk of regionaal (zie bijlage 1), kunnen een resultaat zijn van maatschappelijke ontwikkelingen en/of van veranderingen in de meldingsbereidheid en meldingstoegankelijkheid (landelijk of op lokaal of regionaal niveau).

LEESWIJZER

HOOFDSTUK 1 geeft een toelichting op de herkomst van de cijfers en de manier waarop we ze moeten interpreteren.

IN HOOFDSTUK 2 schetsen we een aantal belangrijke gebeurtenissen en maatschappelijke discussies in 2025. Deze vormen de context waarin we de gepresenteerde cijfers moeten plaatsen.

IN HOOFDSTUK 3 presenteren we de totale aantallen meldingen en registraties bij politie, ADV's, Meld.Online Discriminatie, verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens, en meldingen bij de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman.

IN HOOFDSTUK 4, 5 EN 6 bespreken we achtereenvolgens de discriminatiegronden, wijze van discriminatie (verschijningsvorm) en het maatschappelijk terrein waar de discriminatie-incidenten en -ervaringen zich afspeelden.

HOOFDSTUK 7 gaat verder in op het thema online discriminatie.

Mensen die discriminatie ervaren, kunnen dat bij verschillende organisaties melden. Soms maken mensen gericht melding van discriminatie, soms is discriminatie één van de aspecten van een melding, aangifte of waarneming. In dit hoofdstuk leggen we kort uit welke gegevens in dit rapport worden gepresenteerd. Voor de geïnteresseerde lezer is een uitgebreide toelichting opgenomen in bijlage 2.

1.1 Over welke cijfers hebben we het?

1.1.1 Discriminatie-incidenten geregistreerd door de politie
Politie medewerkers registreren alle aangiften, meldingen en eigen waarnemingen in het bedrijfsprocessensysteem Basis Voorziening Handhaving (BVH). De politie rapporteert via dit rapport jaarlijks over de discriminatie-incidenten die in de BVH zijn geregistreerd. De lijst met discriminatie-incidenten bevat meldingen, aangiften en eigen waarnemingen van discriminatie, maar ook meldingen, aangiften en eigen waarnemingen van incidenten met een mogelijk discriminatie-aspect. Dat er een discriminatie-aspect is, wil niet altijd zeggen dat de betrokkene het incident ook als discriminatie heeft ervaren, herkend of benoemd. De rechter bepaalt uiteindelijk of het gaat om een strafbaar feit: strafrechtelijke discriminatie. Als er meerdere meldingen, aangiften of eigen waarnemingen zijn over hetzelfde incident, dan wordt dit maar één keer opgenomen in de cijfers.

1.1.2 Meldingen en klachten bij antidiscriminatievoorzieningen (ADV's)

Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen kunnen hiervan melding maken bij een ADV. ADV's registreren alle

meldingen en staan de melder op verschillende manieren bij. Bij de ADV-cijfers tellen alle meldingen mee, ook als er meer meldingen waren over hetzelfde gebeurtenis. Incidenten van discriminatie die ADV's zelf hebben gesignaleerd en vastgelegd, maar waar geen melding van is gedaan door een individuele melder, zijn niet meegeteld in de cijfers.

1.1.3 Meldingen bij Meld.Online Discriminatie

Het meldpunt Meld.Online Discriminatie (hierna MOD) registreert meldingen over online uitingen (bijvoorbeeld websites, sociale media en blogs) die de melder als discriminerend ervaart. Het meldpunt beoordeelt vervolgens of deze uitingen strafbaar kunnen zijn. Als dat zo is, vraagt het meldpunt de beheerders of eigenaars van de website of het platform om de uiting te verwijderen. In dit rapport zijn alleen de meldcijfers opgenomen en gaan we niet in op de aantallen die volgens het meldpunt mogelijk strafbaar zijn.

1.1.4 Registratiecijfers van het College voor de Rechten van de Mens

Mensen die vermoeden dat zij gediscrimineerd zijn, kunnen contact opnemen met het College voor de Rechten van de Mens. Het College beantwoordt en registreert alle vragen en meldingen die gaan over discriminatie. Deze kunnen ook anoniem ingediend worden. Bij vragen en meldingen worden geen eisen gesteld aan de informatie die aangeleverd wordt. Daarnaast kan iemand een discriminatieklacht of een verzoek tot een oordeel indienen. Bij het indienen van een klacht of verzoek tot een oordeel worden wel eisen gesteld aan de informatie die hiervoor aangeleverd wordt. Het College toetst vervolgens of deze klacht in strijd is met de gelijkebehandelingswetgeving. In dit rapport gaan we in op de verzoeken om een oordeel bij het College. In het

jaarverslag en via het online dashboard over discriminatie van het College is ook informatie over de afhandeling van de verzoeken door het College te vinden.

1.1.5 Klachten bij de Nationale ombudsman

Mensen met klachten over overheidsinstanties kunnen bij de Nationale ombudsman terecht. Deze behandelt klachten over gedrag van de rijksoverheid, aangesloten decentrale overheden en uitvoeringsorganisaties. Een deel van de klachten die de Nationale ombudsman ontvangt, gaat over discriminatie door de overheid. Ook zaken die niet over de overheid gaan worden geregistreerd, maar deze worden niet behandeld omdat de ombudsman daar geen mandaat voor heeft. Deze gevallen worden wel meegenomen in de cijfers in dit rapport, omdat het wel meldingen zijn van mensen over discriminatie. De Nationale ombudsman registreert een klacht in de categorie discriminatie wanneer een burger aangeeft dat daar sprake van was. Indien het mandaat van de Nationale ombudsman het toelaat, kan de ombudsman bij dergelijke meldingen ook tot een oordeel komen. In dit rapport zijn de meldcijfers over discriminatie opgenomen. Deze worden aangeduid als meldingen van discriminatie.

1.1.6 Klachten bij de Kinderombudsman

Iedereen – kinderen, ouders, professionals en hulpverleners – kan een klacht voorleggen aan de Kinderombudsman, of om hulp en advies vragen bij situaties waarvan ze vermoeden dat kinderrechten niet worden nageleefd. Bij de klachten die de Kinderombudsman ontvangt, zitten ook klachten over discriminatie. Als een ouder, professional of kind zelf aangeeft dat het gaat om discriminatie, dan registreert de Kinderombudsman dat. In dit rapport presenteren we de klachten over discriminatie. Het komt voor dat een klacht wel

geregistreerd is als een klacht over pesten, maar niet als een klacht over discriminatie. In de analyse is daarom bij klachten over pesten door een onderzoeker van de Kinderombudsman beoordeeld of het hierbij ging om een discriminatie-ervaring. Dit wil zeggen: of het ging om pesten op basis van één van de gronden zoals ze beschermd zijn in Artikel 2 van het Kinderrechtenverdrag. In dit rapport spreken we over de klachten die de Kinderombudsman ontvangt als meldingen.

1.2 Hoe kunnen we de cijfers interpreteren?

1.2.1 Bestaat er overlap tussen cijfers van de verschillende instanties?

De diverse organisaties registreren de meldingen en incidenten op hun eigen manier en voor verschillende doelen. De cijfers die we in dit rapport presenteren, zijn dan ook verschillend van aard en in de manier waarop ze tot stand zijn gekomen. Daarom tellen we ze niet bij elkaar op, maar zien we ze als elkaar aanvullende informatiebronnen.

Het is mogelijk dat gebeurtenissen bij twee organisaties worden gemeld, waardoor er een overlap tussen meldingen en registraties kan zitten. Dat komt ook doordat de verschillende organisaties samenwerken en in specifieke gevallen naar elkaar doorverwijzen, afhankelijk van de wijze van discriminatie en de context waarin het incident zich afspeelt. Het is niet bekend hoe groot de overlap tussen de registraties is.

1.2.2 Wat is de betekenis van registratiecijfers?

Uit onderzoek weten we dat er onderrapportage van discriminatie is. Ook als mensen discriminatie herkennen, stappen zij nog niet vanzelfsprekend naar een instantie om hier melding van te doen.

Gemiddeld doet slechts 1 op de 10 mensen die discriminatie ervaren ergens melding, blijkt uit het recentste kwantitatieve onderzoek naar discriminatie-ervaringen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).² Daarbij kan het ook gaan om een melding bij de eigen werkgever of opleiding. 3 procent van de mensen die discriminatie ervaren meldt dit bij de politie, 1 procent bij een ADV, en minder dan een half procent bij het College. 4 procent meldt bij een andere dan de genoemde instanties.

Dat betekent dat bij de interpretatie van de registratiecijfers voorzichtigheid geboden is. De cijfers in dit rapport laten verschillende ontwikkelingen zien, zowel in het totaal aantal discriminatie-incidenten als in de gronden, maatschappelijke terreinen en verschijningsvormen waar ze over gaan. Deze ontwikkelingen kunnen duiden op:

- ▶ Daadwerkelijke veranderingen van discriminatie in Nederland.
- ▶ Veranderingen in de mate waarin mensen discriminatie herkennen, benoemen en melden.³
- ▶ Veranderingen in de manier waarop incidenten en meldingen worden geregistreerd. Bij de Nationale ombudsman en Kinderombudsman zijn de registratiecategorieën vereenvoudigd.

Waar mogelijk geven we in dit rapport verklaringen voor ontwikkelingen in de cijfers. Uitgebreide duiding van een toename of afname in de meldcijfers is meestal niet mogelijk door een gebrek aan kwalitatieve informatie en context.

TERMINOLOGIE

In dit rapport hebben we het over meldingen, registraties, en geregistreerde incidenten. De politie registreert *incidenten* waarbij discriminatie (mogelijk) een rol speelt. Deze incidenten noemen we ook *registraties*. Voor de meldingen en klachten van ADV's, het College, Meld.Online Discriminatie, de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman gebruiken we de term *meldingen*. Tot slot ontvangt het College ook *verzoeken tot een oordeel*.

Discriminatiemeldingen en geregistreerde incidenten laten maar een deel van de daadwerkelijke ervaringen van discriminatie zien. Discriminatie is een breed maatschappelijk fenomeen dat zich niet alleen uit op individueel of persoonlijk niveau. Thema's die met discriminatie te maken hebben zijn regelmatig het onderwerp van publieke en politieke discussies. In dit hoofdstuk lichten we daarom enkele onderwerpen uit die in 2025 in het maatschappelijke debat aan de orde kwamen, om zo een completer beeld te schetsen van de context waarin discriminatie-ervaringen en -incidenten zich afspelen. De onderwerpen in dit hoofdstuk zijn geselecteerd omdat ze aanleiding gaven tot maatschappelijke discussie. In sommige gevallen leidde dit ook tot meldingen bij meldinstanties, in andere gevallen was dit niet het geval.

2.1 Maatschappelijke context in 2025

2.1.1 Campagne Tweede Kamerverkiezing

Op 29 oktober vinden Tweede Kamerverkiezingen plaats nadat het kabinet op 3 juni is gevallen. Het kabinet valt door onenigheid over het asielbeleid, en enkele partijen gebruiken dit thema tijdens de campagnevoering. Bij een aantal protesten richten de uitingen zich niet alleen tegen beleid, maar ook tegen migranten of asielzoekers als groep. Op lokaal niveau zijn er protesten tegen de opening van asielzoekerscentra en lokale bestuurders en raadsleden worden onder druk gezet. Een demonstratie tegen het asielbeleid in Den Haag, waar ook rechts-extremistische groepen en voetbalhooligans aan deelnemen, loopt uit op rellen en geweld tegen politie, journalisten en een politiek partijkantoor.

In het debat, bij de protesten en online, worden uitlatingen gedaan die als discriminerend of grensoverschrijdend worden ervaren. Zo zorgt een afbeelding die de PVV-leider op sociale media plaatst voor grote ophef in de samenleving. Het leidt tot duizenden meldingen bij ADV's, aangiften bij de politie en meldingen bij Meld.Online Discriminatie (zie paragraaf 3.3). Ook ontstaat er een publieke discussie nadat de VVD-leider een zanger op sociale media van 'Jodenhaat' beticht, omdat deze een optreden bij een Joods voetbaltoernooi heeft afgezegd vanwege 'zionistische posters'. Het leidt tot een publiek conflict, Kamervragen en bedreigingen aan het adres van de zanger. Het voorval is terug te zien in enkele meldingen bij ADV's.

Deze voorbeelden illustreren dat in het publieke debat regelmatig discussie ontstaat over de grenzen van de vrijheid van meningsuiting in relatie tot onder meer het discriminatieverbod, waarbij sociale media een belangrijke rol spelen.

2.1.2 Israëlisch-Palestijns conflict

Het aanhoudende geweld in Gaza en Israël drukt ook in 2025 een stempel op het publieke debat en de verhoudingen in Nederland. Bij grote demonstraties in Den Haag en Amsterdam tegen de Nederlandse opstelling richting Israël gaan honderdduizenden mensen de straat op. In media en politiek leidt het conflict tot verhitte discussies. Daarbij komt onder meer de vraag naar voren waar de grens ligt tussen politieke kritiek op de Israëlische regering en antisemitische uitingen. Onder andere op universiteiten worden gesprekken gevoerd over de onveiligheidsgevoelens van Joodse studenten. Tegelijkertijd uiten moslimorganisaties hun zorgen over stigmatisering en selectieve verontwaardiging

in het publieke debat. Onveiligheidsgevoelens en ervaren discriminatie onder zowel Joodse als islamitische Nederlanders zijn veelvuldig onderwerp van debat in de media. Dit is incidenteel terug te zien in de registraties van de meldinstanties.

2.1.3 Genderstereotypen online en onveiligheid van vrouwen

In 2025 is er regelmatig aandacht voor de zogenoemde ‘manosphere’. Hiermee worden online netwerken van jonge mannen en mannelijke influencers bedoeld waarin traditionele genderrollen worden verheerlijkt en vrouwonvriendelijke opvattingen worden genormaliseerd. In podcasts, video's en sociale-mediaberichten worden opvattingen verspreid waarin vrouwen als ondergeschikt worden voorgesteld en mannelijkheid wordt gekoppeld aan dominantie en controle. De dramaserie *Adolescence* voedt het maatschappelijke debat over de invloed van online gemeenschappen op jongens en jonge mannen. In dezelfde lijn komt er ook meer aandacht voor de zogenoemde ‘tradwives’ (vrouwen die bewust kiezen voor een ondergeschikte positie) en hun invloed op meiden en jonge vrouwen.

De veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte komt nadrukkelijk op de maatschappelijke agenda te staan na meerdere geweldsincidenten. De moord op een 17-jarig meisje leidt tot de landelijke protestbeweging ‘De nacht is ook van ons’. In verschillende steden worden fietstochten en marsen georganiseerd waarin aandacht wordt gevraagd voor straatintimidatie, seksueel geweld en het gevoel van onveiligheid onder vrouwen. De combinatie van online vrouwonvriendelijke beeldvorming en offline geweld leidt tot een bredere discussie over genderongelijkheid en

bescherming tegen seksediscriminatie. Incidenteel is dit terug te zien in de meldingen en registraties.

2.1.4 Digitale en algoritmische discriminatie en gebruik van AI

De snelle verspreiding en adoptie van generatieve kunstmatige intelligentie (artificial intelligence, AI) gaat gepaard met groeiende zorgen over de keerzijde van dergelijke technologie, waaronder discriminatie. Enerzijds wordt gewezen op stigmatiserende en vooringenomen output van AI-modellen. Doordat deze systemen worden getraind op bestaande online data, kunnen zij maatschappelijke stereotypen reproduceren en versterken in plaats van corrigeren. Zo ontstaat het risico dat ogenschijnlijk neutrale technologie bestaande ongelijkheden vergroot.

Anderzijds wordt AI ingezet om discriminerende beelden en boodschappen te produceren en te verspreiden, met name in audiovisuele vorm. Zo blijkt in 2025 dat door sommige Kamerleden AI-gegenereerde afbeeldingen worden gebruikt om boodschappen te verspreiden die door critici als racistisch of stigmatiserend worden gezien. Ook ontstaat ophef over een met AI geproduceerd protestlied tegen asielzoekerscentra dat hoog in de top-50 van een muziekstreamingdienst belandt. Na publieke kritiek en een tegenactie wordt het nummer verwijderd. Meldinstanties ontvangen hier meldingen over.

2.1.5 Erkenning van institutionele discriminatie naast bezorgdheid over diversiteitsbeleid

In 2025 ontstaat in toenemende mate aandacht voor de mogelijkheid dat discriminatie ook institutioneel en structureel kan plaatsvinden. Terwijl het begrip

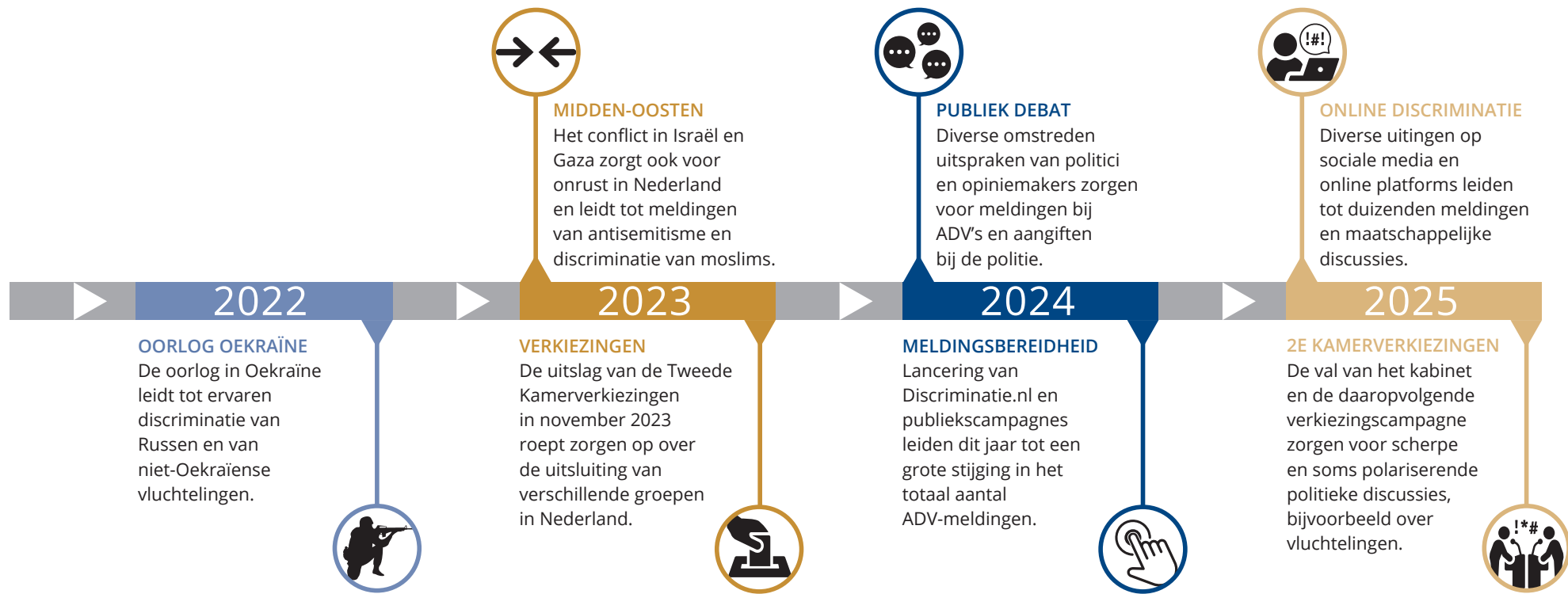
‘institutioneel racisme’ onderwerp van politiek debat blijft, zetten overheidsinstellingen stappen om risico's op institutionele uitsluiting te verkleinen. Het College voor de Rechten van de Mens publiceert een nieuw toetsingskader tegen discriminatie door risicoprofilering dat uitvoeringsorganisaties handvatten biedt om te voorkomen dat ogenschijnlijk neutrale selectiecriteria leiden tot indirecte discriminatie. Later dat jaar lanceert de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme de ‘Discriminatietoets publieke dienstverlening’ waarmee publieke organisaties hun werkprocessen kunnen doorlichten op discriminatierisico's. De toets wordt getest door de Douane, de gemeente Arnhem en DUO en vervolgens breder beschikbaar gesteld.

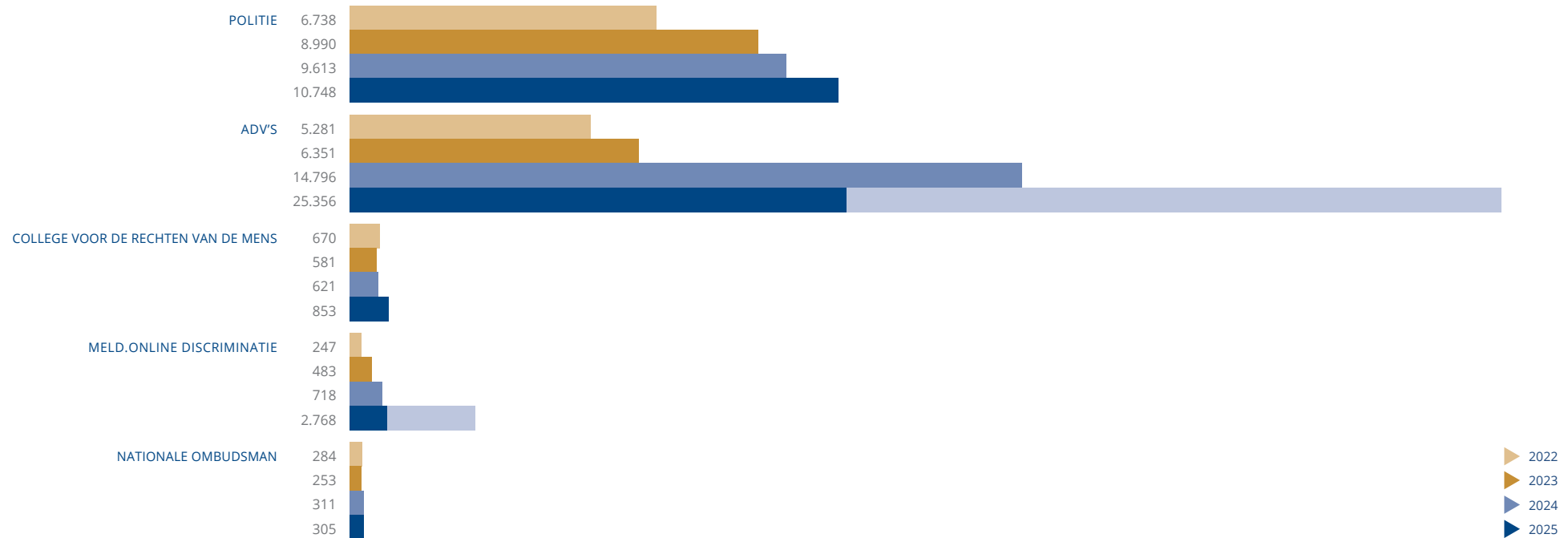
Deze ontwikkelingen spelen zich af in een internationale context, die op sommige plekken een tegengestelde richting uitgaat. De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) waarschuwt voor een afbraak van diversiteitsbeleid en een vermindering van gelijke kansen op de arbeidsmarkt. Aanleiding hiervoor zijn ontwikkelingen in de Verenigde Staten waarbij beleid gericht op kansengelijkheid wordt ingetrokken. De NCDR is bezorgd dat deze ontwikkeling gevolgen kan hebben voor het diversiteitsbeleid bij Nederlandse en internationaal opererende bedrijven. Bij een aantal meldinstanties komen meldingen over (weerstand tegen) diversiteitsbeleid en ervaringen met institutionele discriminatie geregeld voor.

2.2 Maatschappelijke gebeurtenissen door de jaren heen

Niet alle ontwikkelingen die in dit hoofdstuk beschreven worden, hebben direct aanwijsbare invloed op de meldingen en registraties. In de afgelopen jaren zijn er soms (eenmalige) incidenten of ontwikkelingen geweest die voor een stijging

van het aantal meldingen en registraties zorgden. De tijdlijn op de volgende pagina laat zien welke maatschappelijke ontwikkelingen of incidenten in de afgelopen jaren mede van invloed zijn geweest op het aantal geregistreerde meldingen en incidenten. Deze gebeurtenissen zorgden in verschillende mate voor een stijging van het aantal meldingen en incidenten.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het totaal aantal door de politie geregistreerde discriminatie-incidenten en meldingen bij de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's), het College voor de Rechten van de Mens, Meld. Online Discriminatie, de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman. De cijfers vergelijken we met de drie voorgaande jaren.

3.1 Aantal discriminatiemeldingen en -registraties

Figuur 1 laat het totaal aantal geregistreerde incidenten en meldingen per instantie zien. De politie registreert 10.748 incidenten in 2025. Bij de ADV's komen 25.356 meldingen binnen, waarvan 14.402 meldingen één clustermelding betreffen. Het College ontvangt 853 verzoeken om een oordeel over discriminatie. Bij MOD worden 2.766 meldingen van online discriminatie gedaan, waarvan 1.935 meldingen over één uiting gaan. De Nationale ombudsman ontvangt 305 meldingen van discriminatie door overheidsinstanties en de Kinderombudsman (niet in de figuur te zien) ontvangt 49 meldingen van discriminatie.

Figuur 1 Overzicht van discriminatie-incidenten bij politie, meldingen bij ADV's, Meld.Online Discriminatie en de Nationale ombudsman en verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens 2022-2025

De betreffende clustermelding bij ADV's en MOD wordt in paragraaf 3.3 verder toegelicht. Deze clustermelding is alleen in figuur 1 in het absolute aantal meldingen meegenomen. Doordat een groot aantal meldingen betrekking heeft op één en hetzelfde incident, heeft deze clustermelding een vertekenend effect op de verdeling naar discriminatiegrond, -wijze en -terrein. Daarom is deze melding in de volgende hoofdstukken buiten beschouwing gelaten in de ADV-cijfers. Bij de MOD-cijfers worden in de volgende hoofdstukken uitsluitend 'unieke meldingen' gepresenteerd, waardoor meervoudige meldingen slechts één keer meetellen.

3.2 Ontwikkelingen in de totaalcijfers

Hieronder beschrijven we de opvallendste ontwikkelingen in het totaal aantal geregistreerde discriminatie-incidenten en meldingen per organisatie.

3.2.1 Politie registreert opnieuw meer incidenten

De politie registreert 10.748 incidenten in 2025, 1.135 meer dan in 2024. Dat betekent een toename van 12 procent. De afgelopen jaren stijgt het aantal door de politie geregistreerde incidenten gestaag.

3.2.2 ADV's ontvangen ongekend hoog aantal meldingen over één incident

ADV's ontvangen 25.356 meldingen in 2025. Niet eerder ontvingen ADV's zoveel meldingen. 14.402 van deze meldingen hebben betrekking op één incident: een uiting van de partijleider van de Partij voor de Vrijheid (PVV) op X. Dit is de grootste clustermelding die ADV's ooit hebben ontvangen. Afgezien van deze meldingen kwamen er 10.954 meldingen bij ADV's binnen. In vergelijking met eerdere

jaren is dit nog steeds een hoog aantal, maar minder dan in 2024 toen verschillende clustermeldingen tot een hoog totaal aantal meldingen bij ADV's leidden. In paragraaf 3.3 lichten we de meldingen over de uiting van de PVV-leider en overige clustermeldingen verder toe en geven we aan hoe we met deze meldingen in de overige hoofdstukken van het rapport omgaan.

3.2.3 Overige instanties laten stijging of stabiele trend zien

Met uitzondering van de Nationale ombudsman registreren alle overige instanties in 2025 meer meldingen dan in 2024. Het College ontvangt 853 verzoeken om een oordeel, 232 meer dan een jaar eerder. Bij MOD is sprake van 2.766 meldingen, bijna vier keer zoveel als in 2024. Deze stijging heeft vooral te maken met een clustermelding over dezelfde uiting als hierboven is beschreven bij de ADV's. Daarnaast ontvangt MOD ook over een aantal andere uitingen meervoudige meldingen. Als we alleen kijken naar de 'unieke uitingen' en daarbij alle clustermeldingen slechts één keer meetellen, ontvangt MOD 803 meldingen. In 2024 registreerde MOD nog 654 unieke uitingen. Er is dus sprake van een toename van 149 unieke meldingen. Ook bij de Kinderombudsman is sprake van een stijging: in 2025 komen er 49 meldingen binnen die expliciet met discriminatie te maken hebben, waar dat in 2024 nog 19 keer het geval was. Bij de Nationale ombudsman komen 305 meldingen binnen in 2025, 6 minder dan in 2024.

3.3 Uitgelicht: incidenten met een groot aantal meldingen

Regelmatig zijn er incidenten in de samenleving, media of politiek die tot veel gelijksoortige meldingen leiden. Soms zijn de meldingen het gevolg van een oproep van organisaties of personen om melding te maken. Deze meldingen

omschrijven we in deze rapportage als clustermeldingen: het gaat om een 'cluster' aan meldingen over of naar aanleiding van hetzelfde incident. De beweegredenen van mensen om dit soort meldingen te doen verschillen. Alle meldingen worden door de ADV's individueel behandeld, afgestemd op de beweegredenen van de melders.

In 2025 is er één clustermelding die een groot stempel drukt op de registraties van de ADV's en MOD. Begin augustus plaatst de PVV-leider op sociale media een afbeelding met twee halve gezichten: links een vriendelijk kijkende jonge vrouw met lang blond haar, rechts een onvriendelijk kijkende oudere vrouw met hoofddoek. Onder de blonde vrouw staat 'PVV', onder de vrouw met hoofddoek 'PvdA', met daarboven de tekst: 'Aan U de keuze op 29/10' (waarbij 29/10 verwijst naar de datum van de Tweede Kamerverkiezingen). Deze afbeelding leidt tot 14.402 meldingen bij de ADV's en 1.935 meldingen bij het MOD. Bij de politie is 10 keer aangifte gedaan, waaronder een aangifte namens verschillende personen en instanties. Meervoudige aangiftes en meldingen worden bij de politie altijd samengevoegd tot één registratie. Daarnaast kwamen 254 meldingen binnen via het meldpunt discriminatie op politie.nl (deze meldingen worden, zoals ook in eerdere jaren, niet meegenomen in deze rapportage).

Daarnaast is er een aantal clustermeldingen met een beperktere invloed op de totaalcijfers. Zo ontvangen de ADV's 411 meldingen over het besluit van de politieke partij SGP om geen vrouwen op de kieslijst voor de Tweede Kamerverkiezingen te plaatsen. Deze meldingen zijn geregistreerd als discriminatie op grond van geslacht, op het terrein van publieke en politieke opinie. Ook komen bij de ADV's 295 meldingen binnen over het jubileumboek *De jarige*

stad van de gemeente Amsterdam. In een ganzenbordspel in dit boek staat de tekst: "Nihao. Chinese toeristen blokkeren het fietspad. Om ze te ontwijken ga je terug naar vakje 39." Melders kwalificeren deze uiting als stigmatiserend en stereotyperend. Deze meldingen zijn geregistreerd als discriminatie op grond van herkomst, op het terrein van collectieve voorzieningen.

Tot slot ontvangen de ADV's in 2025 meer meldingen dan voorheen via het platform RITA (Report It Always). Dit platform richt zich op de LHBTIQA+ gemeenschap en biedt de mogelijkheid om discriminatie online te melden. De meldingen worden doorgestuurd naar Discriminatie.nl, waar registratie en behandeling plaatsvinden. In 2025 ontvangen de ADV's in ieder geval 877 meldingen via dit platform.⁴ Deze hebben het vaakst betrekking op discriminatie op grond van seksuele gerichtheid of geslacht in de openbare ruimte, maar ook op andere terreinen. Het gaat daarbij meestal om vijandige bejegening.

Discriminatie is het ongelijk behandelen van mensen op basis van kenmerken die er in die situatie niet toe (mogen) doen. Bijvoorbeeld een woning niet krijgen vanwege je herkomst, door de burens getreiterd worden vanwege je seksuele gerichtheid of geen stageplek krijgen omdat je een hoofddoek draagt. De kenmerken waarop mensen gediscrimineerd worden noemen we discriminatiegronden. Dit hoofdstuk gaat in op de verdeling van meldingen en registraties over de verschillende discriminatiegronden en de verschuivingen daarin.

4.1 Discriminatiegronden bij politie en ADV's

Figuren 2 en 3 laten zien hoe de discriminatie-incidenten die door de politie zijn geregistreerd en de meldingen die door de ADV's zijn ontvangen, zijn verdeeld over de discriminatiegronden. Voor een volledig overzicht en absolute aantallen verwijzen we naar de tabellen in bijlage 3.

Naast de discriminatiegronden die apart in de wetgeving opgenomen zijn, hebben we informatie opgenomen over registraties en meldingen van antisemitisme en moslimdiscriminatie. Vanwege de maatschappelijke en politieke belangstelling voor deze vormen van discriminatie geven we deze gronden apart weer. Hierbij is het volgende van belang:

- ▶ Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van 'ras' (de juridische term voor herkomst) of discriminatie op grond van godsdienst. De politie registreert antisemitisme als aparte discriminatiegrond. Bij de ADV's wordt de subgrond 'antisemitisme' gehanteerd bij meldingen op grond van

herkomst. Voor deze rapportage trekken we deze meldingen af van de grond herkomst en geven we antisemitisme apart weer.

- ▶ Ook incidenten van moslimdiscriminatie kunnen zowel betrekking hebben op discriminatie op grond van godsdienst als op discriminatie op grond van herkomst (of allebei). In dit hoofdstuk wordt duidelijk gemaakt welk deel van de registraties en meldingen van discriminatie op grond van godsdienst over het islamitische geloof gaat. Bij de politieregistraties is dit gebaseerd op een aparte analyse van de registraties. Bij de ADV-cijfers is dit gedaan op basis van de registratie van de subcategorie 'islamitisch' (bij meldingen op grond van godsdienst).

Tot slot laten we zien hoeveel van de meldingen en registraties van discriminatie op grond van geslacht gericht zijn tegen transgender personen, ook vanwege de maatschappelijke en politieke belangstelling voor deze vorm van discriminatie.

4.1.1 Discriminatiegronden bij politie

Bij de politie is de verdeling van de geregistreerde incidenten over de verschillende discriminatiegronden in 2025 vrijwel identiek aan 2024. Alleen bij antisemitisme is er sprake van een daling van één procentpunt, bij onbekend/overig van een stijging met één procentpunt. Herkomst blijft veruit de grootste categorie (46 procent), gevolgd door seksuele gerichtheid (29 procent).

4.1.2 Discriminatiegronden bij ADV's

Bij de ADV's zien we enkele verschuivingen in de verdeling van meldingen over de verschillende discriminatiegronden. Terwijl herkomst wederom de discriminatiegrond met de

DISCRIMINATIEGRONDEN

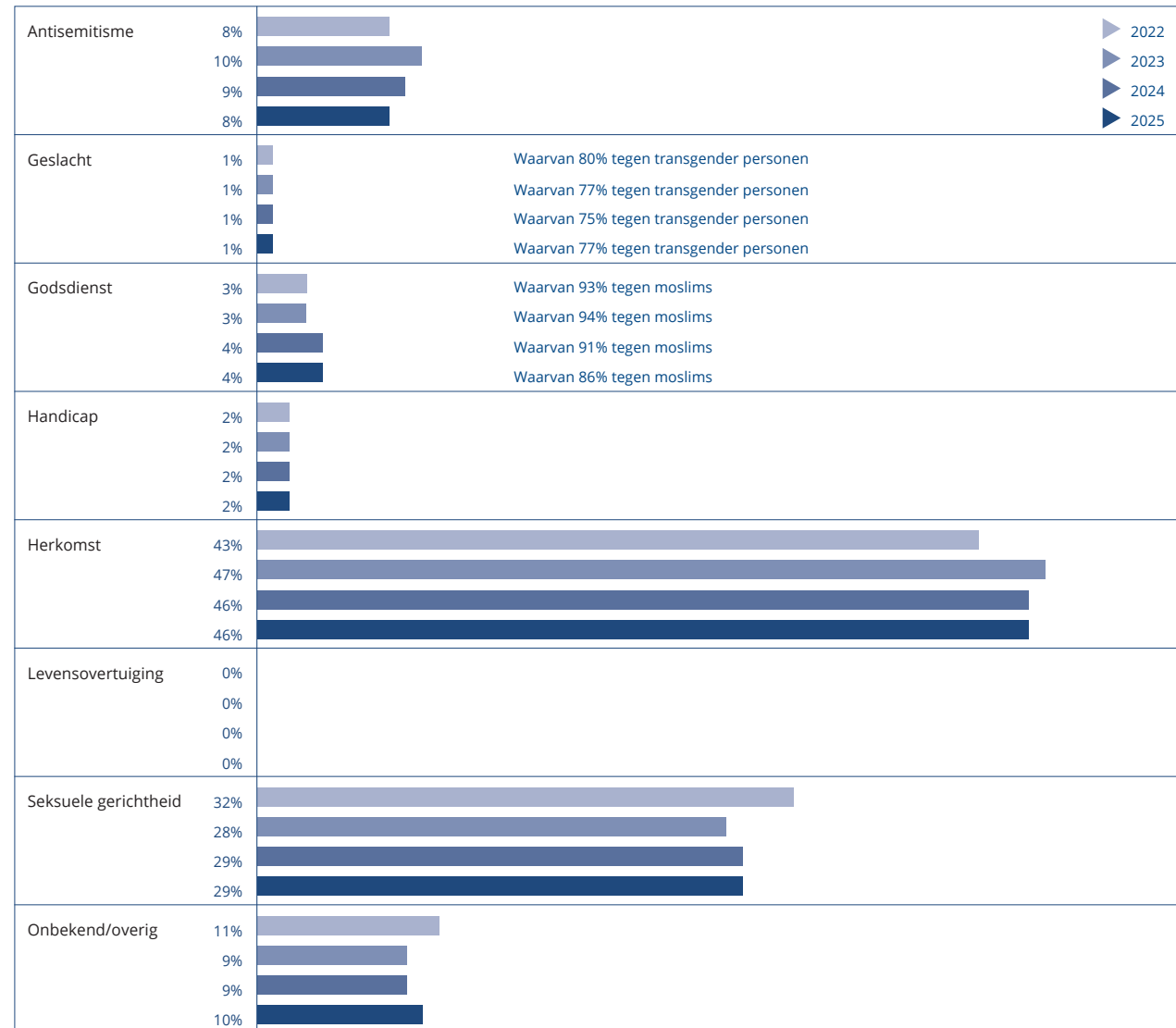
Politie, ADV's en andere organisaties hanteren verschillende indelingen van discriminatiegronden waarop de registratie is gebaseerd. De politieregistraties waarover we in dit rapport schrijven, gaan over discriminatie op een van de zes gronden die in het Wetboek van Strafrecht strafbaar zijn gesteld: ras (in dit rapport 'herkomst' genoemd), geslacht, godsdienst, levensovertuiging, seksuele gerichtheid en handicap. Daarnaast worden bekladdingen en vernielingen met hakenkruisen geregistreerd, ook als de discriminatiegrond daarvan niet kon worden vastgesteld. ADV's richten zich op de gronden die worden genoemd in de gelijkebehandelingswetgeving die voortvloeit uit de Algemene wet gelijke behandeling en aanverwante wetgeving (zoals de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid). De gronden zijn leeftijd, seksuele gerichtheid, godsdienst, levensovertuiging, ras, geslacht, nationaliteit, handicap of chronische ziekte, politieke overtuiging, burgerlijke staat, arbeidscontract (vast of tijdelijk) en arbeidsduur (fulltime of parttime). Ook meldingen over ongelijke behandeling en discriminatie op niet-wettelijke gronden worden door ADV's geregistreerd en behandeld, zoals discriminatie op grond van sociale positie of uiterlijk. Andere organisaties die discriminatie-ervaringen registreren en die in dit rapport worden genoemd, werken met een ander (wettelijk) kader. De geregistreerde gronden komen daardoor niet helemaal overeen. In dit rapport houden we de categorieën aan die de organisaties zelf hanteren.

meeste meldingen is (43 procent), is geslacht nu de op één na grootste categorie (15 procent), gevolgd door seksuele gerichtheid (12 procent), handicap of chronische ziekte (10 procent) en godsdienst (9 procent).

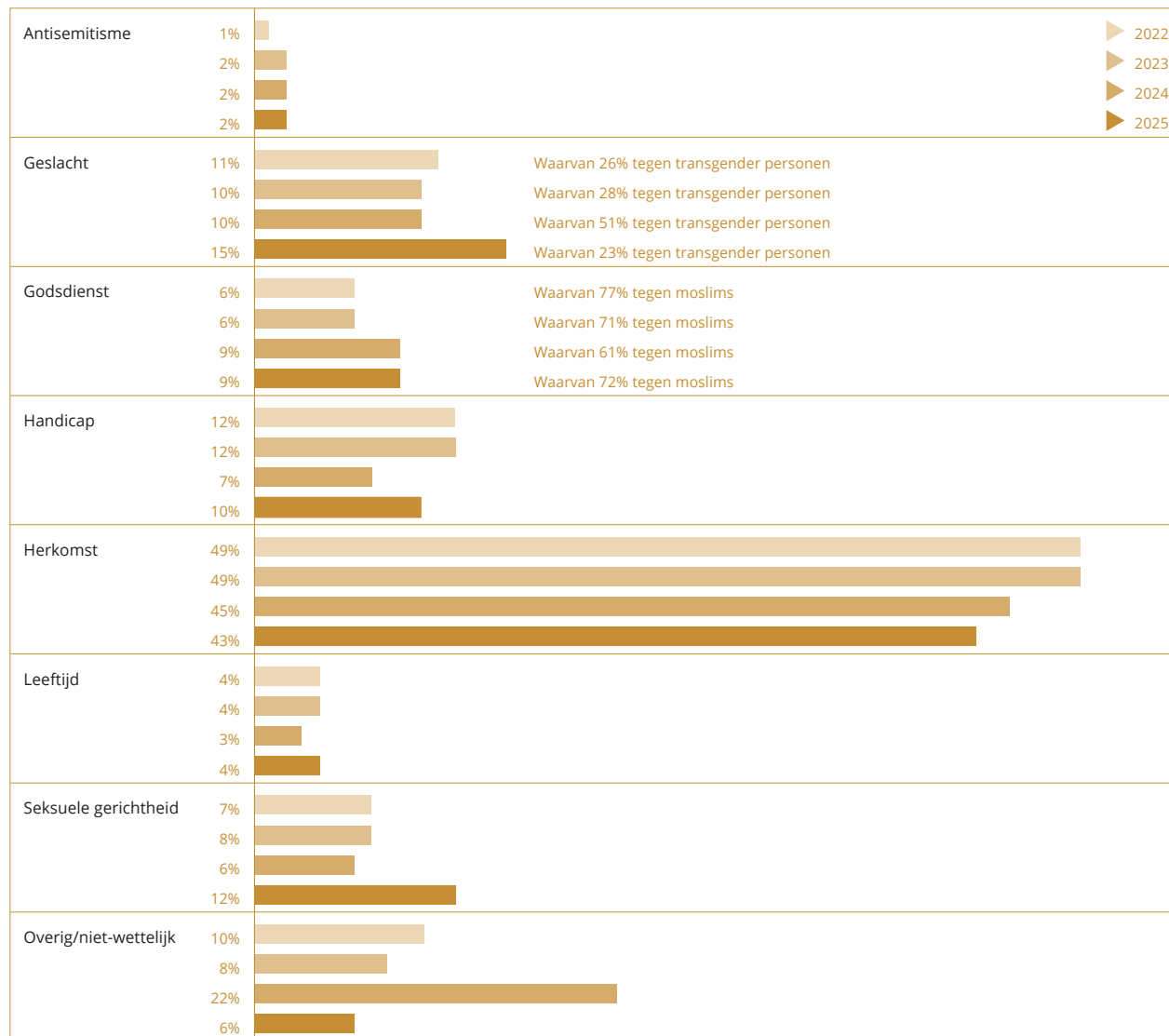
4.2 Discriminatiegronden bij overige instanties

De top 3 discriminatiegronden voor de verzoeken tot een oordeel, die in 2025 door het College voor de Rechten van de Mens zijn ontvangen, zijn handicap of chronische ziekte (25 procent), geslacht (22 procent) en herkomst (15 procent). Dit is dezelfde verdeling als in 2024.

Het grootste deel van de 305 meldingen bij de Nationale ombudsman gaat over herkomst (59 procent), 9 procent gaat over handicap of chronische ziekte, 7 procent over geslacht. Van de 49 zaken van de Kinderombudsman gaan er 20 over herkomst of huidskleur en 16 over handicap of chronische ziekte. Meer informatie over de cijfers van de Nationale ombudsman is te lezen in paragraaf 6.5 en over de Kinderombudsman in paragraaf 6.7.

Figuur 2 Discriminatie-incidenten politie naar discriminatiegrond in 2022-2025

Figuur 3 ADV-meldingen naar discriminatiegrond (selectie) in 2022-2025⁵¹⁶

TERMINOLOGIE

In dit rapport gebruiken we de term 'discriminatie op grond van herkomst' in plaats van 'discriminatie op grond van ras', omdat het begrip 'ras' verschillend geïnterpreteerd kan worden en hierdoor voor verwarring kan zorgen. We verwijzen met 'herkomst' wel naar het juridische begrip 'ras', zoals vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie. Daarin wordt onder 'ras' verstaan: huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming. De discriminatiegrond 'nationaliteit' wordt door ADV's, College en de Nationale ombudsman apart geregistreerd en wordt ook in dit rapport waar relevant als aparte categorie weergegeven.

In figuur 4 staan de unieke meldingen van online discriminatie bij MOD uitgesplitst naar discriminatiegronden. Net als in 2024 gaat ook in 2025 ongeveer een derde (32 procent) van de meldingen over herkomst. 20 procent van de meldingen heeft betrekking op godsdienstdiscriminatie (met name tegen moslims), en 15 procent op antisemitisme. Deze twee gronden komen in de meldingen bij MOD dus verhoudingsgewijs vaker voor dan in de meldingen bij ADV's en politie. MOD registreert subgronden bij de gronden 'herkomst' en 'godsdienst'. Van alle meldingen op grond van herkomst gaat 29 procent over discriminatie van vluchtelingen of asielzoekers, duidelijk meer dan in 2024 (toen 12 procent). 28 procent van de meldingen gaat over discriminatie op grond van huidskleur en 14 procent over discriminatie van migranten in het algemeen.

4.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers

4.3.1 Politie-registraties laten wederom constant beeld zien

Bij de verdeling van de politie-registraties naar de discriminatiegronden zien we door de jaren heen een grote mate aan stabiliteit. Als er al verschuivingen zijn, dan gaat het meestal om niet meer dan één procentpunt. De stabiliteit is in de laatste jaren nog verder toegenomen. Omdat er wel een toename in het totaal aantal registraties plaatsvindt, en dus ook in het aantal registraties per discriminatiegrond, is het opvallend dat de verhouding tussen de verschillende gronden nagenoeg gelijk blijft.

4.3.2 Meer ADV-meldingen op grond van geslacht, seksuele gerichtheid en handicap

In de ADV-cijfers zien we een stijging van het percentage meldingen van discriminatie op grond van geslacht, van

Antisemitisme	118	
Gender	51	
Godsdienst	162	
Handicap	9	
Herkomst	254	
Leeftijd	1	
Politiek/levensovertuiging	47	
Seksuele gerichtheid	27	
Anders/niet van toepassing	136	

Figuur 4 Unieke meldingen bij Meld.Online Discriminatie naar discriminatiegrond in 2025

10 procent in 2024 naar 15 procent in 2025; en op grond van seksuele gerichtheid, van 6 procent in 2024 naar 12 procent in 2025. Deze twee discriminatiegronden staan daarmee duidelijk vaker centraal in de meldingen dan in de afgelopen drie jaar. Dit heeft mede te maken met de meldingen die via het RITA-platform bij ADV's zijn binnengekomen (zie toelichting in paragraaf 3.3).

Ook het aandeel meldingen van discriminatie op grond van handicap neemt in 2025 toe van 7 naar 10 procent. Deze discriminatiegrond komt daarmee weer in de buurt van het niveau van twee of drie jaar geleden.

4.3.3 Niet-wettelijke discriminatiegronden veel minder vaak geregistreerd

Het aandeel meldingen van discriminatie op niet-wettelijk beschermde discriminatiegronden is in 2025 sterk afgenomen van 22 naar 6 procent. Dat heeft ermee te maken dat in 2024 uitzonderlijk veel meldingen in deze categorie binnenkwamen die te maken hadden met opnieuw opgelaaide discussies over vaccinaties en coronamaatregelen.

4.4 Meest geregistreerde discriminatiegronden

In deze paragraaf beschrijven we de meest geregistreerde discriminatiegronden bij de ADV's en de politie.

4.4.1. Herkomst

Bij de politie gaan 4.947 meldingen over herkomst, 46 procent van het totaal. Bijna driekwart van deze meldingen betreft uitlatingen. Denk aan mensen die worden beledigd met het n-woord of scheldwoorden die naar de (buitenlandse) herkomst verwijzen. Het kan zowel gaan om mensen die elkaar goed kennen, als om voorbijgangers op straat of elders in de openbare ruimte. In meer dan 400 gevallen wordt expliciet vermeld dat het om (geregeld langlopende) conflicten tussen burens gaat, in zeker 170 gevallen gaat het om ruzies in het verkeer.

De geregistreerde geweldsincidenten betreffen vaak situaties waarin een mishandeling of vechtpartij gepaard gaat met racistische uitingen of bedreigingen. In sommige gevallen zijn deze incidenten gericht tegen politiemedewerkers, bijvoorbeeld bij een aanhouding, waarbij de verdachte geregeld onder invloed van alcohol is. Enkele tientallen incidenten waarbij sprake is van geweld spelen zich af in de context van school. Het gaat bijvoorbeeld over jongeren die door andere leerlingen vanwege hun herkomst in elkaar worden geslagen.

► **Aangever (minderjarig) is op weg van huis naar school door een groep jongens belaagd, van de fiets geduwd en geschopt. Aangever woont met zijn moeder in een opvang voor Oekraïense vluchtelingen en is eerder door een groep jongens mishandeld.** Politieregistratie

Bij de ADV's gaan 4.737 meldingen over herkomst, 43 procent van het totaal. Deze discriminatiegrond is daarmee, net als in voorgaande jaren, weer de grootste categorie. Naast de 295 meldingen over anti-Aziatisch racisme in het jubileumboek van de gemeente Amsterdam (zie paragraaf 3.3) zijn er zeker tientallen meldingen over uitingen gericht tegen asielzoekerscentra, waaronder over een veel beluisterd 'protestlied' op een muziekstreamingdienst. Meer dan 80 meldingen hebben te maken met gebruik van de figuur van Zwarte Piet, bijvoorbeeld tijdens Sinterklaasintochten of in winkels en op scholen.

Naast deze clustermeldingen gaan de meeste meldingen echter over individuele incidenten van discriminatie in het dagelijkse leven. Melders vertellen dat zij in horeca of winkels worden genegeerd vanwege hun afkomst, dat zij op straat worden uitgescholden, of dat zij door burens worden getreiterd. 834 meldingen spelen zich af op de arbeidsmarkt.

Bij de discriminatiegrond herkomst kunnen ADV's één of meerdere subcategorieën registreren waarmee de specifieke herkomst waar de discriminatie betrekking op heeft kan worden benoemd. De subgronden zijn te zien in figuur 5.⁷ Veruit de grootste subgrond is anti-zwart racisme (25 procent van alle meldingen op grond van herkomst). Hieronder vallen alle meldingen van mensen die zich vanwege hun donkere huidskleur, Afrikaanse herkomst of andere uiterlijke kenmerken gediscrimineerd voelen. 15 procent van de meldingen heeft betrekking op anti-Aziatisch racisme, waar ook de meldingen over het jubileumboek van de gemeente Amsterdam onder vallen.

► **Ik had gesolliciteerd bij een bedrijf. Maar ik ben door hen afgewezen omdat ze beweren dat ik geen 'native Dutch speaker' ben. Dus dat ik geen Nederlandse ben en niet Nederlands zou kunnen spreken. Terwijl ik hier ben geboren, getogen en Nederlands mijn moedertaal is.** ADV-melding

4.4.2. Seksuele gerichtheid

De politie registreert 3.067 incidenten van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid, 29 procent van het totaal. Terwijl ook bij deze grond meer dan twee derde van de incidenten betrekking heeft op een uitlating, zijn er bovengemiddeld veel incidenten van geweld en bedreiging. Uit de incidentbeschrijvingen blijkt dat het bijvoorbeeld gaat om homoseksuele mannen die buiten een kroeg of café worden bedreigd of in elkaar geslagen, of homoseksuele koppels die op straat en in het openbaar vervoer door andere passagiers worden bedreigd en geslagen. Daarnaast zijn er veel incidenten waarbij politiemedewerkers voor 'homo' worden uitgemaakt: soms in de context van een aanhouding of interventie, soms zonder enige aanleiding.

Bij ruim 300 incidenten wordt aangegeven dat het gaat om groepen jongeren of jongens die beledigingen roepen of mensen lastigvallen. Ook deze incidenten richten zich deels tegen politiemedewerkers en deels tegen homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Zeker 90 incidenten spelen zich af in de context van school, vaak tussen leerlingen onderling. Bij enkele tientallen meldingen is er sprake van beledigingen of bedreigingen via sociale media.

Bij de ADV's gaat 12 procent van de meldingen over seksuele gerichtheid (1.352 meldingen). Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van 2024. Seksuele gerichtheid is daarmee de derde grootste discriminatiegrond bij de ADV-meldingen. De stijging heeft mede te maken met de meldingen die via het RITA-platform bij ADV's zijn binnengekomen. Veruit de meeste meldingen gaan over vijandige bejegening (1.042 meldingen) en ruim de helft (663 meldingen) heeft betrekking op de openbare ruimte. Hierdoor is het soort meldingen bij

Anti-Aziatisch racisme	710	
Antiziganisme	58	
Anti-zwart racisme	1.178	
Arabisch	409	
Nederlanders wit	303	
Noord-Afrikaans	279	
Turks	193	
Wit overig	286	
Anders	1.021	

ADV's op deze grond meer gaan lijken op de registraties bij de politie: melders worden op straat, in het openbaar vervoer of in de horeca uitgescholden, bespuugd of op andere manieren lastiggevallen vanwege hun seksuele gerichtheid.

4.4.3. Geslacht

De politie registreert verhoudingsgewijs weinig incidenten van discriminatie op grond van geslacht. 120 geregistreerde incidenten hebben betrekking op deze discriminatiegrond, 1 procent van het totaal. 92 van deze incidenten hebben betrekking op discriminatie van trans personen (77 procent van de registraties op grond van geslacht). De (zichtbare) transgender identiteit van de slachtoffers is meestal de directe aanleiding voor de incidenten. In de meeste gevallen is sprake van discriminatie in de openbare ruimte zoals op straat of in winkels en horeca, op enige afstand gevolgd door discriminatie door burens of in de eigen buurt. De politie registreert in 2025 11 incidenten waarin sprake is van een denigrerende houding ten opzichte van vrouwen. Mogelijk speelt de nieuwe wetgeving rond de strafverzwarringsgrond artikel 44bis SR hierin een rol. De wet is van kracht sinds de zomer van 2025 (zie paragraaf B2.2 in de bijlage).

Figuur 5 ADV-meldingen over herkomst ingedeeld op subgrond in 2025⁸

- ▶ **Melder liep de supermarkt uit met haar partner en werd door een groep tienermeisjes bejegend door roepend te vragen of melder en partner op hetzelfde geslacht vallen. Melder vindt dit vrij intimiderend.** ADV-melding
- ▶ **De voordeur van melder is vernield door een groep jongeren. Zij wordt getreiterd omdat zij trans vrouw is. Het begon met anonieme telefoontjes en uitschelden voor heks en k*homo.** Politierregistratie

Bij de ADV's komen in 2025 1.682 meldingen op grond van geslacht binnen, goed voor 15 procent van het totaal. Geslacht is daarmee de tweede grootste categorie bij de ADV-meldingen. Zeker 411 meldingen hebben betrekking op het standpunt van de SGP over vrouwen (zie paragraaf 3.3). 381 meldingen gaan over discriminatie van trans personen (waar naast meldingen over discriminatie van transgender personen ook de subcategorie non-binair onder valt). Vaak hebben de meldingen betrekking op beledigingen en agressie in de openbare ruimte. Enkele meldingen gaan over haatdragende uitingen die online zijn gericht tegen trans personen.

De ADV-meldingen van vrouwendiscriminatie hebben juist vaker te maken met omstreden behandeling, met name op de arbeidsmarkt. In 2025 hebben zeker 140 meldingen te maken met discriminatie op grond van zwangerschap of moederschap, waarbij het vaak gaat over het niet verlengen van contracten of het terugdraaien van promoties vanwege zwangerschap. Andere meldingen gaan bijvoorbeeld over seksuele intimidatie op straat of in de sportschool.

4.4.4. Godsdienst

De politie registreert 480 incidenten van godsdienst-discriminatie in 2025, 4 procent van het totaal. Hiervan gaan 414 over discriminatie van moslims (86 procent). Ruim een kwart van deze registraties gaat over vrouwen met een hoofddoek en een enkele keer met een nikab of boerka. Verreweg de meeste registraties gaan over uitlatingen (324 incidenten). In ieder geval 20 meldingen gaan over bedreigingen gericht tegen of in de buurt van moskeeën of islamitische stichtingen. Verschillende moskeeën in Nederland hebben in 2025 bedreigende of beledigende uitingen

ontvangen. Ook registreert de politie een aantal incidenten (9) binnen bepaalde geloofsstromingen. Verder is bij de politie melding gemaakt van incidenten op grond van het christelijk geloof (8), het hindoeïsme (6) en Druzen (9).

Bij de ADV's gaat 9 procent van de meldingen over godsdienstdiscriminatie (1.014 meldingen). 72 procent hiervan (731 meldingen) gaat over discriminatie van moslims. Bijna een derde van deze meldingen (217) gaat over moslimdiscriminatie op internet. Zeker 60 keer ontvangen ADV's een melding over een uiting op sociale media van toenmalig voorzitter van de Tweede Kamer rond 4 mei waarin islam en vrijheid als tegenstrijdig worden gepresenteerd. Uitspraken in een interview op televisie waarin moslims als een gevaar voor Nederland worden omschreven, leiden tot zeker 45 meldingen. Verder gaan meldingen vaak over moslims die in het dagelijks leven geconfronteerd worden met vooroordelen: zij worden verdacht van stelen bij de supermarkt, hun huisarts denkt dat zij geen medicijnen willen slikken, hun bedrijf wordt telkens opnieuw gecontroleerd door de autoriteiten. Tot slot hebben meer dan 100 meldingen te maken met vrouwen die vanwege hun hoofddoek worden geweigerd, beledigd of buitengesloten.

4.4.5. Antisemitisme

In 2025 registreert de politie 867 incidenten van antisemitisme, 8 procent van het totaal. Ruim 400 van deze incidenten zijn gericht tegen (verondersteld) Joodse personen en instellingen. Deze incidenten spelen zich vooral af in de woonomgeving en op straat. In 85 gevallen betreft het een bekladding of vernieling, die bovengemiddeld vaak gericht zijn tegen bijvoorbeeld een Joodse begraafplaats, monument, synagoge of culturele stichting. Ook worden in sommige

- ▶ **Toen de melder iets in een benzinestation wilde kopen, werd haar gevraagd haar hoofddoek af te nemen. De eigenaar stelde dat klanten met hoofddekens, zoals hoofddoeken, voor hun veiligheid niet naar binnen mochten.** ADV-melding
- ▶ **Melder geeft aan dat de buurman allerlei antisemitische uitlatingen doet. Hij heeft gezegd: "Jodenhoer, ze moeten je in de gaskamer opsluiten."** Politieregistratie

gevallen eigendommen van Joden in hun woonomgeving vernield. Verder valt op dat meer dan 70 incidenten te maken hebben met uitspraken die betrekking hebben op Israël, Palestina of het zionisme: het gaat om leuzen op demonstraties, uitingen op internet, flyers en spandoeken. Het optreden van een popmuzikant, waarbij bepaalde teksten als opruiend, haatzaaiend en oproepen tot geweld tegen Joden zijn ervaren, leidt tot 30 aangiften en 171 meldingen via het meldpunt discriminatie op politie.nl (meldingen die via dit meldpunt binnenkomen zijn niet meegenomen in deze rapportage).

Daarnaast registreert de politie 240 incidenten waarbij medewerkers met een publieke taak (meestal politie) worden uitgemaakt als 'k*-joden', vaak gevolgd door verdere antisemitische beledigingen. Dit speelt zich af in de context van demonstraties, maar ook tijdens reguliere handhaving op straat, in de horeca, in het verkeer of in het openbaar vervoer. Ook zijn er 42 antisemitische uitingen in het kader van voetbal en 157 scheldpartijen tussen burgers met het woord 'jood' waarbij niet duidelijk is of het joods-zijn een rol speelt.

ADV's registreren 271 meldingen van antisemitisme, 2 procent van het totaal. Zeker 19 meldingen hebben te maken met uitspraken die in de context van discussies of protesten rond het Israël-Palestina-conflict zijn gedaan. Daarnaast zijn er minstens 10 meldingen over de uiting van bovengenoemde popartiest. Verder zijn er veel meldingen van antisemitische stickers of graffiti in de openbare ruimte of op bezittingen van de melders.

4.4.6. Handicap

De politie registreert 195 incidenten van discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte. In zeker 113 gevallen gaat het om schelden met het woord 'mongool'. Een deel van deze beledigingen is gericht tegen politiemedewerkers. Verder zijn er zeker 20 incidenten waarbij mensen met een beperking vijandig of respectloos worden bejegend of ongelijk worden behandeld, bijvoorbeeld omdat zij gebruikmaken van een rolstoel of scootmobiel.

Bij de ADV's gaat 10 procent van de meldingen over discriminatie op grond van handicap (1.048 meldingen). In 2024 was dit nog 7 procent. Terwijl er bij deze grond geen clustermeldingen over uitspraken of uitingen in het publieke debat zijn, zien we wel enkele terugkerende onderwerpen. Zo gaan 37 meldingen over een pretpark: attracties zijn volgens melders ontoegankelijk, de wachttijden voor mensen met een beperking zijn te lang en de bejegening door medewerkers is niet respectvol. Meer dan 50 meldingen gaan over mensen die ergens niet welkom zijn vanwege een hulphond: bij een horecazaak, een zorginstelling of een sportschool. Tot slot zijn er diverse meldingen van melders die op hun werk geen doeltreffende aanpassingen krijgen aangeboden door hun werkgever, waardoor zij minder goed kunnen functioneren.

4.4.7. Andere gronden: leeftijd, niet-wettelijk beschermd, overig

Bij de politie gaat 10 procent (1.069 registraties) van de incidenten over 'overige' gronden. De meeste incidenten hebben te maken met hakenkruizen die op gebouwen zijn gespoten, vlaggen of kleding met hakenkruizen die ergens worden aangetroffen of andere bekladdingen met hakenkruizen waarbij uit de context niet duidelijk blijkt of

De melder wilde eten bestellen en afhalen bij een eethuis, maar dat mocht niet, omdat de hulphond van melder niet mee naar binnen mocht.

ADV-melding

dit gericht is tegen een specifieke groep. Alleen wanneer hakenkruizen bijvoorbeeld in de buurt van een synagoge worden aangetroffen, worden deze onder antisemitisme geregistreerd.

ADV's registreren 449 meldingen van leeftijdsdiscriminatie, 4 procent van het totaal. Ongeveer de helft hiervan (213 meldingen) heeft betrekking op de arbeidsmarkt, waarbij het veelal afwijzingen bij sollicitaties of vacatures met leeftijdseisen betreft. Andere meldingen gaan bijvoorbeeld over speciale regels voor ouderen bij het afsluiten van verzekeringen, het aanvragen van woningen of het openen van bankrekeningen. 2 procent van de ADV-meldingen heeft betrekking op discriminatie op grond van nationaliteit (228 meldingen). Daarnaast registreren ADV's 670 meldingen in de categorie 'overig/niet-wettelijk beschermd'. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over meldingen van mensen die zich buitengesloten voelen omdat ze geen smartphone hebben, vanwege niet gevaccineerd zijn of omdat ze een hond van een bepaald ras bezitten.

► **"Tijdens een sollicitatiegesprek bij een supermarkt is tegen me gezegd dat ze met een jong team onder de 30 werken, terwijl ik zelf 38 ben."** ADV-melding

4.5 Meervoudige en intersectionele discriminatie

ADV's kunnen per melding meerdere discriminatiegronden registreren. In deze gevallen kan het gaan om meervoudige of intersectionele discriminatie. We spreken van meervoudige discriminatie wanneer een persoon meerdere keren achter elkaar en op grond van verschillende kenmerken wordt gediscrimineerd. Denk bijvoorbeeld aan een reeks beledigingen waarin een persoon zowel op diens herkomst als diens seksuele gerichtheid wordt aangesproken. Met intersectionele discriminatie bedoelen we vormen van uitsluiting waarbij de specifieke combinatie ('intersectie') van verschillende kenmerken in een specifieke context voor discriminatie zorgt. Dit wordt ook wel kruispuntdenken genoemd. Het gaat dan bijvoorbeeld om zwarte vrouwen en vrouwen van kleur, die net als witte vrouwen kunnen worden uitgesloten om hun vrouw-zijn, maar daar bovenop ook nog eens om hun huidskleur.

De ADV's registreren bij 1.136 meldingen meerdere discriminatiegronden, 8 procent van het totaal. Het is niet duidelijk in hoeverre de registratie van meervoudige en intersectionele discriminatie consequent wordt toegepast door ADV's; het percentage meldingen met meerdere gronden lijkt door de jaren heen redelijk stabiel. De combinaties van gronden die in 2024 vooral voorkomen zijn:

- Herkomst en godsdienst
- Herkomst en geslacht
- Geslacht en seksuele gerichtheid
- Geslacht en godsdienst

COMBINATIES VAN GRONDEN

- Herkomst en godsdienst: 277 meldingen, soms ook nog in combinatie met geslacht, handicap of andere gronden.
- Herkomst en geslacht: 138, ook in combinatie met seksuele gerichtheid of leeftijd.
- Geslacht en seksuele gerichtheid: 110 meldingen, veelal van trans personen die ook op basis van hun seksuele gerichtheid worden gediscrimineerd en meldingen over discriminerende reacties op brede 'regenbooguitingen' of -evenementen.
- Geslacht en godsdienst: 45 meldingen, bijvoorbeeld discriminatie van vrouwen met een hoofddoek.

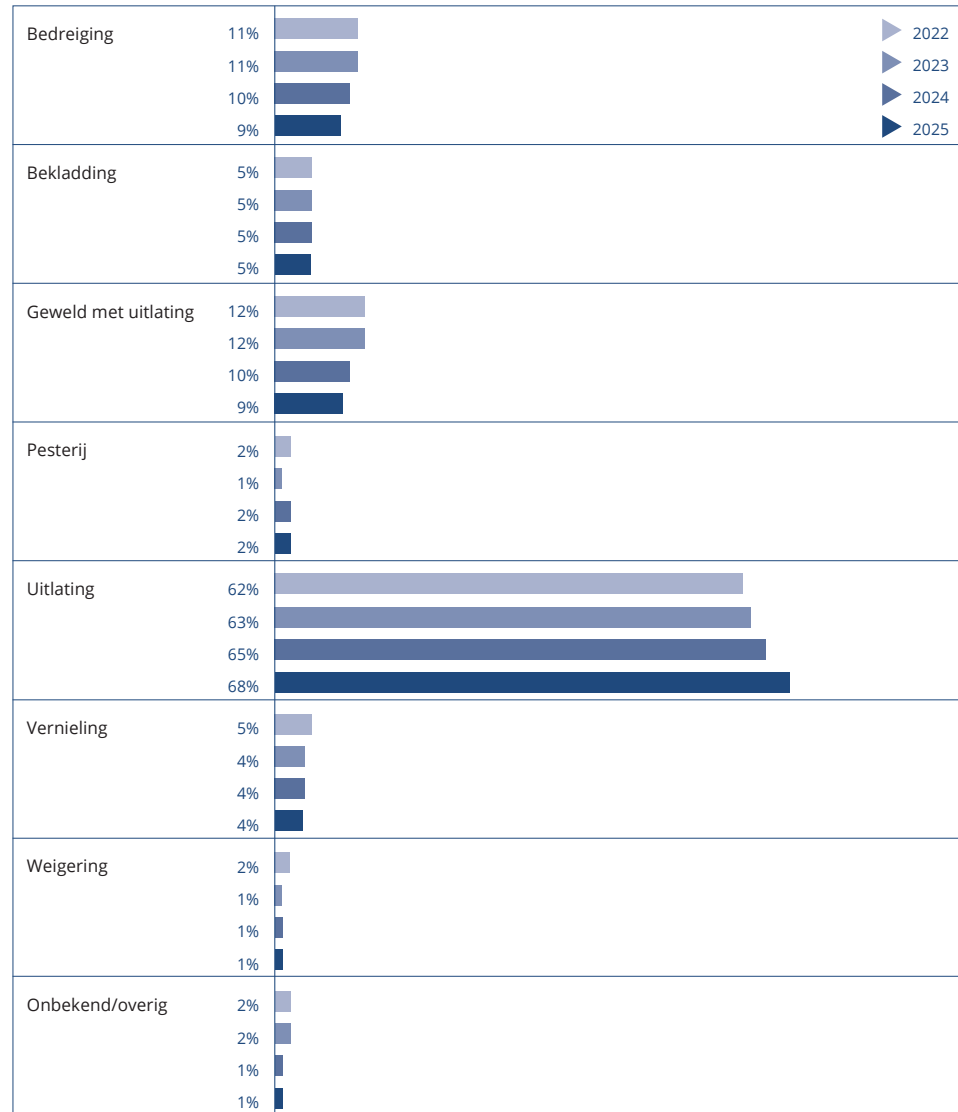
In dit hoofdstuk gaan we in op de wijze waarop discriminatie zich voordoet in de geregistreerde incidenten, van geweldsincidenten in de buurt tot afwijzingen bij sollicitaties. De organisaties gebruiken verschillende categorieën en aanduidingen voor de discriminatiewijzen. Hierdoor kunnen de categorieën voor een deel niet goed met elkaar vergeleken worden.

5.1 De wijze van discriminatie bij de politie en ADV's

Figuur 6 en figuur 7 laten de percentages van de wijze van discriminatie zien die in de registraties van de politie en ADV's zijn vastgelegd. De absolute aantallen zijn te vinden in de tabellen in bijlage 3.

Bij de registraties van de politie zijn uitlatingen de meest voorkomende wijze van discriminatie: 7.362 incidenten, 68 procent van het totaal, hebben betrekking op deze discriminatiewijze. 9 procent van de incidenten betreft een bedreiging; in eveneens 9 procent van de gevallen is sprake van geweld (in combinatie met een uitlating).

Bij ADV's is vijandige bejegening de meest gemelde wijze van discriminatie: 5.727 meldingen, 52 procent van het totaal, vallen hieronder. 47 procent van de meldingen (5.108 meldingen) vallen onder omstreden behandeling; 8 procent van de meldingen betreft een bedreiging, 5 procent geweld.

Figuur 6 Discriminatie-incidenten politie naar wijze van discriminatie (selectie) in 2022-2025⁹

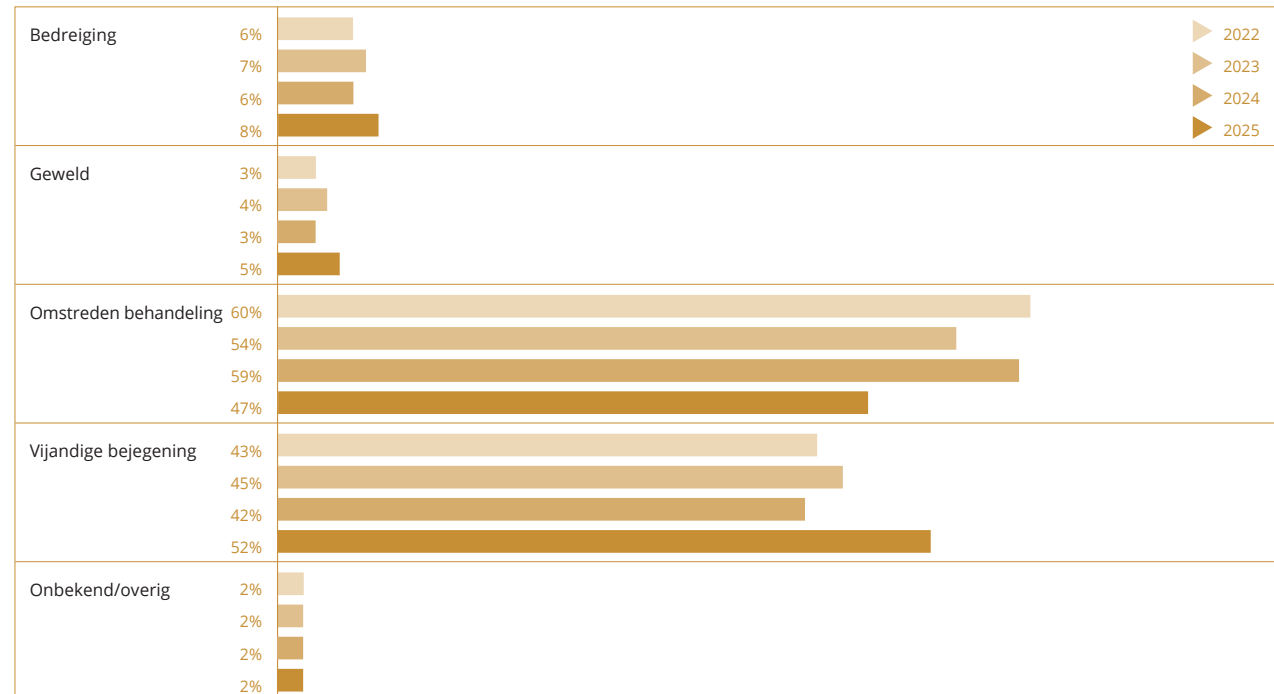
5.2 De wijze van discriminatie bij overige instanties

Het College voor de Rechten van de Mens is bevoegd om situaties te toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving. De verzoeken om een oordeel en meldingen bij het College die in deze rapportage worden behandeld, gaan dan ook om ervaren ongelijke behandeling. Dat wil zeggen dat het gaat om situaties waarbij een persoon anders wordt behandeld dan anderen behandeld (zouden) worden, op grond van een bepaald kenmerk. Denk bijvoorbeeld aan een (onterechte) afwijzing bij een sollicitatie of een weigering om bepaalde diensten te leveren.

Bij de Nationale ombudsman zijn de geregistreerde discriminatiewijzen in 2025 versimpeld. Volgens de nieuwe indeling gaan 205 van de meldingen bij de Nationale ombudsman over ongelijke behandeling, 67 procent van het totaal. In 46 gevallen gaat het om etnisch profileren, 15 procent van het totaal; en 39 meldingen gaan over een discriminerende uitlating, 13 procent van het totaal. Bij de Kinderombudsman gaan 24 van de 49 meldingen over ongelijke behandeling. 13 meldingen gaan over pesterijen en 7 meldingen over een uitlating. Bij 3 meldingen is sprake van geweld.

5.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers

Bij de ADV's zien we duidelijke verschuivingen in de geregistreerde wijzen van discriminatie. Bij de politie is het beeld wederom relatief stabiel. Hieronder lichten we twee ontwikkelingen uit.

Figuur 7 ADV-meldingen naar wijze van discriminatie in 2022-2025¹⁰

5.3.1 Politie registreert gestaag meer uitlatingen

Net als bij de discriminatiegronden is ook het beeld van de discriminatiewijzen die de politie registreert opvallend stabiel. Door de jaren heen is er echter wel een trend zichtbaar waarbij de categorie 'uitlatingen' steeds groter wordt. Waar in 2022 nog 62 procent van de incidenten een uitlating betrof, is dit in 2025 gestegen tot 68 procent. Andere categorieën zoals geweld en bedreiging zijn in dezelfde tijd verhoudingsgewijs afgenomen.

5.3.2 ADV's ontvangen meer meldingen over vijandige bejegening, bedreiging en geweld

Bij de ADV-meldingen is vijandige bejegening voor het eerst in de afgelopen jaren de meest geregistreerde discriminatiewijze. Het aandeel meldingen in deze categorie groeit van 42 naar 52 procent, terwijl het aandeel meldingen met betrekking tot omstrede behandeling terugloopt van 59 naar 47 procent. Het percentage meldingen van bedreiging en geweld nemen ook toe en zijn groter dan in de afgelopen drie jaar. Er is dus sprake van een verschuiving in het soort incidenten dat het afgelopen jaar bij ADV's is gemeld. Dit heeft te maken met de meldingen die via het RITA-platform zijn binnengekomen bij ADV's.

► **Verdachte schreeuwt vanaf balkon naar aangever in de tuin: "vieze k*zwarte, vieze k*aap, alle k*-n*s moeten dood en moeten uitgeroeid worden."** Politieregistratie

5.4 De meest geregistreerde wijzen van discriminatie

5.4.1 Uitlatingen en vijandige bejegening

Incidenten waarbij een discriminerende belediging of uitspraak wordt gedaan, bijvoorbeeld in een ruzie op straat of op sociale media, registreert de politie als uitlatingen. Bij ADV's worden meldingen over dit soort incidenten als vijandige bejegening geregistreerd.

De politie registreert 7.362 uitlatingen in 2025, 68 procent van het totaal. Er zijn geen gronden die eruit springen: uitlatingen zijn over de hele linie de meest geregistreerde vorm van discriminatie: of het nou gaat om antisemitische leuzen richting de politie, racistische beledigingen van burens,

moslima's die op straat worden uitgescholden of leerlingen die elkaar op het schoolplein uitschelden.

Meer dan de helft van de 5.727 ADV-meldingen van vijandige bejegening heeft betrekking op discriminatie op grond van herkomst. Hier vallen ook ongeveer 300 meldingen over het Amsterdamse jubileumboek De jarige stad onder. Het grootste deel bestaat echter uit meldingen van mensen die in hun dagelijks leven – in hun dorp, op school, op het werk - worden gepest of beledigd vanwege hun herkomst.

Verder gaan bovengemiddeld veel meldingen van vijandige bejegening over discriminatie wegens seksuele gerichtheid of genderidentiteit. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan over incidenten waarbij homoseksuele of lesbische personen op straat of in de buurt worden uitgescholden of nageroepen of waarbij trans personen worden lastiggevallen. Zeker 646 van deze meldingen zijn afkomstig van het RITA-platform.

5.4.2 Omstrede behandeling

Ondanks een duidelijke terugloop in deze categorie, gaat nog steeds bijna de helft van alle ADV-meldingen over omstrede behandeling (5.108). Meer dan 20 procent van deze meldingen (1.088 meldingen) gaat over discriminatie op grond van geslacht waarvan ongeveer 411 meldingen betrekking hebben op het SGP-standpunt over vrouwen op de kieslijst en meer dan 100 op discriminatie gerelateerd aan zwangerschap. Verder hebben de meldingen van omstrede behandeling bovengemiddeld vaak te maken met de discriminatiegronden handicap (884 meldingen) en leeftijd (400 meldingen).

► **Bij de ingang van de club weigerde de portier mij binnen te laten omdat ik een hijab draag. Daarna begon hij samen met anderen grappen te maken, en zei dat ik "thuis of in de moskee moest zijn, niet in een club".** ADV-melding

1.363 meldingen van omstreden behandeling hebben betrekking op de arbeidsmarkt. Hierbij valt te denken aan werkgevers die de ene persoon strenger beoordelen dan de andere, of aan mensen die geen uitnodiging krijgen voor een sollicitatiegesprek terwijl een vergelijkbaar persoon met een andere persoonlijke achtergrond wel mag komen. 365 meldingen gaan over omstreden behandeling in de horeca, waarvan zeker 121 meldingen een weigering aan de deur betreffen: melders mogen een gelegenheid niet betreden vanwege een beperking (bijvoorbeeld door hun rolstoel of hulphond) of vanwege hun herkomst of genderexpressie. Zij krijgen bijvoorbeeld te horen dat de gelegenheid al vol is, of dat zij niet bij het gewenste publiek passen.

5.4.3 Geweld en bedreiging

Bij 9 procent van de politieregistraties is sprake van een bedreiging, bij 10 procent gaat het om geweld (zowel de categorie 'geweld' als 'geweld in combinatie met uitlating'). De gronden geslacht en seksuele gerichtheid zijn vaker in het geding als het gaat om geweldsincidenten.

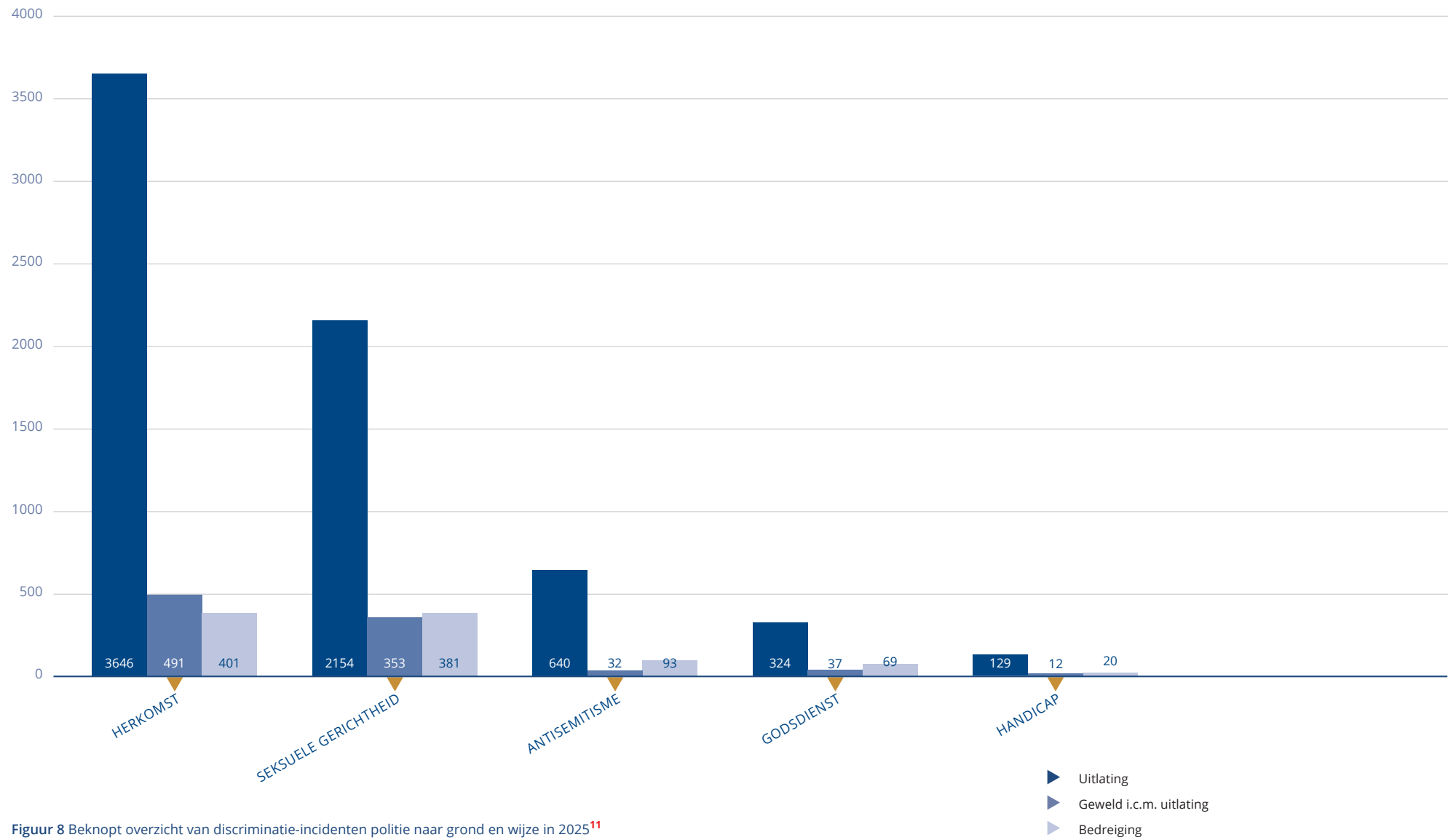
8 procent van de ADV-meldingen betreft een bedreiging, bij 5 procent is sprake van geweld. Bij de ADV-meldingen van geweld en bedreiging valt op dat verhoudingsgewijs veel meldingen gaan over seksuele gerichtheid: 199 meldingen van geweld en 216 meldingen van bedreiging hebben te maken met deze discriminatiegrond. Bijna de helft van de meldingen van geweld en bedreiging op grond van seksuele gerichtheid komt bij ADV's binnen via doorverwijzing door het RITA-platform. Deze meldingen gaan bijvoorbeeld over homoseksuele mannen die in het nachtleven of op straat geslagen, geduwd of geschopt worden. Bij bedreigingen komt ook de grond godsdienst bovengemiddeld vaak voor,

voor een groot deel gericht op moslims, zowel online als persoonlijk.

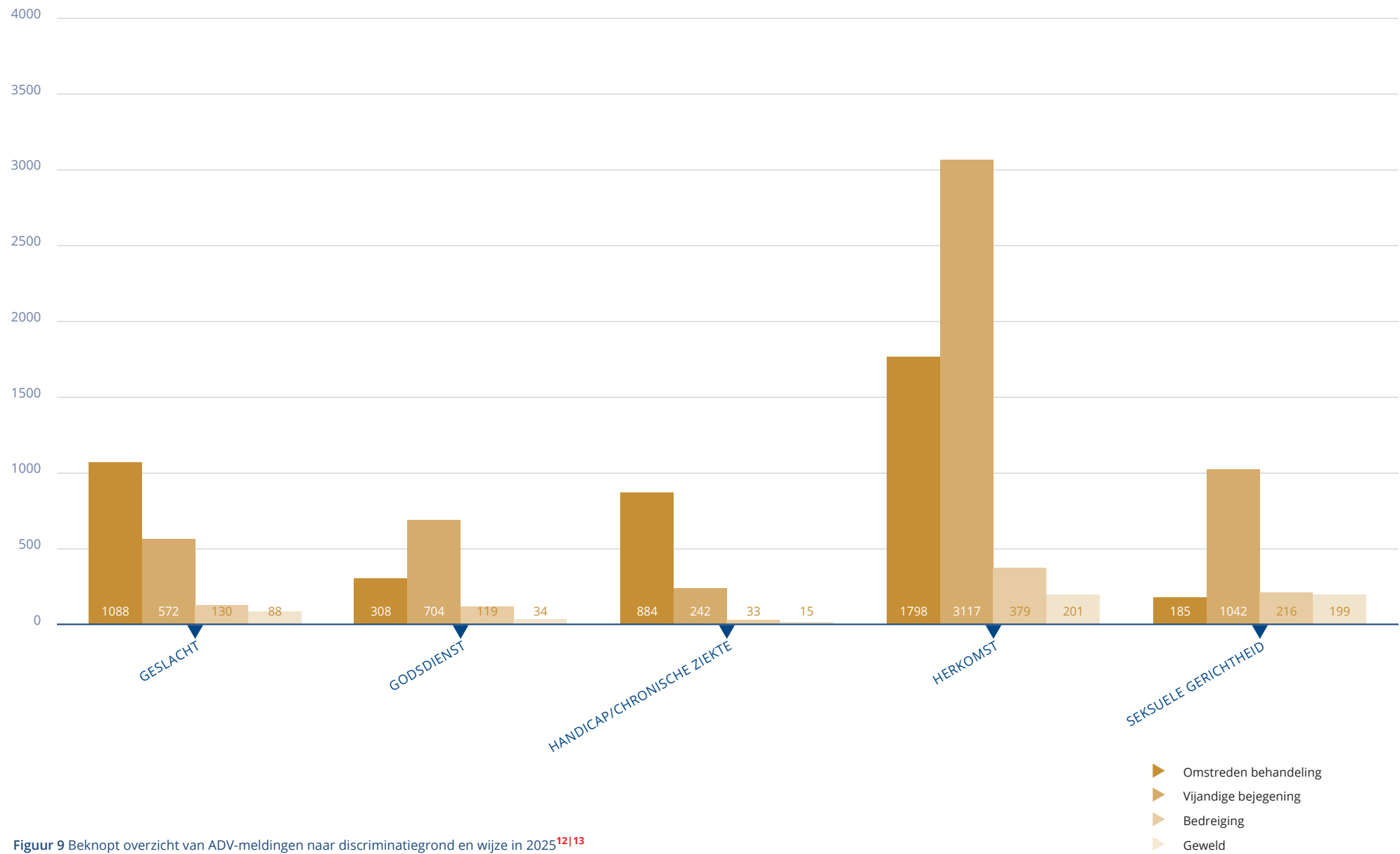
Van de 517 ADV-meldingen van geweld spelen zich 234 af in de openbare ruimte. Daarnaast is de buurt (85 meldingen) een veelvoorkomend terrein.

Aangever is in transitie van vrouw naar man. Hij is mishandeld door de buurman van een nabijgelegen kamer in het azc. Deze heeft hem geslagen en geschopt. Politieregistratie

Figuur 8 Beknopt overzicht van discriminatie-incidenten politie naar grond en wijze in 2025¹¹

Figuur 9 Beknopt overzicht van ADV-meldingen naar discriminatiegrond en wijze in 2025^{12|13}

Discriminatie vindt plaats in verschillende contexten: bijvoorbeeld in de buurt, op school, bij een sollicitatie, op internet of in contact met de gemeente. Dit noemen we maatschappelijke terreinen.

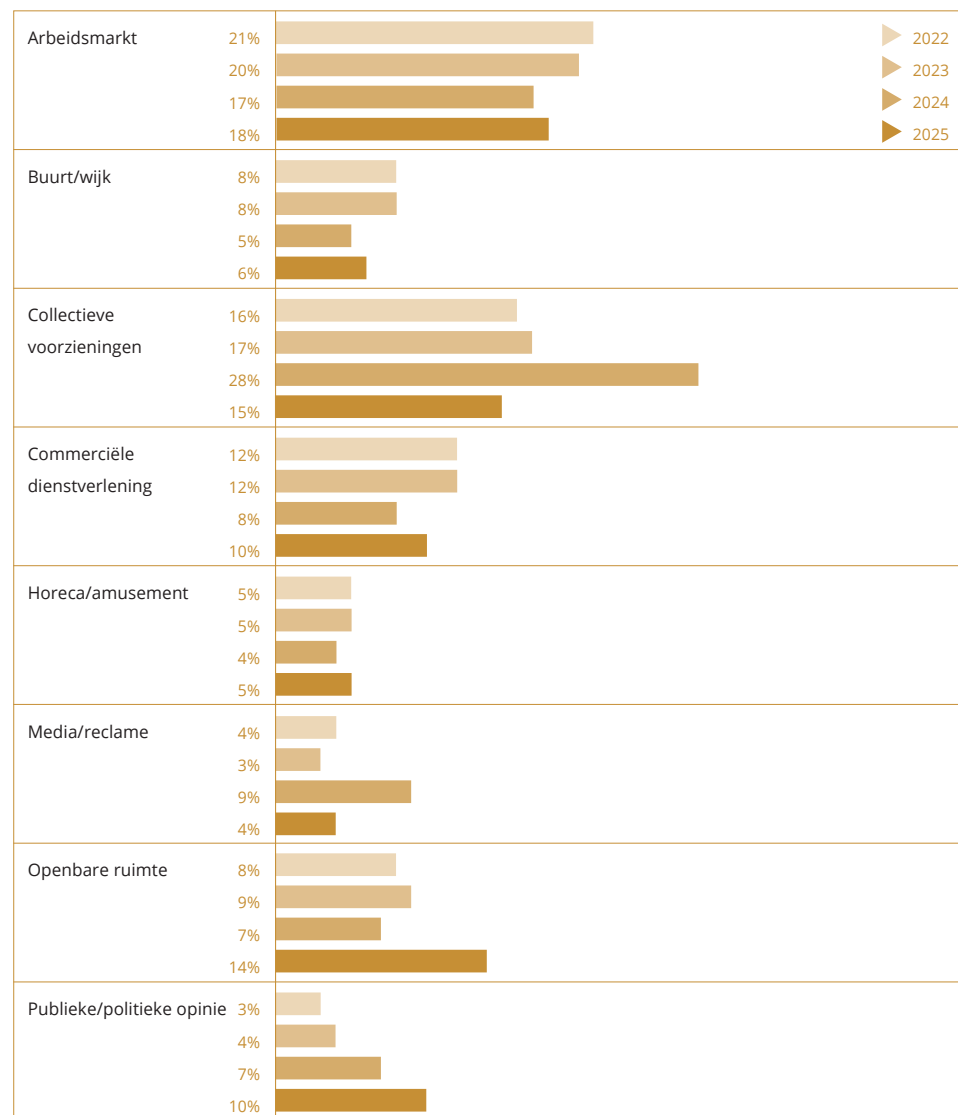
ADV's registreren het maatschappelijke terrein waarop de incidenten zich afspelen. Andere organisaties richten zich specifiek op één terrein, zoals Meld.Online Discriminatie (internet) en de Nationale ombudsman (overheid). In de politieregistraties wordt de locatie van incidenten niet meegenomen. Daarom richten we ons in dit hoofdstuk alleen op de ADV-meldingen en de cijfers van overige instanties.

6.1 Maatschappelijk terrein bij ADV's

Figuur 10 laat zien op welke maatschappelijke terreinen de ADV-meldingen zich afspelen. De absolute aantallen zijn te vinden in de tabellen in bijlage 3. 18 procent van de meldingen gaat over de arbeidsmarkt, het grootste terrein dat zowel discriminatie op de werkvloer omvat als discriminatie bij sollicitaties of beoordelingen en doorstroom. 15 procent van de meldingen gaat over collectieve voorzieningen, zoals zorginstellingen, gemeentelijke diensten of de overheid in het algemeen. 14 procent van de meldingen gaat over discriminatie in de openbare ruimte: op straat, in parken of in publieke gebouwen.

6.2 Maatschappelijk terrein bij overige instanties

Bij het College voor de Rechten van de Mens gaat ruim de helft van alle verzoeken (429 verzoeken) om een oordeel over discriminatie op de arbeidsmarkt. 261 verzoeken hebben betrekking op discriminatie bij het aanbieden van

Figuur 10 ADV-meldingen naar maatschappelijk terrein in 2022-2025¹⁴

goederen en diensten; 123 verzoeken zijn niet toe te schrijven aan een wettelijk beschermd maatschappelijk terrein. 31 verzoeken gaan over discriminatie in de context van sociale bescherming. In de volgorde en relatieve omvang van deze terreinen hebben geen grote verschuivingen plaatsgevonden.

De meldingen bij de Nationale ombudsman hebben allemaal betrekking op discriminatie door overheidsorganisaties. De MOD-meldingen gaan over discriminatie op internet. De meldingen van deze organisaties worden in de betreffende paragrafen 6.5 (overheid) en 6.6 (internet) besproken. De meldingen bij de Kinderombudsman worden in paragraaf 6.7 (discriminatie van kinderen en jongeren) verder toegelicht.

6.3 Opvallende ontwikkelingen in de cijfers

Hieronder lichten we de meest opvallende ontwikkelingen in de cijfers toe.

6.3.1 Veel minder meldingen over collectieve voorzieningen

Het percentage ADV-meldingen op het terrein van collectieve voorzieningen daalt van 28 procent in 2024 naar 15 procent in 2025. In 2024 was er een uitzonderlijk hoge instroom van meldingen op dit terrein als gevolg van een opnieuw oploeiende discussie over vaccinaties en coronamaatregelen. Doordat in 2025 geen sprake was van soortgelijke discussies, is dit terrein weer ongeveer terug op het niveau van 2023 en 2022.

6.3.2 Meer meldingen over openbare ruimte en publieke of politieke opinie

Het percentage meldingen op het terrein van openbare ruimte verdubbelt van 7 naar 14 procent in 2025. De meldingen die via het RITA-platform zijn binnengekomen,

dragen bij aan deze stijging, net als een toename in het aantal meldingen over intimidatie van vrouwen op straat. Ook het terrein van publieke of politieke opinie stijgt, van 7 naar 10 procent. Dit komt mede door de 411 meldingen over het SGP-standpunt over vrouwen op de kieslijst.

6.3.3 Meldingen van online discriminatie blijven toenemen

Voor het derde jaar op rij is het aantal meldingen van online discriminatie bij MOD toegenomen. Waar MOD in 2022 nog 223 unieke meldingen registreerde, is dit aantal in 2025 gestegen naar 803 unieke meldingen. De stijging kan eventueel verklaard worden door een betere bekendheid van het meldpunt als gevolg van publiekscampagnes.

6.4 Meest geregistreeerde terreinen

In deze paragraaf gaan we dieper in op een aantal terreinen die het vaakst in de ADV-meldingen terugkomen. In figuur 9 is voor de meest voorkomende terreinen weergegeven wat daarbij de vaakst voorkomende gronden van discriminatie waren.

6.4.1 Arbeidsmarkt

1.953 meldingen bij ADV's gaan over de arbeidsmarkt, 18 procent van het totaal. De gronden leeftijd en geslacht zijn verhoudingsgewijs vaker in het geding bij meldingen van arbeidsmarktdiscriminatie. Leeftijdscriminatie speelt zich bijna uitsluitend af bij sollicitaties: de meldingen gaan over leeftijdseisen in vacatureteksten of afwijzingen omdat melders te oud worden bevonden. Tenminste 126 van de 378 meldingen op grond van geslacht hebben te maken met zwangerschap of moederschap: vrouwen krijgen geen contractverlenging, promotie of salarisverhoging op het moment dat zij moeder worden. Andere meldingen gaan

► Tijdens een gesprek over mijn functioneren werd mij verteld dat ik alle debiteuren persoonlijk moest nabellen. Daarbij werd letterlijk gezegd: "Neem dit niet persoonlijk, maar het zijn altijd buitenlanders en n*s die het zijn."

ADV-melding

over genderspecifieke aanduidingen in vacatureteksten ('telefoniste', 'assistente'), vrouwonvriendelijke opmerkingen op de werkvloer en seksuele intimidatie.

834 meldingen gaan over arbeidsmarktdiscriminatie op grond van herkomst. Hiervan gaat meer dan de helft (480 meldingen) over discriminatie op de werkvloer, uiteenlopend van eenmalige racistische opmerkingen tot structurele uitsluiting en arbeidsconflicten. Zeker 213 meldingen gaan over discriminatie bij werving en selectie: mensen worden zowel expliciet afgewezen vanwege hun herkomst of krijgen impliciet het gevoel dat hun herkomst een rol speelt bij de afwijzing. Ook zijn er enkele meldingen over voorkeursbeleid dat als discriminerend wordt ervaren. Zo gaan minstens 15 meldingen over een vacature van een gemeente waarin de voorkeur wordt uitgesproken voor sollicitanten met een niet-Europese achtergrond.

6.4.2 Collectieve voorzieningen

1.594 ADV-meldingen gaan over het terrein van collectieve voorzieningen, 15 procent van het totaal. Zoals in voorgaande jaren gaan verhoudingsgewijs veel van deze meldingen over discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte. Een deel van deze meldingen speelt zich af in de context van (gezondheids)zorg: het gaat bijvoorbeeld om melders die zich door een mentale of psychische ziekte niet goed geholpen voelen door hun huisarts, of door mensen die klachten hebben over ggz-instellingen waar zij zorg ontvangen. Zeker 60 meldingen hebben te maken met de gemeente: melders voelen zich onheus bejegend door gemeenteambtenaren, gediscrimineerd bij Wmo-aanvragen of komen in hun woonomgeving fysieke drempels tegen.

Meer dan 20 meldingen gaan over melders in een rolstoel of scootmobiel die bij gemeentelijke evenementen, in zorginstellingen of op de openbare weg geen toegankelijke voorzieningen aantreffen.

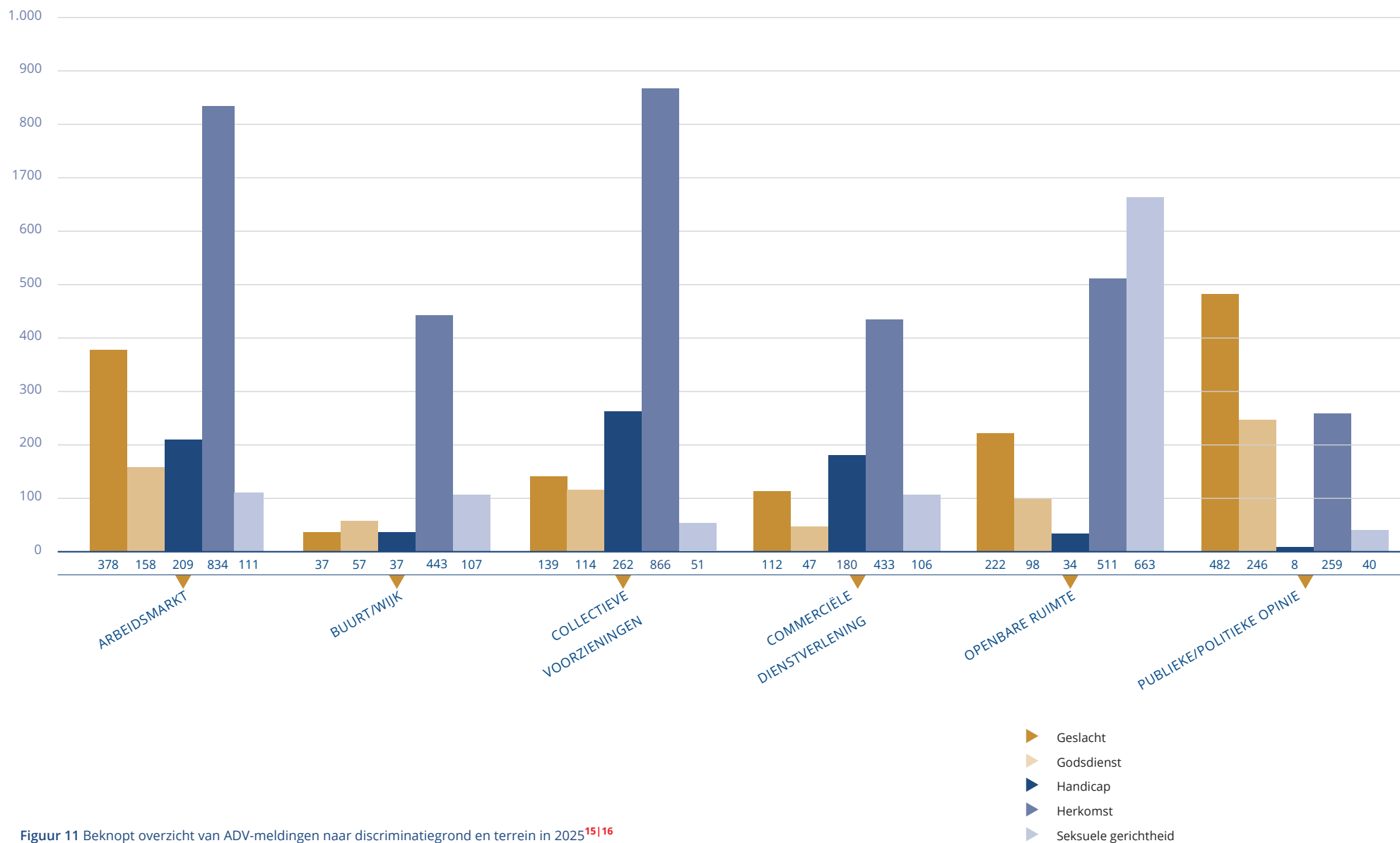
866 meldingen hebben betrekking op herkomst. Minstens 295 van deze meldingen gaan over het kinderboek Mijn jarige stad van de gemeente Amsterdam (zie paragraaf 3.3). Daarnaast zijn er veel melders die zich door hun gemeente, gemeentelijke dienst of door een zorgorganisatie onheus bejegend voelen vanwege hun herkomst of uiterlijk. Verder gaat een deel van de meldingen over incidenten in asielzoekerscentra en opvanglocaties voor Oekraïners. Daarbij gaat het met name om conflicten tussen bewoners en personeel. Tot slot zijn minstens 15 meldingen afkomstig van woonwagengewoners die discriminatie ervaren in het contact met de gemeente omtrent woonwagendamplaatsten.

6.4.3 Openbare ruimte

De 1.571 ADV-meldingen op het terrein van openbare ruimte zijn goed voor 14 procent van het totaal. Figuur 11 laat zien dat deze meldingen duidelijk over andere discriminatiegronden gaan dan andere terreinen. Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid en discriminatie op grond van geslacht (waaronder discriminatie van transgender personen) komen op dit terrein verhoudingsgewijs vaker voor. De meldingen op dit terrein gaan vaker dan gemiddeld over vijandige bejegening (1.260 meldingen).

► **Melder is getrouwd met een woonwagengewoner. De gemeente behandelt hem anders sinds hij op een woonwagenlocatie woont. Hij kan niet meer rechtstreeks met de gemeente communiceren, het moet via een woordvoerder.**

ADV-melding

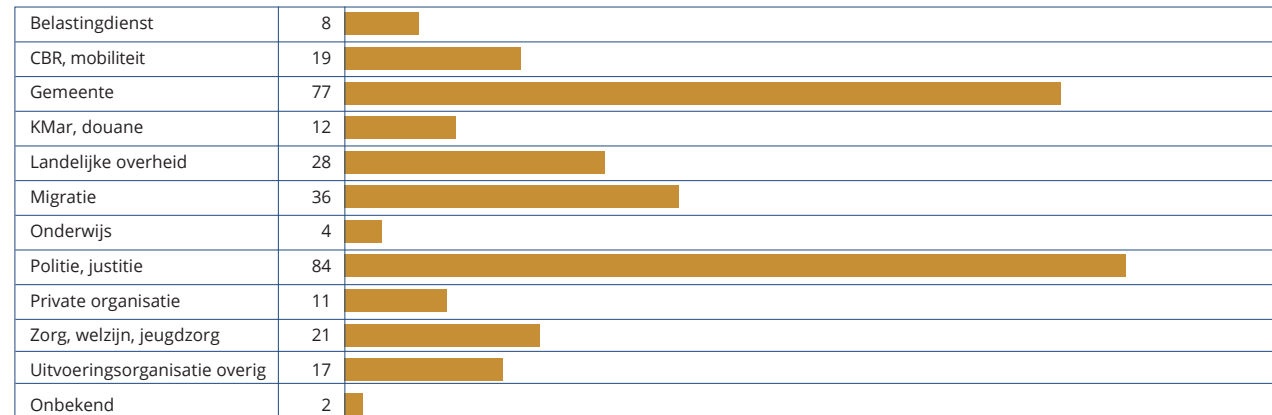
Figuur 11 Beknopt overzicht van ADV-meldingen naar discriminatiegrond en terrein in 2025^{15|16}

De meldingen betreffen veelal incidenten waarbij mensen op straat worden lastiggevallen, belaagd of bedreigd. Er is een duidelijk verschil tussen de patronen van incidenten gericht op vrouwen en incidenten gericht op trans, homoseksuele of lesbische personen. De meldingen van discriminatie van vrouwen (op grond van geslacht) gaan vaak over seksuele intimidatie op straat, waarbij vrouwen door (groepen) mannen worden gevolgd of aangesproken met seksueel getinte opmerkingen. De meldingen van discriminatie van trans, homoseksuele of lesbische personen gaan vaak over discriminerende beledigingen en agressie gericht op de seksuele of genderidentiteit van de melder. Zeker 31 incidenten spelen zich af in de context van een Pride-evenement in verschillende steden.

6.5 Meldingen van discriminatie door overheidsinstanties

De Nationale ombudsman behandelt meldingen over overheidsinstanties. Deze meldingen gaan niet alleen over discriminatie, maar over alle handelingen van de overheid. Voor dit rapport heeft de Nationale ombudsman uitgezocht hoeveel meldingen over discriminatie door overheidsinstanties gaan. In 2025 gaat het om 305 zaken waarin burgers discriminatie ervaren, ongeveer evenveel als in 2024 (311 zaken). 59 procent van deze meldingen had betrekking op discriminatie op grond van herkomst of huidskleur, 9 procent op handicap of chronische ziekte en 7 procent op geslacht.

► **Een mevrouw belt naar de Nationale ombudsman met een klacht over haar gemeente. In gesprekken met de gemeente is tegen haar gezegd dat ze maar terug moest gaan naar haar eigen land, als ze niet wilde werken. Ze voelt zich nu onveilig.** Melding Nationale ombudsman

Bovenstaande figuur laat zien op welke overheidsdomeinen de discriminatiemeldingen bij de Nationale ombudsman betrekking hebben. De grootste domeinen zijn politie en justitie (28 procent), gemeenten (25 procent) en het domein migratie (12 procent). Onder het migratiedomein vallen bijvoorbeeld de Immigratie- en naturalisatiedienst (IND) en het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA). Meldingen gaan bijvoorbeeld over vermoedens van etnisch profileren door politie en douane, over respectloze bejegening en racistische opmerkingen van gemeenteconsulenten, maar ook over vragen van IND-medewerkers over seksuele gerichtheid die als discriminerend en stigmatiserend worden ervaren.

Ook een deel van de ADV-meldingen, met name op het terrein van collectieve voorzieningen, gaat over discriminatie door de overheid. Deze meldingen zijn in paragraaf 6.4.2 nader omschreven. Bij het College hebben 31 verzoeken betrekking op het terrein van ‘sociale bescherming’. Dit gaat vaak om overheidsinstanties.

Figuur 12 Meldingen bij de Nationale ombudsman naar domein in 2025

► **Man voelt zich gediscrimineerd door een medewerker van de Koninklijke Marechaussee op basis van zijn afkomst. De medewerker maakte nare opmerkingen over zijn vrouw en probeerde de man uit de tent te lokken door misinformatie te geven. Ondertussen lachte de medewerker vriendelijk naar alle ‘Nederlands uitzierende mensen’.** Melding Nationale ombudsman

6.6 Discriminatie op internet

Meld.Online Discriminatie (MOD) registreert meldingen van discriminatie die zich op het internet afspeelt. Internetgebruikers kunnen bij MOD discriminatie melden. Het meldpunt beoordeelt vervolgens of die uitingen strafbaar zijn. Als dit zo is, neemt het meldpunt contact op met de beheerders van de websites en platforms om de uitingen te laten verwijderen. Discriminatie op het internet kan gaan over openbare uitingen en over privéberichten tussen internetgebruikers. MOD behandelt alleen meldingen over openbare uitingen. Privéberichten worden inhoudelijk niet door MOD beoordeeld, omdat daarvoor aangifte nodig is. Meldingen over uitingen in privéberichten worden wel geregistreerd en melders worden doorverwezen naar de politie, een ADV of het College voor de Rechten van de Mens.

MOD ontvangt 2.766 meldingen van online discriminatie in 2025, bijna vier keer zoveel als in 2024. Deze opvallende stijging heeft te maken met 1.935 meldingen over het eerder beschreven X-bericht van de PVV-leider. Als deze en andere meervoudige meldingen niet worden meegeteld, ontvangt MOD 803 meldingen van discriminatie op internet. De meldingen gaan voornamelijk over discriminatie op grond van herkomst, geloof en antisemitisme (zie hoofdstuk 4). De meldingen gaan met name over uitingen op sociale media, waarbij X het platform is waar de meeste meldingen betrekking op hebben.

Dit jaar gaat het themahoofdstuk (hoofdstuk 7) van dit rapport over online discriminatie. In dat hoofdstuk worden ook de registraties van online discriminatie bij andere instanties verder toegelicht.

6.7 Discriminatie van kinderen en jongeren

Kinderen en jongeren kunnen discriminatie meemaken op uiteenlopende discriminatiegronden en op verschillende terreinen. De Kinderombudsman registreert meldingen van kinderen en jongeren over alle kinderrechten, waaronder meldingen van discriminatie. Ook in de ADV-registratie worden meldingen van kinderen en jongeren apart geregistreerd. Vanaf 2026 bestaat er bovendien het meldpunt Discriminatie.nl Jeugd dat erop gericht is om het meldproces en de behandeling van meldingen bij ADV's zo kindvriendelijk mogelijk in te richten.

De Kinderombudsman ontvangt in 2025 49 meldingen waarin expliciet verwezen wordt naar discriminatie. Dat zijn er 30 meer dan in 2024, toen 19 meldingen binnenkwamen. Er is geen duidelijke verklaring voor deze grote stijging. Wel heeft de Kinderombudsman in 2025 aandacht besteed aan onderwerpen die groepen kinderen raken die ook discriminatie meemaken, zoals bijvoorbeeld het leerlingenvervoer voor kinderen met een beperking. Mogelijk heeft dit bijgedragen aan de naamsbekendheid van de Kinderombudsman en daarmee aan de meldingsbereidheid onder ouders.

De grootste discriminatiegronden zijn herkomst of huidskleur (20) en handicap en chronische ziekte (16). Veruit de meeste meldingen (34) spelen zich af op het terrein onderwijs: op of in de context van school. 6 meldingen hebben betrekking op private organisaties (onder andere sportverenigingen, winkels), 4 meldingen op zorg, welzijn en jeugdzorg. In 25 van de meldingen is sprake van ongelijke behandeling. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om ouders die geen passende school voor hun kind kunnen vinden, vanwege hun

geloofsovertuiging of vanwege een beperking. 13 meldingen gaan over pesterijen, waarbij het bijvoorbeeld gaat over terugkerende racistische opmerkingen vanuit andere scholieren. In 3 gevallen is (ook) sprake van geweld.

Een moeder neemt contact op met de ombudsman omdat haar dochter van 16 jaar op school wordt gepest. Zo wordt ze bijvoorbeeld baviaan genoemd vanwege haar huidskleur. Het schoolbestuur doet hier te weinig aan, waardoor het pesten doorgaat. Melding Kinderombudsman

ADV's registreren in 2025 bij 82 meldingen dat de melder minderjarig is. In de meeste gevallen gaat het om ervaringen van discriminatie jegens kinderen of jongeren, ook al zitten er ook enkele meldingen bij van bijvoorbeeld algemeen discriminerende uitingen op internet of in de openbare ruimte. Van de 82 meldingen hebben 42 betrekking op de discriminatiegrond herkomst, 16 op godsdienst, 8 zijn gericht op seksuele gerichtheid, 8 op handicap of chronische ziekte en 7 op discriminatie op grond van geslacht. Het onderwijs is met 23 meldingen het grootste terrein.

Melder geeft aan: "Ik word gepest op school omdat ik in China ben geboren, ze zeggen bijvoorbeeld dat ik honden eet en ze zeggen qing qang tegen mij en dat allemaal."

ADV-melding

Dit thematische hoofdstuk richt zich op online discriminatie. Het doel van het hoofdstuk is om meer inhoudelijke context te bieden bij meldingen en registraties van online discriminatie en om te analyseren hoe online discriminatie zichtbaar wordt in de registratiecijfers van de betrokken instanties.

7.1 Wat is de aanleiding voor dit themahoofdstuk?

De aanleiding voor dit hoofdstuk is de toegenomen aandacht voor online discriminatie in beleid, wetgeving en het maatschappelijke debat. In 2025 is het Plan van aanpak tegen online discriminatie gelanceerd, waarin de gezamenlijke maatregelen van verschillende ministeries zijn gebundeld. Ook op Europees niveau zijn stappen gezet. Zo zijn de Digitale Dienstenverordening (Digital Services Act) en de AI-verordening (AI Act) in werking getreden. Deze regelgeving is onder meer gericht op een veiligere online omgeving en op een verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie. Bovendien blijkt uit dit rapport dat een belangrijk deel van de meldingen en incidenten betrekking heeft op online discriminatie, zeker waar het gaat om incidenten die publieke discussie oproepen. Bijvoorbeeld meldingen over uitingen van politici op sociale media of incidenten zoals het AI-gegenereerde lied tegen asielzoekerscentra.

Tegelijkertijd zien we dat online discriminatie geen eenduidige plek heeft in de diverse registratiesystemen en bovendien op verschillende manieren wordt gedefinieerd. In dit hoofdstuk gaan we daarom eerst in op de afbakening en definities van online discriminatie. Vervolgens presenteren we enkele gegevens over de aard en omvang van online discriminatie op basis van bestaand onderzoek. Daarna

analyseren we hoe online discriminatie naar voren komt in de meldingen en registraties van de verschillende instanties. Tot slot beschrijven we hoe meldingen en registraties van online discriminatie worden behandeld.

7.2 Wat verstaan we onder online discriminatie?

Online discriminatie is geen eenduidig afgebakende categorie in wetgeving of in registraties van discriminatie. De term wordt in beleid, onderzoek en het maatschappelijk debat gebruikt voor verschillende vormen van discriminerend gedrag op internet. Dat heeft onder meer te maken met de voortdurende ontwikkeling van de onlinewereld en de sterke verwevenheid tussen online en offline interacties. In dit hoofdstuk maken we daarom onderscheid tussen twee vormen van online discriminatie: online haatspraak (hate speech) en persoonlijke discriminatie met een online component.

Onder online haatspraak verstaan we discriminerende uitingen op het openbare deel van het internet, bijvoorbeeld op sociale media, websites of online fora. Het gaat om teksten, beelden, audio of video waarin groepen mensen worden beledigd of waarin wordt aangezet tot haat, discriminatie of geweld tegen een groep. Deze uitingen richten zich niet op individuele personen, maar op groepen die worden gekenmerkt door bijvoorbeeld herkomst, godsdienst, levensovertuiging, geslacht, seksuele gerichtheid of handicap. Dergelijke uitingen kunnen strafbaar zijn op grond van de artikelen 137c en 137d van het Wetboek van Strafrecht.

Naast deze vorm van groepsgerichte uitingen kan ook sprake zijn van persoonlijke discriminatie met een online component. Daarbij gaat het om discriminerende berichten of gedragingen die gericht zijn op individuele personen

en die plaatsvinden via online communicatiemiddelen. Voorbeelden zijn discriminerende appberichten, gerichte beledigingen op sociale media, berichten op online fora of discriminerende uitingen in online games. Deze uitingen kunnen zowel openbaar als in besloten digitale omgevingen plaatsvinden. In sommige gevallen kunnen dergelijke gedragingen strafbaar zijn, bijvoorbeeld als belediging of bedreiging.

De scheidslijn tussen online haatspraak en persoonlijke discriminatie is in de praktijk niet altijd scherp. Groepsgerichte uitingen op internet kunnen ook persoonlijk kwetsend zijn voor mensen die tot de betreffende groep behoren. Daarnaast komt online ook veel stereotyperende of stigmatiserende content voor. Dergelijke uitingen kunnen bijdragen aan een klimaat waarin discriminatie wordt genormaliseerd, maar vallen niet altijd onder strafbare groepsbelediging of onder persoonlijke discriminatie.

Voor de registratiepraktijk is het van belang dat de verschillende vormen van online discriminatie door verschillende maatschappelijke domeinen heen lopen. Zo kunnen discriminerende berichten in groepsapps tussen collega's betrekking hebben op de arbeidsmarkt, terwijl online pesterijen tussen leerlingen samenhangen met het terrein onderwijs. Groepsgerichte uitingen op sociale media kunnen bijvoorbeeld worden geregistreerd onder politieke opinie of onder reclame en media, afhankelijk van de context. Door deze verwevenheid is online discriminatie niet altijd afzonderlijk zichtbaar in de registraties van de betrokken instanties.

Om een beter beeld te krijgen van de aard en omvang van online discriminatie, kijken we eerst naar resultaten uit bestaand onderzoek naar ervaringen met online haat en discriminatie.

7.3 Wat is er bekend over online discriminatie?

Om de aard en omvang van online discriminatie te duiden, kan gebruik worden gemaakt van ervaringsonderzoek. Het onderzoek Online Veiligheid en Criminaliteit van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) laat zien dat online discriminatie voor veel mensen zichtbaar is, maar dat relatief weinig mensen aangeven er zelf slachtoffer van te zijn.¹⁷ In 2024 gaf ruim de helft van de mensen van 15 jaar of ouder aan dat zij in de afgelopen twaalf maanden online iets hadden gezien of gelezen dat zij discriminerend vonden. Tegelijkertijd gaf 4 procent aan dat zij zich in die periode zelf online gediscrimineerd hadden gevoeld.

Er bestaan duidelijke verschillen tussen groepen in de mate waarin zij online discriminatie ervaren. Personen geboren in Nederland met een herkomst buiten Europa geven relatief vaak aan zich online gediscrimineerd te voelen (13 procent). Ook homoseksuele mannen (12 procent), lesbische vrouwen (10 procent) en bi+ vrouwen (9 procent) rapporteren bovengemiddeld vaak discriminatie-ervaringen. Wanneer wordt gekeken naar godsdienst, geeft 30 procent van de joodse en 15 procent van de islamitische respondenten aan online discriminatie te hebben ervaren. De ervaringen hebben het vaakst betrekking op discriminatie op grond van herkomst, nationaliteit of godsdienst.

Mensen komen vooral discriminerende opmerkingen of stigmatiserende uitingen tegen. De ervaringen doen zich vooral voor op sociale media, maar ook op websites, fora en in berichtenapps. Ongeveer een vijfde (22 procent) van de mensen die zich online gediscrimineerd voelden, heeft hiervan melding gedaan. Dit gebeurt het vaakst bij het platform zelf en minder vaak bij de politie of bij meldinstanties zoals het Meldpunt Online Discriminatie (MOD). Terwijl veruit de meeste discriminatie-ervaringen dus niet gemeld worden, lijkt de meldingsbereidheid bij online discriminatie groter dan bij andere vormen van discriminatie. Slechts 11 procent van de mensen met discriminatie-ervaringen in het algemeen (online en offline) heeft dit ergens gemeld.¹⁸

Naast dit brede ervaringsonderzoek heeft het Kennisplatform Inclusieve Samenleving (KIS) onderzoek gedaan naar online haatspraak onder jongeren van 16 tot en met 24 jaar.¹⁹ Zij worden vooral via sociale media en video-apps geconfronteerd met discriminerende of beledigende berichten. Deze berichten hebben vaak betrekking op herkomst, gewicht, huidskleur, seksuele gerichtheid, genderidentiteit, geslacht of godsdienst. Jongeren komen deze uitingen vooral tegen in reacties op berichten van henzelf of anderen. Terwijl deze ervaringen een duidelijke emotionele impact hebben, geven jongeren aan dat zij weinig vertrouwen hebben dat melden of hulp zoeken effect heeft.

Ander onderzoek heeft de focus gelegd op de verspreiding en dynamiek van online haatspraak. Uit vervolgonderzoek van KIS op het eerdere ervaringsonderzoek blijkt dat mannen vaker aangeven haatberichten te verspreiden dan vrouwen en dat intensief gebruik van sociale media samenhangt

met een grotere kans om dergelijke berichten te plaatsen.²⁰ Onderzoek van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme wijst daarnaast op een wisselwerking tussen online en offline uitingen, waarbij discriminerende uitingen in politieke debatten en op sociale media elkaar kunnen versterken.²¹

Het beeld dat uit de verschillende onderzoeken naar voren komt is dat veel mensen online discriminerende uitingen tegenkomen, vooral op sociale media, terwijl slechts een klein deel hiervan melding maakt. In het volgende onderdeel bekijken we hoe online discriminatie zichtbaar wordt in de registraties van politie, ADV's, het MOD en andere instanties.

7. 4 Wat zien we in de cijfers van de meldinstanties?

7.4.1 Waar wordt online discriminatie gemeld en geregistreerd?

Online discriminatie wordt door de meeste instanties niet als aparte categorie geregistreerd. Hierop bestaan twee uitzonderingen. Het Meldpunt Online Discriminatie (MOD) registreert uitsluitend meldingen van online discriminatie. Daarnaast kunnen ADV's bij meldingen aangeven dat de plaats van het incident 'internet/sociale media' is. Dit is de meest directe vindplaats voor ADV-meldingen van online discriminatie. Meldingen kunnen echter onder een subcategorie van het terrein publieke/politieke opinie ('uiting social media/website'), een subcategorie van het terrein media/reclame ('media-internet') en meldingen met trendlabel 'social media' geregistreerd staan. Dit laat zien dat er op dit moment geen eenduidige registratie plaatsvindt. In dit hoofdstuk ligt de focus op de ADV-meldingen met 'internet/sociale media' als plaats en zijn de overige vindplaatsen buiten beschouwing gelaten.

Bij de politie kan online discriminatie niet afzonderlijk worden geïdentificeerd; hier kunnen alleen via trefwoorden voorbeelden van online incidenten worden gevonden en kwalitatief worden geanalyseerd. Het College, de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman ontvangen weinig tot geen meldingen van online discriminatie.

7.4.2. Om wat voor incidenten en meldingen gaat het?

We beginnen met de MOD-meldingen omdat deze uitsluitend gericht zijn op online discriminatie. MOD richt zich van oudsher primair op online haatspraak die als groepsbelediging of groepsdiscriminatie aan te merken valt. In 2025 is de scope van MOD verbreed: persoonlijke belediging (al dan niet met een discriminatoir component) wordt eveneens door het meldpunt gerapporteerd wanneer dit als strafbaar wordt beoordeeld (art. 266 Sr). De focus op strafbare haatspraak betekent niet dat meldingen bij MOD altijd betrekking hebben op strafbare uitingen. Mensen melden ook online ervaringen die mogelijk wel kwetsend zijn, maar niet strafbaar. Meldingen moeten bovendien openbaar zijn, berichten in een privé-app of besloten groep kunnen daarom niet worden behandeld door MOD. In de afgelopen jaren is het aantal meldingen bij MOD sterk toegenomen. Waar MOD in 2022 nog 247 meldingen ontving, zijn dat er in 2025 2.766. Wanneer meervoudige meldingen over dezelfde uiting buiten beschouwing worden gelaten, stijgt het aantal unieke meldingen van 223 in 2023 naar 803 in 2025. Deze groei kan onder meer verklaard worden door meer aandacht van de media dan voorheen (onder meer de NOS) voor het meldpunt, mogelijk in combinatie met een toenemend maatschappelijk bewustzijn van online discriminatie.

De meldingen gaan het vaakst over discriminatie op grond van herkomst (32 procent in 2025), godsdienst (20 procent, grotendeels moslimdiscriminatie) en antisemitisme (15 procent). In vergelijking met reguliere discriminatiemeldingen bij ADV's en politie vallen met name de relatief hoge aantallen meldingen over godsdienst en antisemitisme op. Opvallend is dat binnen de gemelde uitingen met een antisemitisch karakter er steeds meer meldingen betrekking hebben op Holocaustontkenning. Mogelijk heeft dit te maken met de strafbaarheidstelling van Holocaustontkenning in art. 137c, lid 2 Sr sinds oktober 2024.

De meeste meldingen bij MOD hebben betrekking op uitingen op sociale media zoals X, Facebook en Instagram. In 2025 geldt dit voor 67 procent. Op sociale media wordt veel gediscussieerd over actuele gebeurtenissen en maatschappelijke ontwikkelingen. Veel meldingen hebben dan ook betrekking op (nieuws)berichten/reels of reacties daarop. Een deel van deze conversaties wordt kracht bijgezet door forse uitspraken, beledigingen, provocaties die door andere lezers als kwetsend worden ervaren en die soms zelfs overduidelijk strafbaar zijn.

Onderwerpen die in 2025 in meldingen veelvuldig aan bod komen zijn de situatie in het Midden-Oosten (met name in Gaza en Israël) en het migratiebeleid in Nederland (spreidingswet, asielzoekerscentra, de standpunten van politici in dezen). Daarbij valt op dat er een toename lijkt te zijn van meldingen die als lokaal of regionaal aan te merken zijn. Denk aan reacties op de aanleg van een regenboogzebrapad in een gemeente, of de mogelijke komst van een azc. Als hier bijvoorbeeld op de website van de gemeente of in het (digitale) lokale nieuwsblad aandacht aan

► **X-gebruiker reageert in een maatschappelijk debat: “Deze achterlijkheid importeren we nu met miljoenen tegelijk. Moslims zijn vaak pedofielen van het ergste soort. Daarom ook veel inteelt aldaar en dus niet of nauwelijks ontwikkeld. Wie achterlijkheid importeert wordt het zelf ook.”**
MOD-melding

wordt besteed, volgen er reacties op de genoemde sites, of de discussie verplaatst zich naar sociale media.

Veel gemelde uitingen zijn niet strafbaar. Zo worden er bijvoorbeeld politieke stellingnames gemeld of uitingen die antireligieus zijn.²² Binnen de Nederlandse wet is hier veel ruimte voor. In een aantal gevallen worden kwetsende uitingen richting personen gemeld. Zo worden andere X-gebruikers bijvoorbeeld k*persoon genoemd, vaak met (kwetsende) herkomst-gerelateerde toevoeging. Deze uitingen zijn vaak niet strafbaar volgens artikel 137c Sr (groepsbelediging), maar kunnen soms wel onder artikel 266 Sr (eenvoudige belediging) als strafbaar worden aangemerkt.

ADV's registreerden in 2025 in totaal 674 meldingen waarbij het incident plaatsvond op internet of sociale media, 6 procent van het totaal aantal meldingen. Van deze meldingen heeft 38 procent betrekking op discriminatie op grond van herkomst en 36 procent op godsdienst (overwegend moslimdiscriminatie). Daarnaast gaat 9 procent over geslacht, 6 procent over seksuele gerichtheid en 6 procent over antisemitisme. Uit de beschrijvingen van de meldingen blijkt dat het vaak gaat om discriminerende berichten of video's op sociale media die melder in hun tijdlijn tegenkomen. Soms gaat het om discussies op online platforms waarin persoonlijke beledigingen worden geuit. In enkele gevallen lopen sociale media en traditionele media door elkaar, bijvoorbeeld wanneer een televisiefragment of krantenbericht met discriminerende uitingen via sociale media wordt verspreid.

► **Melder maakt melding van een antisemitische video die openbaar op sociale media is geplaatst. In de video ontkent de persoon de Holocaust, uit hij antisemitische haat en identificeert hij zichzelf als een nazi, met ernstige beledigingen en oproepen tot haat jegens Joden.**

ADV-melding

De politie registreert online discriminatie niet als afzonderlijke categorie. Door te zoeken op trefwoorden kunnen wel voorbeelden van online incidenten worden gevonden.²³ Een deel daarvan betreft persoonlijke discriminatie, bijvoorbeeld discriminerende berichten die mensen via sociale media of berichtenapps ontvangen. In andere gevallen is er sprake van een combinatie van online en offline conflicten, waarbij mensen die elkaar kennen van school, werk of de buurt hun conflict ook via sociale media voortzetten. Daarnaast zijn er, net als bij de MOD-meldingen, voorbeelden van discriminerende reacties op nieuwsberichten, bijvoorbeeld over de komst van een asielzoekerscentrum of een ontmoetingsplek voor LHBTIQA+ jongeren. Tot slot komen ook enkele registraties voor van discriminerende uitingen in online extremistische of politiek georiënteerde groepen.

Op basis van deze beknopte analyse kunnen we constateren dat online discriminatie op verschillende manieren in meldingen naar voren komt, maar door verschillen in registratiepraktijken en definities niet altijd afzonderlijk zichtbaar is. Het lijkt erop dat bij de verschillende instanties verschillende soorten online discriminatie gemeld worden: bij MOD ligt de nadruk op online haatspraak, bij de politie meer op persoonlijke discriminatie en bij de ADV's lijkt sprake van een combinatie. Daarnaast lijkt online discriminatie in

► **Melder wordt al langere tijd in de pauzes op school door een andere leerling voor 'k*Marokkaan' en 'fietsendief' uitgescholden. Leerling stuurt nu berichten rond via Snapchat dat hij melder in elkaar wil slaan en een boksbeugel bij zich draagt.**

Politierregistratie

meldingen vaak samen te hangen met zichtbare publieke uitingen op sociale media, zoals reacties op berichten of content die via tijdlijnen wordt verspreid. In de conclusie bekijken we hoe deze registraties zich verhouden tot het beeld dat uit de bestaande onderzoeksliteratuur ontstaat.

7.4.3 Wat gebeurt er met meldingen van online discriminatie?

De afhandeling van meldingen van online discriminatie verschilt deels van de afhandeling van andere discriminatiemeldingen. Het doel van het MOD is om strafbare discriminerende uitingen van het internet te laten verwijderen. Bij iedere melding beoordeelt MOD daarom of een uiting mogelijk strafbaar is. Wanneer dat het geval is, dient MOD een verwijderverzoek in bij het betreffende platform of de hostingprovider. MOD is daarbij een zogeheten 'trusted flagger' onder de Digitale Dienstenverordening, waardoor platforms deze verzoeken met prioriteit behandelen. Als een platform geen gehoor geeft aan een verzoek, kan MOD de melding doorzetten naar de politie. MOD gaat niet zelf proactief op zoek naar strafbare uitingen.

In 2025 diende MOD 85 verwijderverzoeken in bij platforms, waarvan er 81 werden gehonoreerd (95 procent). In 2024 was dit aantal iets lager, met 77 verwijderverzoeken waarvan 69 werden gehonoreerd. Dit betekent dat MOD de meeste meldingen niet beoordeelt als strafbaar volgens het Nederlandse Wetboek van Strafrecht. Een verwijderverzoek heeft dan weinig of geen kans. In die gevallen kan MOD melders doorverwijzen naar andere organisaties: dan gaat het vaak om politie, ADV's, de online platforms zelf of belangenbehartigers. In deze gevallen kan het bijvoorbeeld

gaan om incidenten die niet onder het mandaat van MOD vallen, maar mogelijk wel door andere instanties kunnen worden opgepakt, waardoor melders alsnog geholpen kunnen worden.

Hier volgen enkele voorbeelden van verwijderde uitingen.

- ▶ TikTok-gebruiker reageert onder TikTok-video waar een vrouw van kleur in een trein te zien is: "N* moeten lopen, we maken holland WP again" (uiting 1) en "Vroeger mocht je überhaupt de trein niet in, ach wat mis ik die tijd" (uiting 2), terwijl de gebruikersnaam "rechts.14.18.88" (uiting 3) is. Op verzoek van MOD zijn beide uitingen verwijderd en is het account opgeschort vanwege de naam met extreemrechtse codes.
- ▶ X-gebruiker reageert aangaande een nieuwsartikel: "Hitler was right[...] you are all lying burn in hell fucking jews". Op verzoek van MOD is de uiting verwijderd.
- ▶ X-gebruiker reageert binnen discussie: "Jij pijpt graag kleine kinderen k*kaaskop daar staan jullie kaaskoppen nogal bekend om pedofilie". Op verzoek van MOD is de uiting verwijderd.

Als de politie een aangifte of melding van online discriminatie binnenkrijgt, wordt zoveel mogelijk digitaal bewijs vastgelegd: video's, een screenshot van het betreffende account, afbeeldingen of tekst en URL's en accountnamen. Bij misdrijven als groepsbelediging of aanzetten tot haat, biedt de wet de politie de mogelijkheid om gegevens te vorderen of op te vragen bij het sociale-mediabedrijf, van de e-mailserver of telecomprovider. Soms is de politie aangewezen op open-bronnenonderzoek om de identiteit achter een digitaal account te achterhalen.

Onderzoek naar online discriminatie is complex, het lukt niet altijd om een concrete verdachte te achterhalen. Zo onderzocht de politie in 2025 een belediging met een discriminatoir aspect van een publieke persoon, naar aanleiding van een mediaoptreden. De politie startte na aangifte een onderzoek op basis van de mail met de beledigende teksten, die was verstuurd vanuit een bekend platform. Vanwege de aard van het delict probeerde de politie via open bronnen een verdachte op te sporen. Er waren enige aanwijzingen richting een persoon, maar wegens gebrek aan sluitend digitaal bewijs vanuit het platform, kon uiteindelijk toch geen verdachte worden aangemerkt en was geen vervolging mogelijk.

De ADV's behandelen meldingen van online discriminatie in principe niet anders dan andere meldingen. Uit de registratie van ADV's blijkt dat er bij meer dan de helft van de meldingen van online discriminatie alleen registratie plaatsvindt. Dit kan betekenen dat de melder anoniem een melding heeft gedaan of heeft aangegeven verder geen ondersteuning te wensen. Verder geven ADV's vaak advies over mogelijke stappen die een melder kan ondernemen. Bij mogelijk strafbare uitingen van groepsbelediging of haatzaaien worden melders doorverwezen naar MOD, of nemen ADV's namens de melder zelf contact op met MOD.

7.5 Conclusie: wat kunnen we hiervan leren?

De extra analyse in dit themahoofdstuk laat zien dat online discriminatie niet eenduidig zichtbaar is in registraties. Verschillen in definities en registratiepraktijken maken het lastig om online discriminatie systematisch te identificeren en om ontwikkelingen door de jaren heen te volgen. Terwijl

MOD als gespecialiseerd meldpunt de meeste meldingen van online discriminatie ontvangt, komen online incidenten – al dan niet in combinatie met offline discriminatie – ook in de registraties van ADV's en politie voor. Door de combinatie van beperkte meldingsbereidheid en uiteenlopende registratiepraktijken, maken registraties slechts een deel van het bredere fenomeen online discriminatie zichtbaar.

Veel mensen geven in ervaringsonderzoek aan dat zij online regelmatig discriminerende uitingen tegenkomen of zelf online discriminatie ervaren, terwijl slechts een klein deel van deze ervaringen uiteindelijk in meldingen bij instanties terecht komt. Tegelijkertijd zien we in de registraties en meldingen juist dezelfde patronen terug als in het ervaringsonderzoek: sociale media spelen een centrale rol en meldingen hebben vaak betrekking op discriminatie op grond van herkomst, godsdienst of seksuele gerichtheid. Het verschil tussen ervaringen en registraties suggereert daarmee dat niet zozeer de aard van online discriminatie onzichtbaar is, maar vooral de mate waarin deze ervaringen uiteindelijk worden gemeld.

De lage meldingsbereidheid sluit ook aan bij de handelingsverlegenheid die uit ervaringsonderzoek naar voren komt. Veel mensen herkennen discriminerende uitingen online wel, maar reageren er niet op of hebben weinig vertrouwen dat melden effect heeft. In de cijfers over opvolging door instanties zien we bovendien dat het aantal uitingen dat daadwerkelijk strafbaar is en verwijderd kan worden relatief klein is. Naast het verhogen van de meldingsbereidheid en het verbeteren van de registratie, is er meer nodig om online discriminatie effectiever aan te pakken.

Het is dan ook niet verrassend dat het eerdergenoemde Plan van aanpak tegen online discriminatie verschillende soorten maatregelen combineert. Onder meer KIS heeft gewezen op de mogelijkheden om online tegenspraak te stimuleren en de weerbaarheid van gebruikers te vergroten. Wetgeving zoals de Digital Service Act versterken de verantwoordelijkheid van platforms in het monitoren van schadelijke content en uitingen. Juist binnen deze bredere aanpak kan een betere en eenduidige registratie van online discriminatie bijdragen aan meer inzicht in de omvang en ontwikkeling van het probleem.

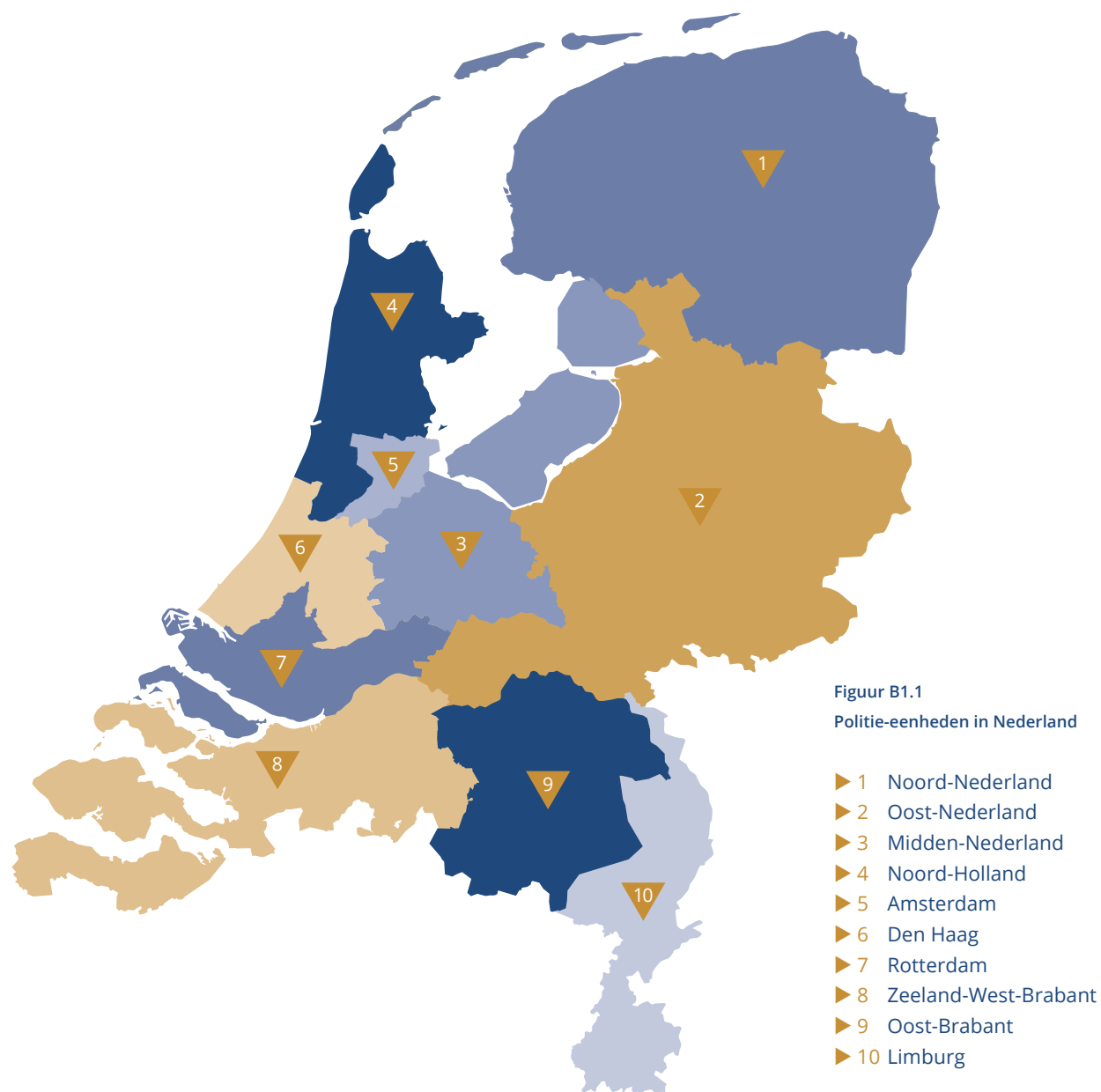
- ▶ **1** Akkermans, M., Derksen, E., Kennis, M., Kloosterman, R. & Moons, E. (2024), *Veiligheidsmonitor 2023*, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- ▶ **2** Akkermans, M., Derksen, E., Kennis, M., Kloosterman, R. & Moons, E. (2024), *Veiligheidsmonitor 2023*, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- ▶ **3** Andriessen, I. (2017), *Discriminatie herkennen, benoemen en melden*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- ▶ **4** ADV's die werkzaam zijn in de politie-eenheden Den Haag, Rotterdam en in de regio Kennemerland konden de anonieme meldingen die aan het eind van het jaar aangeleverd werden, niet meer in de registratie meenemen. Het totaal aantal meldingen via RITA was dus eigenlijk nog hoger dan in deze rapportage wordt getoond.
- ▶ **5** In deze figuur zijn de zeven meest gemelde discriminatiegronden opgenomen. Daarnaast is antisemitisme weergegeven, vanwege de politieke en maatschappelijke aandacht hiervoor. Een overzicht van alle discriminatiegronden is te vinden in tabel 3 in bijlage 3.
- ▶ **6** De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere discriminatiegronden zijn geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn.
- ▶ **7** In 2025 zijn de categorieën voor de subgronden aangepast, omdat de eerdere indeling niet meer goed aansloot bij de ervaringen van melders. De aanpassing is gedaan door de registratie-werkgroep van de ADV's.
- ▶ **8** Deze figuur is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen die geregistreerd zijn onder de discriminatiegrond herkomst. Per melding kunnen meerdere subcategorieën van de grond herkomst worden geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn. Bij ongeveer 11% van de meldingen over herkomst in 2025 is geen subgrond geregistreerd.
- ▶ **9** In deze figuur zijn de acht meest geregistreerde wijzen van discriminatie opgenomen. Een overzicht van alle door de politie geregistreerde wijzen van discriminatie is te vinden in tabel 12 in bijlage 3.
- ▶ **10** De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere wijzen van discriminatie zijn geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn.
- ▶ **11** In deze figuur zijn de vijf meest geregistreerde discriminatiegronden (exclusief onbekend/overig) en de drie meest geregistreerde wijzen van discriminatie opgenomen. Een overzicht van alle door de politie geregistreerde gronden en wijzen van discriminatie is te vinden in tabel 10 in bijlage 3.
- ▶ **12** In deze figuur zijn de vijf meest geregistreerde discriminatiegronden en de vier meest geregistreerde wijzen van discriminatie opgenomen. Een uitgebreid overzicht van door de ADV's geregistreerde gronden en wijzen van discriminatie is te vinden in tabel 11 in bijlage 3.
- ▶ **13** Deze figuur is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. ADV-net is het programma dat door vrijwel alle regionaal opererende ADV's wordt gebruikt om hun meldingen te registreren. ADV's die niet met ADV-net werken, gebruiken eigen registratieprogramma's en hebben hun meldcijfers los aangeleverd. Die informatie is echter beperkter en laat geen uitspraken toe over de verbanden tussen discriminatiegronden, -terreinen en -wijzen. In 2025 is 99,56% van alle meldingen in ADV-net geregistreerd.
- ▶ **14** De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. In deze figuur staan alleen de meest gemelde terreinen. In tabel 16 in bijlage 3 is de verdeling over alle maatschappelijke terreinen te vinden.
- ▶ **15** In deze figuur zijn de 5 meest geregistreerde discriminatiegronden en de 6 meest geregistreerde terreinen van discriminatie opgenomen. Een uitgebreid overzicht van door de ADV's geregistreerde gronden en terreinen van discriminatie is te vinden in tabel 17 in bijlage 3.
- ▶ **16** Deze figuur is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. ADV-net is het programma dat door vrijwel alle regionaal opererende ADV's wordt gebruikt om hun meldingen te registreren. ADV's die niet met ADV-net werken, gebruiken eigen registratieprogramma's en hebben hun meldcijfers los aangeleverd. Die informatie is echter beperkter en laat geen uitspraken toe over de verbanden tussen discriminatiegronden, -terreinen en -wijzen. In 2025 is 99,56% van alle meldingen in ADV-net geregistreerd.
- ▶ **17** J. Arends, E. Derksen, M. Morren (2025), *Online Veiligheid en Criminaliteit 2024*, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- ▶ **18** Akkermans, M., Derksen, E., Kennis, M., Kloosterman, R. & Moons, E. (2024), *Veiligheidsmonitor 2023*, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- ▶ **19** J. Verloove, K. Kros, M. Yenga, S. Does (2024), *Ervaren online haatspraak en discriminatie door jongeren*, Utrecht: KIS.
- ▶ **20** K. Kros, M. Coenders, M. Yenga, I. van der Hoorn (2025), *Inzichten in online haatspraak en discriminatie*, Utrecht: KIS.
- ▶ **21** Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme (2026), *Tussen Kamer, krant en sociale media*, Den Haag: Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme.

- ▶ **22** Kwetsende uitingen over aanhangers van een bepaalde religie of overtuiging kunnen als strafbare (groeps)belediging worden aangemerkt, de overtuiging of religie zelf mag wel met forse bewoordingen worden bekritiseerd.
- ▶ **23** Gezocht op 'internet', 'online', 'facebook', 'insta', 'snap', 'whatsapp', 'social media', 'teleg'.

In de voorgaande hoofdstukken presenteerden we de discriminatiecijfers op landelijk niveau. In deze bijlage kijken we naar de verdeling van meldingen en incidenten over de tien politie-eenheden. De politie verzamelt en analyseert de gegevens op het niveau van de politie-eenheid. In de meeste politie-eenheden zijn meerdere ADV's actief. De meldingen van deze ADV's zijn per politie-eenheid bij elkaar opgeteld. Cijfers van het College voor de Rechten van de Mens, Meld.Online Discriminatie, Nationale ombudsman en Kinderombudsman zijn in dit rapport niet uitgesplitst naar de politie-eenheden.

De politie-eenheden verschillen in een aantal opzichten van elkaar, bijvoorbeeld in bevolkingssamenstelling, omvang, infrastructuur (stedelijk of landelijk) en aanwezige voorzieningen. Dat heeft vanzelfsprekend invloed op de geregistreerde meldingen en incidenten. Het verklaart op zijn minst deels de verschillen die we zien in de cijfers per politie-eenheid. In deze bijlage vergelijken we het beeld in de verschillende politie-eenheden slechts op het niveau van het totaal aan meldingen en registraties. De volledige cijfers per politie-eenheid zijn te zien in bijlage 3. Voor de geïnteresseerde lezer die meer wil weten over meldingen en registraties per politie-eenheid en gemeente, verwijzen we naar de Monitors Discriminatie/Eenheidsrapportages die, tegelijk met dit rapport, over elk van de politie-eenheden verschijnen.¹

¹ Op de website [Discriminatie.nl](https://discriminatie.nl) zijn alle rapporten te vinden.

B1.1 Registraties en meldingen naar politie-eenheid

In deze paragraaf bespreken we het aantal politieregistraties en ADV-meldingen per politie-eenheid. Omdat er grote verschillen zijn tussen politie-eenheden als het gaat om grootte en inwoneraantal, hebben we de aantallen registraties en meldingen per 1.000 inwoners berekend. In figuur B1.2 zijn deze cijfers (promillages) per eenheid weergegeven.

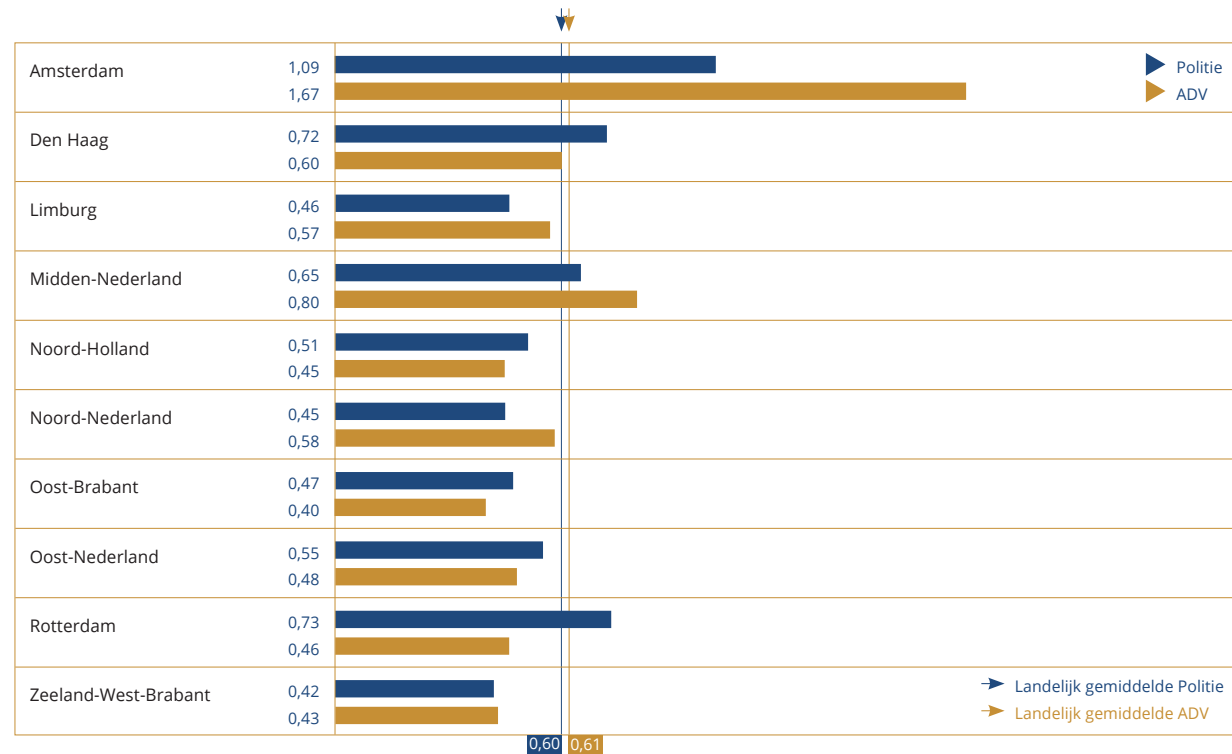
Landelijk gezien registreert de politie 0,6 discriminatie-incidenten per 1.000 inwoners in 2025. Dit is een lichte stijging ten opzichte van het gemiddelde van 0,54 in 2025. Bij de ADV's is er sprake van een daling van 0,83 meldingen per 1.000 inwoners in 2024 naar 0,61 in 2025.

Amsterdam heeft het hoogste aantal incidenten en meldingen per 1.000 inwoners, dit geldt voor politieregistraties en ADV-meldingen. Verder registreert de politie in de eenheden Den Haag, Rotterdam en Midden-Nederland bovengemiddeld veel incidenten. De ADV's ontvangen naast Amsterdam ook in de eenheid Midden-Nederland meer meldingen dan gemiddeld.

De politie registreert in Zeeland-West Brabant in verhouding tot het aantal inwoners de minste incidenten. ADV's in Oost-Brabant, Zeeland-West-Brabant en Noord-Holland ontvangen relatief weinig meldingen.

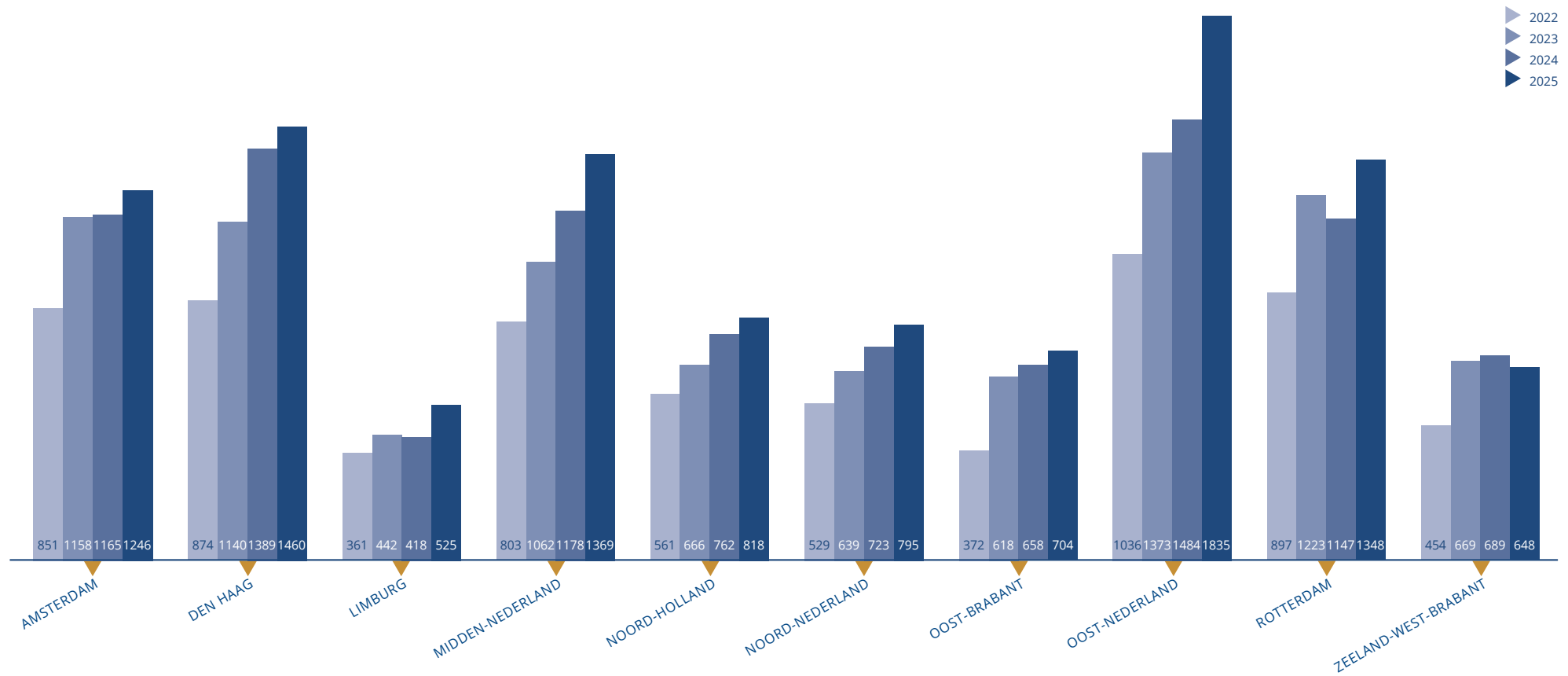
B1.2 Veranderingen in de registraties en meldingen

In figuur B1.3 en B1.4 staan de absolute aantallen registraties en meldingen per politie-eenheid. Het absolute aantal meldingen per eenheid zegt niet veel, door de verschillen in omvang van de bevolking. De figuren laten wel de verschuivingen door de jaren heen zien.

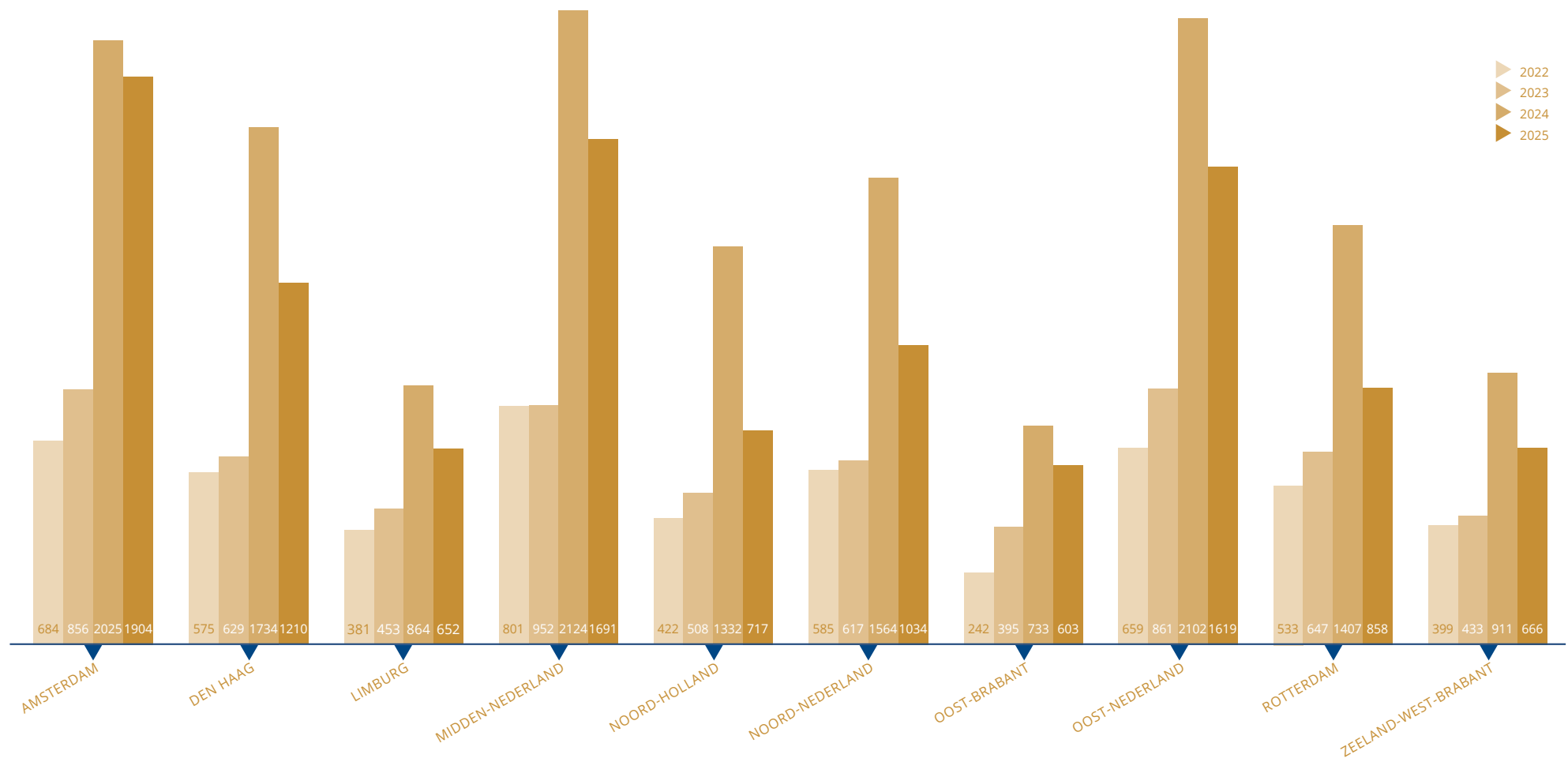

Figuur B1.2 Discriminatie-incidenten politie en ADV-meldingen per politie-eenheid naar aantal per 1.000 inwoners in 2025

Met uitzondering van de eenheid Zeeland-West Brabant zijn bij de politie de aantallen meldingen in 2025 in alle eenheden gestegen, zoals te zien in figuur B1.3. Bij de ADV's zijn de aantallen juist in alle eenheden gedaald ten opzichte van 2024, maar blijven nog wel duidelijk hoger dan in 2023.

Figuur B1.3 Discriminatie-incidenten politie per politie-eenheid in 2022-2025

Figuur B1.4 ADV-meldingen per politie-eenheid in 2022-2025

In deze bijlage gaan we per organisatie kort in op de (wettelijke) taken die deze heeft in de bestrijding van discriminatie. Vervolgens leggen we uit welke data van de organisaties we gebruiken. Dit wordt ook uitgelegd in hoofdstuk 1.

B2.1 Vergelijkbaarheid van registraties

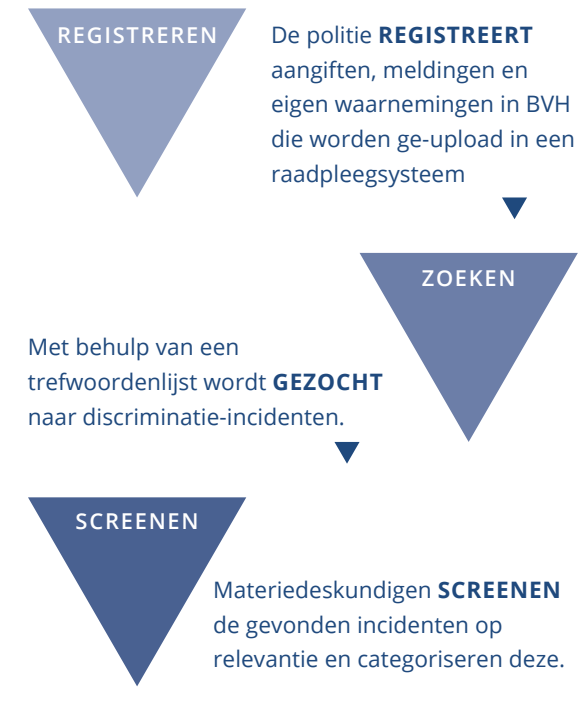
De gegevens van instanties die meldings- en incidentregistraties over discriminatie bijhouden, zijn niet gelijksoortig en kunnen daarom niet bij elkaar worden opgeteld. Instanties hebben verschillende verantwoordelijkheden, taken en procedures en hun registraties zijn hierop ingericht. Dit betekent dat zij andere typen situaties registreren en andere categorieën hanteren. Daarnaast zijn er verschillen tussen de gebruikte definities van bepaalde termen en tussen registratieprotocollen. Ten slotte is er enige overlap tussen de cijfers van verschillende organisaties. Het komt namelijk voor dat gedupeerden zich zowel bij een ADV als bij de politie melden, of zich bij een ADV melden en een verzoek om een oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. En ook tussen de cijfers van ADV's en Nationale ombudsman of tussen College en Nationale ombudsman kan overlap zijn. Als we de cijfers zouden optellen, zouden er daarom een onbekend (vermoedelijk klein) aantal dubbeltellingen zijn. Daarom presenteren we de informatie uit de verschillende bronnen apart; deze informatie vult elkaar aan.

B2.2 Politie

Het maken van onderscheid kan strafbaar zijn. Burgers of organisaties kunnen daarom aangifte doen van discriminatie of een incident melden bij de politie. In het Wetboek van

Strafrecht is discriminatie op zes discriminatiegronden strafbaar gesteld, dat zijn: ras (in dit rapport 'herkomst' genoemd), geslacht, godsdienst, levensovertuiging, seksuele gerichtheid en handicap. Sinds 1 juli 2025 is artikel 44bis Sr van kracht. De wet maakt strafverzwaring mogelijk bij alle strafbare feiten die worden begaan met een discriminatoir oogmerk en bij uitingen en gedragingen die haat tegen of discriminatie van een persoon uitdrukken op grond van ras, godsdienst of levensovertuiging, geslacht, seksuele gerichtheid of handicap. Het gaat daarbij om uitingen en gedragingen voor, tijdens en/of na het plegen van het strafbare feit. Bij alle strafbare feiten gepleegd met een discriminatoir oogmerk, haataspect of discriminatieaspect mag de rechter de straf met een derde verhogen. Dit geldt voor een (tijdelijke) gevangenisstraf of hechtenis maar kan ook doorwerken bij een geldboete, taakstraf of strafbeschikking.

De data over discriminatie worden verkregen met behulp van een landelijke trefwoordenlijst, samengesteld op basis van de hiervoor genoemde discriminatiegronden. Deze lijst wordt uitgezet in de Basis Voorziening Integrale Bevraging (BVI-IB); het raadpleegsysteem van de politie waarin dagelijks een aantal standaardformulieren (tekst) uit de Basis Voorziening Handhaving (BVH) wordt geüpload (zie figuur B2.1). Materiedeskundigen en discriminatie-rechercheurs binnen de politie bekijken of er in de resultaten van deze zoekopdracht discriminerende aspecten aanwezig zijn. Alle gescreende resultaten bij elkaar vormen de eindlijst voor deze jaarcijfers. De eindlijst is ingelezen in Excel. Dit databestand is verder bewerkt, waarbij dubbel geregistreeerde incidenten zoveel mogelijk zijn verwijderd, en vormt uiteindelijk de basis voor de analyse in dit rapport.

Figuur B2.1 Totstandkoming politiecijfers discriminatie

Meldingen discriminatie via politie.nl

Op www.politie.nl kunnen burgers digitaal en laagdrempelig melding maken van discriminatie met het Meldformulier Discriminatie. Deze meldingen zijn in principe geen onderdeel van de registratiecijfers die in dit rapport worden gepresenteerd. Blijkt uit de omschrijving van het incident op het meldformulier dat discriminatie inderdaad mogelijk een rol speelt en dat het gaat om een van de gronden zoals genoemd in het wetboek van strafrecht? Dan adviseert de politie de melder altijd om aangifte te doen. Als een melder besluit om aangifte te doen, komt dit terecht in de BVH en daarmee ook in de cijfers in dit rapport. In andere gevallen verwijst de politie melders bijvoorbeeld door naar een ADV, Het Juridisch Loket en/of andere instanties.

Instroom van discriminatiefeiten bij het OM

Jaarlijks rapporteert het OM over de feiten die bij hen terecht zijn gekomen, omdat deze mogelijk strafbaar zijn op grond van een van de discriminatieartikelen in het Wetboek van Strafrecht, of die om een ander strafbaar feit gaan waarbij mogelijk een discriminatieaspect heeft gespeeld.² Het gaat hierbij om aanzienlijk lagere aantallen feiten dan er discriminatie-incidenten geregistreerd worden door de politie. Hiervoor zijn verschillende redenen. In de eerste plaats bevatten de door de politie geregistreerde discriminatie-incidenten naast aangiften ook meldingen, waarmee burgers de politie op de hoogte stellen van een situatie. In veel gevallen heeft een melding geen verdere actie van de politie nodig. Daarom zal zo'n melding niet bij het OM terechtkomen. Daarnaast is het na een melding of aangifte mogelijk dat er geen verdachte wordt gevonden of dat er onvoldoende bewijs is. Verder kan het zijn dat een incident bij de politie staat geregistreerd als specifiek discriminatiefeit,

maar dat bij onderzoek of beoordeling door het OM blijkt dat niet is voldaan aan één of meerdere onderdelen van het strafrechtelijke discriminatiefeit. Bij commune feiten (die door iedereen kunnen worden gepleegd) met een mogelijk discriminatieaspect, die in de politiestructuren als discriminatie-incident staan, kan na opsporing blijken dat het discriminatieaspect niet aannemelijk kan worden gemaakt. Tot slot is een belangrijk uitgangspunt voor de afhandeling van discriminatiezaken dat strafrechtelijke middelen niet altijd de meest betekenisvolle oplossing bieden voor een slachtoffer.³ Daarom kan, na goedkeuring van de officier van justitie en in overleg met het slachtoffer, ook een niet-strafrechtelijke opvolging gegeven worden aan een discriminatie-incident. Denk aan een interventie door de wijkagent of de inzet van mediation.

B2.3 Antidiscriminatievoorzieningen

Mensen die discriminatie hebben ervaren of waargenomen kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). Sinds de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) in 2009 moet elke gemeente zijn burgers toegang bieden tot een ADV. Over de ontvangen meldingen moeten gemeenten jaarlijks rapporteren aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor de rapportage over 2025 konden gemeenten volstaan door gegevens over de meldingen aan te leveren voor dit landelijke rapport.

Meldingen en klachten bij ADV's gaan over allerlei discriminatiegronden. Daarbij kan het zowel om gronden gaan die wettelijk zijn vastgelegd in het Wetboek van Strafrecht of de gelijkebehandelingswetgeving (bijvoorbeeld 'ras' of seksuele gerichtheid), als om gronden die niet in

² Openbaar Ministerie (2026), *Strafbare Discriminatie in Beeld 2025*. Amsterdam: Openbaar Ministerie (OM).

³ Openbaar Ministerie (2019), *Aanwijzing Discriminatie*, 1 januari 2019.

de wet zijn opgenomen (zoals uiterlijk). Meldingen kunnen gaan over een incident of situatie die tegen een persoon is gericht (de melder of iemand anders), maar ook over een gebeurtenis die niet tegen specifieke personen is gericht, zoals een artikel in de media of een regeling die voor een bepaalde groep nadelig is. Bij de registratie van meldingen en klachten bij ADV's staat het perspectief van de melder centraal. Van de geregistreerde meldingen en klachten bij een ADV is vaak niet juridisch of objectief aangetoond dat het ging om discriminatie.

De meeste ADV's registreren meldingen en klachten met een speciaal daarvoor ontwikkeld registratieprogramma. Alle klachten en meldingen worden geregistreerd, behalve als onvoldoende gegevens beschikbaar zijn of de melding niet gaat over (ervaren) discriminatie. De meeste ADV's hebben een regionale functie, waarbij het werkgebied overlapt met een voormalige politieregio. Daarnaast is er een aantal lokale ADV's.

Een melding doen van discriminatie kan via de website Discriminatie.nl, met de app Discriminatie Melder of door contact op te nemen met de ADV in de gemeente waar iemand woont (telefonisch via 0800-0880 of persoonlijk). Bij een melding via Discriminatie.nl of Discriminatie Melder wordt de melder automatisch doorverwezen naar de ADV in de regio. Een consulent discriminatiezaken neemt contact op als de melder dat wil, bespreekt de situatie met de melder en adviseert de melder over de mogelijkheden en wat de ADV voor de melder kan doen. De ADV doet onderzoek naar wat er is gebeurd en kan de melder ondersteunen en begeleiden of bemiddelen tussen partijen.

B2.4 College voor de Rechten van de Mens

Mensen die discriminatie hebben ervaren kunnen contact opnemen met het College. Juridisch medewerkers van het College beantwoorden alle vragen en meldingen over discriminatie telefonisch of via e-mail. Afhankelijk van de situatie verwijzen ze een melder door naar de klachtenprocedure bij het College of naar een andere organisatie, zoals de Nationale ombudsman, een gemeentelijke ombudsman, de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane, Het Juridisch Loket of antidiscrimatievoorzieningen. Het College registreert alle vragen en meldingen, ook als de melder geen vervolgstappen wil zetten.

Bij het College kan iedereen met een discriminatieklacht een verzoek om een oordeel indienen. Binnen deze procedure toetst het College of een situatie of gedraging die iemand is overkomen, in strijd is met de bepalingen van de gelijkebehandelingswetgeving. Als het College de klacht mag behandelen, wordt een onderzoek gestart. Daarna is er een zitting en doet het College uitspraak waarbij het bepaalt of het gaat om discriminatie. Soms komt er geen zitting, bijvoorbeeld omdat een verzoeker het verzoek intrekt. Zo'n verzoek kan uiteindelijk leiden tot een juridisch oordeel, waarin het College vaststelt of daadwerkelijk sprake is geweest van discriminatie. De procedure bij het College is gratis en de klager (de verzoeker) is niet verplicht om juridische ondersteuning in te schakelen. Dat geldt ook voor de partij tegen wie de klacht is gericht (de verweerder). ADV's kunnen melders helpen bij de procedure bij het College.

Alle verzoeken die het College ontvangt, worden geregistreerd. In dit rapport zijn deze cijfers van het College opgenomen.

Daarnaast hebben we gekeken naar de vragen en meldingen die het College ontving. Voor meer informatie over de oordelen die door het College zijn uitgesproken, verwijzen we de lezer naar het jaarverslag en de Monitor Discriminatiezaken van het College. Mensen die discriminatie hebben ervaren, kunnen met vragen of een klacht terecht bij het College via www.mensenrechten.nl/contact.

B2.5 Meld.Online Discriminatie

Discriminerende uitingen op internet kunnen gemeld worden bij Meld.Online Discriminatie. Dat kan via een digitaal meldformulier. Meld.Online Discriminatie onderzoekt vervolgens of de uiting (nog) online staat en of deze strafbaar zou kunnen zijn op basis van artikel 137c t/m 137e van het Wetboek van Strafrecht en de bijbehorende jurisprudentie. Is een uiting mogelijk strafbaar? Dan probeert het meldpunt de uiting offline te krijgen door een verzoek in te dienen bij de beheerder of moderator van de website of het sociale-mediabedrijf. Als dat – ook na herhaald verzoek – niet gebeurt, kan de organisatie overwegen een aangifte te doen. Het OM kan hierop besluiten een strafrechtelijk onderzoek te starten. Alle meldingen die het meldpunt ontvangt, worden geregistreerd. In dit rapport verwijzen we op verschillende plaatsen naar deze cijfers. In het jaarverslag van de organisatie is ook informatie beschikbaar over de uitingen die door het meldpunt als mogelijk strafbaar zijn ingeschat, de acties die zijn ondernomen naar aanleiding van zulke uitingen en de resultaten daarvan. Discriminerende uitingen kunnen gemeld worden bij Meld.Online Discriminatie via de website www.meldonlinediscriminatie.nl.

B2.6 Nationale ombudsman

Mensen met klachten over overheidsinstanties kunnen bij de Nationale ombudsman terecht. Dat geldt ook voor inwoners van het Caribisch deel van Nederland. De ombudsman behandelt klachten over gedragingen van zowel rijksoverheid als aangesloten decentrale overheden. Een deel van de klachten die de Nationale ombudsman ontvangt, gaat over discriminatie.

De Nationale ombudsman verwijst burgers die nog niet bij de overheidsinstantie zelf hebben geklaagd eerst naar de klachtprocedure van de betreffende instantie. In het klachtrecht (hoofdstuk 9 van de Awb) is namelijk geregeld dat burgers eerst bij de overheidsinstantie zelf moeten klagen. Alleen in bijzondere situaties, waarin dit niet van de burger gevraagd kan worden, kan de ombudsman de klacht direct in behandeling nemen. De ombudsman kan bij klachten bemiddelen, een praktische oplossing geven door een interventie in te zetten, of een onderzoek doen naar en oordeel geven over de klacht. Oordelen van de Nationale ombudsman zijn te vinden op de website www.nationaleombudsman.nl.

De Nationale ombudsman registreert een klacht als een klacht over discriminatie wanneer een burger aangeeft dit zo te hebben ervaren. Het gaat dus om discriminatie-ervaringen.

Burgers met klachten over discriminatie door de overheid kunnen contact opnemen met de Nationale ombudsman via 0800 33 555 55 en het webformulier op www.nationaleombudsman.nl.

B2.7 Kinderombudsman

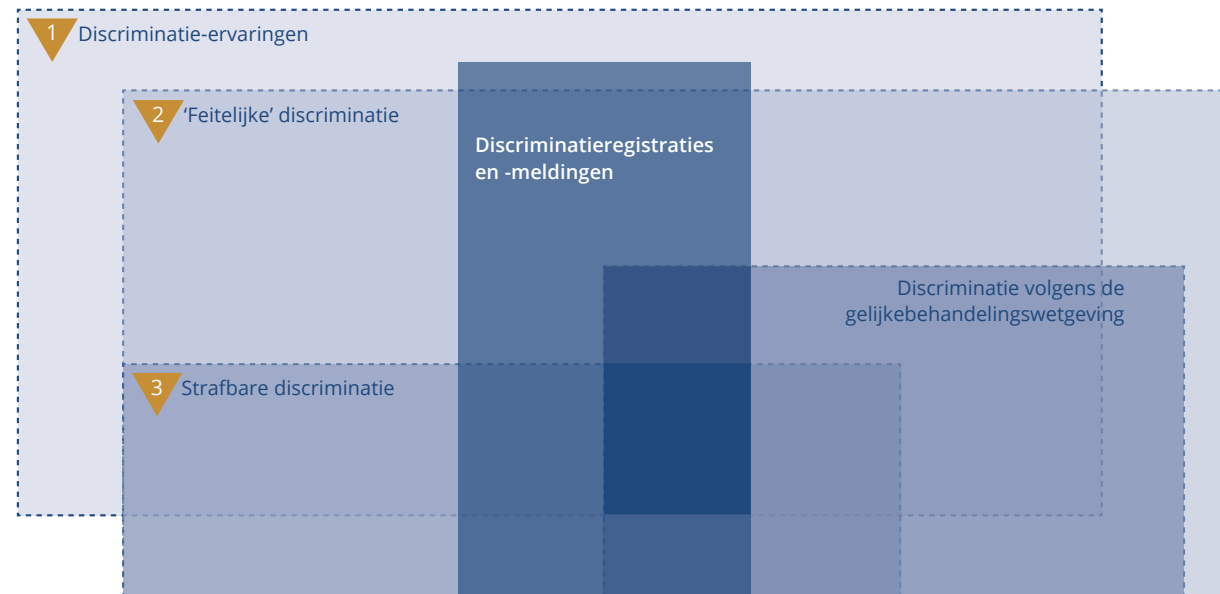
De Kinderombudsman zorgt voor verbeterde naleving van kinderrechten in Nederland, ook in het Caribisch deel van het land. Iedereen – kinderen, ouders, professionals en hulpverleners – kan zelf een klacht voorleggen aan de Kinderombudsman of om hulp en advies vragen bij situaties waarvan ze vermoeden dat kinderrechten niet worden nageleefd. Een deel van de klachten die de Kinderombudsman ontvangt, gaat over discriminatie.

Als een officiële klacht niet naar tevredenheid is afgehandeld, dan kan de Kinderombudsman die klacht in behandeling nemen. Net als de Nationale ombudsman kan de Kinderombudsman in klachten bemiddelen, een praktische oplossing geven door een interventie in te zetten of een onderzoek doen naar (en oordeel geven over) de klacht.

De Kinderombudsman registreert een klacht als een klacht over discriminatie wanneer een ouder, professional of kind zelf aangeeft dit zo te hebben ervaren. Hierbij gaat het dus om discriminatie-ervaringen; niet om vastgestelde discriminatie.

In dit verslag zijn de klachtcijfers op het terrein van discriminatie opgenomen. Daarnaast hebben we de klachtcijfers verder geanalyseerd. Het komt voor dat een klacht wel geregistreerd is als een klacht over pesten, maar niet als een klacht over discriminatie. In de analyse is daarom ook gekeken naar de klachten over pesten.

Mensen met een klacht over de schending van kinderrechten (in de vorm van discriminatie of op een andere manier)

Figuur B2.2 Onderdelen van discriminatie

kunnen contact opnemen met de Kinderombudsman via 0800 876 54 32 of ombudswerk@kinderombudsman.nl.

B2.8 Definities van discriminatie

Discriminatie is geen eenvoudig begrip. Het kent verschillende definities. Figuur B2.2 geeft weer hoe de registraties in dit rapport zich verhouden tot verschillende onderdelen van het fenomeen discriminatie:

- ▶ Discriminatie-ervaringen
- ▶ 'Feitelijke' discriminatie
- ▶ Strafbare discriminatie
- ▶ Discriminatie volgens de gelijkebehandelingswetgeving

► **Discriminatie-ervaringen**

Hieronder vallen alle gevallen waarin een persoon zelf het gevoel heeft door een ander gediscrimineerd te zijn. Het hoeft hierbij niet te gaan om feitelijke en/of strafbare discriminatie.

► **'Feitelijke' discriminatie**

Hieronder vallen alle gevallen waarin onderscheid wordt gemaakt tussen personen op basis van een (verondersteld) persoonskenmerk dat er in die situatie niet toe doet. Dit kan wel of niet als discriminatie herkend en/of geïnterpreteerd worden door de persoon om wie het gaat.

► **Strafbare discriminatie**

Hieronder vallen alleen incidenten die binnen het strafrecht aangemerkt zijn als discriminatie. Bij deze gevallen gaat het altijd om feitelijke discriminatie, maar niet altijd om discriminatie-ervaringen, omdat de herkenning en de betekenisgeving van het slachtoffer hierin niet van essentieel belang zijn.

► **Discriminatie volgens de gelijkebehandelingswetgeving**

Discriminatie volgens de gelijkebehandelingswetgeving: hieronder vallen incidenten die op grond van deze wetgeving als verboden onderscheid zijn aangemerkt. Ook hier gaat het om feitelijke discriminatie en niet altijd om discriminatie-ervaringen. Er bestaat een gedeeltelijke overlap tussen strafbare discriminatie en discriminatie volgens de gelijkebehandelingswetgeving.

Figuur B2.2 laat zien dat discriminatieregistraties en -meldingen, die centraal staan in dit rapport, gedeeltelijk overlappen met de andere onderdelen van het fenomeen discriminatie. Incidenten die niet gemeld of geregistreerd worden, komen niet voor in de registratiesystemen en vallen buiten dit rapport. De figuur is schematisch en geen realistische weergave van de omvang van de onderdelen.

DISCRIMINATIETRIBUNALISATIES	TOTAAL 2022	TOTAAL 2023	TOTAAL 2024	TOTAAL 2025
Politie				
Discriminatie-incidenten	6.738	8.990	9.613	10.748
ADV's				
Meldingen	5.281	6.351	14.796	25.356 ¹
Meld.Online Discriminatie				
Meldingen	247	483	718	2.766 ²
College voor de Rechten van de Mens				
Verzoeken om een oordeel	670	581	621	853
Nationale ombudsman				
Meldingen	284	253	311	305
Kinderombudsman				
Meldingen	26	19	19	49

Tabel 1 Overzicht van discriminatie-incidenten bij politie, meldingen bij ADV's, Meld. Online Discriminatie, de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman en de verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens, 2022-2025

NOTA BENE

► De cijfers in dit rapport zijn afkomstig uit verschillende databronnen. Voor de politieregistraties is gebruikgemaakt van de daartoe opgestelde databestanden (zie bijlage 1 voor de toelichting). De ADV-cijfers zijn voor dit rapport aangeleverd door de ADV's. Door data beschikbaar te stellen voor deze rapportage, voldoen gemeenten en ADV's in 2025 aan de rapportageverplichting in het kader van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Het College voor de Rechten van de Mens, de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman hebben hun cijfers aangeleverd voor dit rapport. De cijfers van MOD zijn overgenomen uit de jaarverslagen van deze organisatie. De cijfers van 2022-2024 zijn overgenomen uit de voorgangers van dit rapport.

Noten

1 Dit aantal is inclusief de 14.402 meldingen die ADV's ontvingen over een sociale mediabericht van de leider van de PVV. In de overige tabellen worden deze clustermeldingen niet meegenomen.

2 Dit aantal is inclusief de 14.402 meldingen die ADV's ontvingen over een sociale mediabericht van de leider van de PVV.

DISCRIMINATIEGROND - POLITIE	TOTAAL 2022	%	TOTAAL 2023	%	TOTAAL 2024	%	TOTAAL 2025	%
Antisemitisme ³	549	8%	880	10%	880	9%	867	8%
Geslacht	61	1%	102	1%	121	1%	120	1%
Godsdienst	173	3%	272	3%	386	4%	480	4%
Handicap	149	2%	154	2%	170	2%	195	2%
Herkomst	2.890	43%	4.186	47%	4.421	46%	4.947	46%
Levensovertuiging	2	0%	3	0%	2	0%	3	0%
Seksuele gerichtheid	2.152	32%	2.545	28%	2.745	29%	3.067	29%
Onbekend/Overig	762	11%	848	9%	888	9%	1.069	10%

Tabel 2 Discriminatie-incidenten politie naar discriminatiegrond in 2022-2025

DISCRIMINATIEGROND - ADV	TOTAAL 2022	%	TOTAAL 2023	%	TOTAAL 2024	%	TOTAAL 2025	%
Antisemitisme ⁴	69	1%	154	2%	269	2%	271	2%
Arbeidscontract	46	1%	32	1%	26	0%	37	0%
Arbeidsduur	6	0%	3	0%	8	0%	9	0%
Burgerlijke staat	27	1%	32	1%	40	0%	40	0%
Geslacht	564	11%	649	10%	1.502	10%	1.682	15%
<i>Waarvan tegen transgender personen</i>	149	3%	183	3%	771	5%	381	3%
Godsdienst	299	6%	399	6%	1.325	9%	1.014	9%
<i>Waarvan tegen moslims⁵</i>	230	4%	285	4%	811	5%	731	7%
Handicap/chronische ziekte	659	12%	768	12%	969	7%	1.048	10%
Herkomst	2.576	49%	3.124	49%	6.614	45%	4.737	43%
Leeftijd	225	4%	232	4%	399	3%	449	4%
Levensovertuiging	17	0%	35	1%	35	0%	20	0%
Nationaliteit	181	3%	173	3%	267	2%	228	2%
Politieke gezindheid	37	1%	51	1%	91	1%	102	1%
Seksuele gerichtheid	353	7%	529	8%	951	6%	1.352	12%
Overig/niet-wettelijk	538	10%	522	8%	3.201	22%	670	6%
Onbekend	120	2%	172	3%	243	2%	264	2%

Tabel 3 ADV-meldingen naar discriminatiegrond in 2022-2025⁶

Noten

3 | 4 Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van herkomst en/of onder discriminatie op grond van godsdienst. Omdat dit onderscheid bij de registratie lastig is te maken, is ervoor gekozen om antisemitisme apart weer te geven.

5 Omdat een groot deel van de incidenten met de discriminatiegrond godsdienst betrekking heeft op het islamitische geloof is dit deel van de incidenten apart inzichtelijk gemaakt.

6 De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere discriminatiegronden zijn geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn.

DISCRIMINATIEGROND

DISCRIMINATIEGROND - HERKOMST	TOTAAL 2025	%
Anti-Aziatisch racisme	710	15%
Antiziganisme	58	1%
Anti-Zwart racisme	1.178	25%
Arabisch	409	9%
Nederlanders wit	303	6%
Noord-Afrikaans	279	6%
Turks	193	4%
Wit overig	286	6%
Anders	1.021	22%

Tabel 4 ADV-meldingen over herkomst naar subgrond in 2025⁷

DISCRIMINATIEGROND	UNIEKE MELDINGEN 2025	%
Antisemitisme	118	15%
Arbeidsgerelateerd	0	0%
Gender	51	6%
Godsdienst	162	20%
<i>Waarvan tegen moslims</i>	148	18%
Handicap	9	1%
Herkomst	254	32%
Leeftijd	1	0%
Politiek/levensovertuiging	47	6%
Seksuele gerichtheid	27	3%
Anders/niet van toepassing	136	17%

Tabel 5 Unieke meldingen bij Meld.Online Discriminatie naar discriminatiegrond in 2025

DISCRIMINATIEGROND - HERKOMST	TOTAAL 2025	%
Autochtonen	19	7%
Aziaten	3	1%
Donkere huidskleur	73	27%
Marokkanen	9	3%
Migranten in het algemeen	35	12%
Oost-Europeanen	4	1%
Vluchtelingen/asielzoekers	87	32%
Overige	40	15%

Tabel 6 MOD-meldingen over herkomst naar subgrond in 2025

Noot

⁷ Deze tabel is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen die geregistreerd zijn onder de discriminatiegrond herkomst. Per melding kunnen meerdere subcategorieën van de grond herkomst worden geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn. Bij ongeveer 11% van de meldingen over herkomst in 2025 is geen subgrond geregistreerd.

DISCRIMINATIEGROND	TOTAAL 2025	%
Arbeidscontract	2	0%
Arbeidsduur	10	1%
Arbeidsinvulling	7	1%
Burgerlijke staat	23	3%
Geslacht	184	22%
Godsdienst	43	5%
Handicap/chronische ziekte	214	25%
Herkomst/huidskleur	129	15%
Leeftijd	42	5%
Levensovertuiging	11	1%
Nationaliteit	81	9%
Politieke overtuiging	9	1%
Seksuele gerichtheid	13	2%
WAZO-verlof	15	2%
Geen gelijkebehandelingsgrond	14	2%
Onbekend	56	7%

Tabel 7 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens naar discriminatiegrond in 2025

DISCRIMINATIEGROND	TOTAAL 2025	%
Antisemitisme	5	2%
Geslacht	20	7%
Godsdienst	7	2%
<i>Waarvan tegen moslims</i>	3	1%
Handicap/chronische ziekte	26	9%
Herkomst/huidskleur	180	59%
Leeftijd	13	4%
Levensovertuiging	3	1%
Seksuele gerichtheid	9	3%
Onbekend	55	18%

Tabel 8 Meldingen bij de Nationale ombudsman naar discriminatiegrond in 2025⁸

DISCRIMINATIEGROND	TOTAAL 2025	%
Antisemitisme	2	4%
Geslacht	1	2%
Godsdienst	2	4%
<i>Waarvan tegen moslims</i>	1	1%
Handicap/chronische ziekte	16	33%
Herkomst/huidskleur	20	41%
Leeftijd	1	2%
Seksuele gerichtheid	1	2%
Welstand (armoede)	1	2%
Onbekend	7	14%

Tabel 9 Meldingen bij de Kinderombudsman naar discriminatiegrond in 2025⁹

Noten

8 | 9 De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere discriminatiegronden zijn geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn.

DISCRIMINATIEGROND EN -WIJZE POLITIE	BEDREIGING	BEKLADDING	BESPUGEN	GEWELD	GEWELD ICM UITLATING	PESTERIJ	UITLATING	VERNIELING	WEIGERING	ONBEKEND/OVERIG
Antisemitisme	93	48	1	2	32	6	640	37	2	6
Geslacht	14	0	1	5	13	12	61	6	6	2
Godsdienst	69	5	1	7	37	9	324	5	13	10
Handicap	20	1	0	0	12	9	129	1	16	7
Herkomst	401	63	16	45	491	96	3.646	85	41	63
Levensovertuiging	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Seksuele gerichtheid	381	20	18	25	353	58	2.154	42	8	8
Onbekend/overig	14	373	0	3	2	8	405	221	10	33

Tabel 10 Discriminatie-incidenten politie naar grond en wijze in 2025

DISCRIMINATIEGROND EN -WIJZE ADV	BEDREIGING	GEWELD	OMSTREDEN BEHANDELING	VIJANDIGE BEJEGENING	ONBEKEND/OVERIG
Antisemitisme	48	9	28	220	6
Geslacht	130	88	1.088	572	21
<i>Waarvan tegen transgender personen</i>	56	38	126	226	2
Godsdienst	119	34	308	704	14
<i>Waarvan tegen moslims</i>	79	18	168	576	2
Handicap/chronische ziekte	33	15	884	242	17
Herkomst	379	201	1.798	3.117	77
Leeftijd	11	4	400	56	6
Nationaliteit	8	5	164	56	3
Niet-wettelijke gronden	16	17	471	157	41
Seksuele gerichtheid	216	199	185	1.042	12

Tabel 11 ADV-meldingen naar discriminatiegrond en -wijze in 2025¹⁰**Noot**

10 Deze tabel is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. ADV-net is het programma dat door vrijwel alle regionaal opererende ADV's wordt gebruikt om hun meldingen te registreren. ADV's die niet met ADV-net werken, gebruiken eigen registratieprogramma's en hebben hun meldcijfers los aangeleverd. Die informatie is echter beperkter en laat geen uitspraken toe over de verbanden tussen discriminatiegronden, -terreinen en -wijzen. In 2025 is 99,56% van alle meldingen in ADV-net geregistreerd.

WIJZE VAN DISCRIMINATIE

WIJZE VAN DISCRIMINATIE - POLITIE	TOTAAL 2022	%	TOTAAL 2023	%	TOTAAL 2024	%	TOTAAL 2025	%
Bedreiging	711	11%	961	11%	1.002	10%	992	9%
Bekladding	369	5%	494	5%	482	5%	510	5%
Bespugen	41	1%	61	1%	61	1%	37	0%
Geweld	23	0%	41	0%	53	1%	87	1%
Geweld i.c.m. uitlating	776	12%	1.043	12%	957	10%	940	9%
Pesterij	113	2%	127	1%	166	2%	198	2%
Uitlating	4.149	62%	5.694	63%	6.289	65%	7.362	68%
Vernieling	329	5%	345	4%	386	4%	397	4%
Weigering	104	2%	89	1%	76	1%	96	1%
Onbekend/overig	123	2%	135	2%	141	1%	129	1%

Tabel 12 Discriminatie-incidenten politie naar wijze van discriminatie in 2022-2025

WIJZE VAN DISCRIMINATIE - ADV	TOTAAL 2022	%	TOTAAL 2023	%	TOTAAL 2024	%	TOTAAL 2025	%
Bedreiging	306	6%	443	7%	905	6%	854	8%
Geweld	159	3%	242	4%	389	3%	517	5%
Omstreden behandeling	3.153	60%	3.435	54%	8.750	59%	5.108	47%
Vijandige bejegening	2.265	43%	2.856	45%	6.266	42%	5.727	52%
Overig	48	1%	92	1%	136	1%	158	1%
Onbekend	75	1%	77	1%	152	1%	104	1%

Tabel 13 ADV-meldingen naar wijze van discriminatie in 2022-2025¹¹

TABELLEN | BIJLAGE 3

WIJZE VAN DISCRIMINATIE	TOTAAL 2025	%
Bedreiging	8	3%
Etnisch profileren	46	15%
Geweld	12	4%
Ongelijke behandeling	205	67%
Pesterij	14	5%
Uitlating	39	13%
Onbekend	9	3%

Tabel 14 Meldingen Nationale ombudsman naar wijze in 2025¹²

WIJZE VAN DISCRIMINATIE	TOTAAL 2025	%
Bedreiging	1	2%
Geweld	3	6%
Ongelijke behandeling	24	49%
Pesterij	13	27%
Uitlating	7	14%
Onbekend	2	4%

Tabel 15 Meldingen bij de Kinderombudsman naar wijze in 2025¹³

Noten

11 | 12 | 13 Percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere wijzen van discriminatie zijn geregistreerd. De optelsom van de percentages kan daardoor hoger dan 100% zijn.

MAATSCHAPPELIJK TERREIN - ADV	TOTAAL 2022	%	TOTAAL 2023	%	TOTAAL 2024	%	TOTAAL 2025	%
Arbeidsmarkt	1.132	21%	1.266	20%	2.470	17%	1.953	18%
Buurt/wijk	430	8%	492	8%	689	5%	698	6%
Collectieve voorzieningen	859	16%	1.109	17%	4.173	28%	1.594	15%
Commerciële dienstverlening	637	12%	759	12%	1.121	8%	1.077	10%
Horeca/amusement	258	5%	287	5%	529	4%	511	5%
Huisvesting	256	5%	339	5%	386	3%	364	3%
Media en reclame	192	4%	208	3%	1.400	9%	490	4%
Onderwijs	298	6%	414	7%	515	3%	492	4%
Openbare ruimte	404	8%	596	9%	1.054	7%	1.571	14%
Politie/OM	185	4%	176	3%	240	2%	228	2%
Privésfeer	92	2%	83	1%	155	1%	148	1%
Publieke/politieke opinie	167	3%	258	4%	1.055	7%	1.070	10%
Sport/recreatie	259	5%	257	4%	469	3%	394	4%
Overig	60	1%	63	1%	212	1%	124	1%
Onbekend	61	1%	59	1%	324	2%	235	2%

Tabel 16 ADV-meldingen naar maatschappelijk terrein in 2022-2025

DISCRIMINATIEGROND EN -TERREIN ADV	ANTISEMITISME	GESLACHT	WAARVAN TEGEN TRANSGENDER PERSONEN	GODSDIENST	WAARVAN TEGEN MOSLIMS	HANDICAP/CHRONISCHE ZIEKTE	HERKOMST	LEEFTIJD	NATIONALITEIT	NIET-WETTELIJKE GRONDEN	SEKSUELE GERICHTHEID
Arbeidsmarkt	8	378	52	158	96	209	834	213	42	80	111
Buurt/wijk	17	37	19	57	37	37	443	3	8	30	107
Collectieve voorzieningen	8	139	50	114	54	262	866	41	52	154	51
Commerciële dienstverlening	7	112	37	47	40	180	433	92	20	119	106
Horeca/amusement	23	71	13	20	13	86	195	13	17	26	77
Huisvesting	1	27	6	8	5	61	169	26	21	48	8
Media/reclame	33	34	11	103	95	13	206	15	11	27	40
Onderwijs	5	47	19	64	44	62	276	7	9	13	44
Openbare ruimte/publiek domein	82	222	111	98	72	34	511	6	14	46	663
Politie/OM	3	20	2	6	4	22	155	5	5	18	10
Privésfeer	10	31	14	13	9	3	59	0	1	17	24
Publieke/politieke opinie	60	482	25	246	213	8	259	2	7	13	40
Sport/recreatie	5	49	15	33	24	44	202	9	4	32	27

Tabel 17 ADV-meldingen naar discriminatiegrond en terrein in 2025¹⁴

Noot

14 Deze tabel is gebaseerd op informatie uit ADV-net over 2025. ADV-net is het programma dat door vrijwel alle regionaal opererende ADV's wordt gebruikt om hun meldingen te registreren. ADV's die niet met ADV-net werken, gebruiken eigen registratieprogramma's en hebben hun meldcijfers los aangeleverd. Die informatie is echter beperkter en laat geen uitspraken toe over de verbanden tussen discriminatiegronden, -terreinen en -wijzen. In 2025 is 99,56% van alle meldingen in ADV-net geregistreerd.

DISCRIMINATIE NAAR BRON	UNIEKE MELDINGEN 2025	%
Autonome websites	152	19%
Fora/blogs/opiniesites	72	9%
Social media	535	67%
Overige/niet online	44	5%

Tabel 18 Unieke meldingen bij Meld.Online Discriminatie naar bron in 2025

DISCRIMINATIE NAAR TERREIN	TOTAAL 2025	%
Arbeid	429	50%
Goederen/diensten	261	31%
Sociale bescherming	31	4%
Overig (geen gelijke behandelingsterrein)	125	15%
Onbekend	7	1%

Tabel 19 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens naar terrein in 2025

DISCRIMINATIE NAAR DOMEIN	TOTAAL 2025	%
Belastingdienst	8	3%
CBR, mobiliteit	19	6%
Gemeente	77	25%
KMar, douane	12	4%
Landelijke overheid	28	9%
Migratie	36	12%
Onderwijs	4	1%
Politie, justitie	84	28%
Private organisatie	11	4%
Zorg, welzijn, jeugdzorg	21	7%
Uitvoeringsorganisatie overig	17	6%
Onbekend	2	1%

Tabel 20 Meldingen Nationale ombudsman naar domein in 2025¹⁵

DISCRIMINATIE NAAR DOMEIN	TOTAAL 2025	%
CBR, mobiliteit	1	2%
Migratie	3	6%
Onderwijs	34	69%
Politie, justitie	2	4%
Private organisatie	6	12%
Zorg, welzijn, jeugdzorg	4	8%

Tabel 21 Meldingen Kinderombudsman naar domein in 2025¹⁶

Noten

15 | 16 Percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere wijzen van discriminatie zijn geregistreerd. De optelsom van de percentages kan daardoor hoger dan 100% zijn.

POLITIE-EENHEID - POLITIE	AANTAL 2022	PER 1000 ¹⁷	AANTAL 2023	PER 1000 ¹⁸	AANTAL 2024	PER 1000 ¹⁹	AANTAL 2025	PER 1000
Amsterdam	851	0,79	1.158	1,03	1.165	1,04	1.246	1,09
Den Haag	874	0,45	1.140	0,57	1.389	0,70	1.460	0,72
Limburg	361	0,32	442	0,39	418	0,37	525	0,46
Midden-Nederland	803	0,39	1.062	0,51	1.178	0,57	1.369	0,65
Noord-Holland	561	0,36	666	0,42	762	0,48	818	0,51
Noord-Nederland	529	0,31	639	0,36	723	0,41	795	0,45
Oost-Brabant	372	0,26	618	0,42	658	0,45	704	0,47
Oost-Nederland	1.036	0,32	1.373	0,41	1.484	0,45	1.835	0,55
Rotterdam	897	0,50	1.223	0,67	1.147	0,63	1.348	0,73
Zeeland-West-Brabant	454	0,30	669	0,43	689	0,45	648	0,42
Landelijk totaal	6.738	0,39	8.990	0,50	9.613	0,54	10.748	0,60

Tabel 22 Discriminatie-incidenten politie per politie-eenheid en naar aantal per 1.000 inwoners in 2022-2025

POLITIE-EENHEID	AANTAL INWONERS ²⁰
Amsterdam	1.143.473
Den Haag	2.018.178
Limburg	1.135.328
Midden-Nederland	2.111.222
Noord-Holland	1.602.860
Noord-Nederland	1.773.584
Oost-Brabant	1.498.122
Oost-Nederland	3.357.147
Rotterdam	1.845.219
Zeeland-West-Brabant	1.558.894
Landelijk totaal	18.044.027

Noten

¹⁷ Bij de berekening van de promillages van 2022 is gebruikgemaakt van de inwoneraantallen per 1 januari 2021.

¹⁸ | ¹⁹ Bij de berekening van de promillages van 2023 en 2024 is gebruikgemaakt van de inwoneraantallen per 1 januari 2023.

²⁰ Inwoneraantallen per 1 januari 2025 (bron: CBS)

POLITIE-EENHEID - ADV	AANTAL 2022	PER 1000 ²¹	AANTAL 2023	PER 1000 ²²	AANTAL 2024	PER 1000 ²³	AANTAL 2025	PER 1000
Amsterdam	684	0,64	856	0,76	2.025	1,80	1.904	1,67
Den Haag	575	0,30	629	0,32	1.734	0,87	1.210	0,60
Limburg	381	0,34	453	0,40	864	0,77	652	0,57
Midden-Nederland	801	0,39	952	0,46	2.124	1,02	1.691	0,80
Noord-Holland	422	0,27	508	0,32	1.332	0,84	717	0,45
Noord-Nederland	585	0,34	617	0,35	1.564	0,89	1.034	0,58
Oost-Brabant	242	0,17	395	0,27	733	0,50	603	0,40
Oost-Nederland	659	0,20	861	0,26	2.102	0,63	1.619	0,48
Rotterdam	533	0,30	647	0,36	1.407	0,77	858	0,46
Zeeland-West-Brabant	399	0,26	433	0,28	911	0,59	666	0,43
Landelijk totaal	5.281	0,30	6.351	0,36	14.796	0,83	1.0954	0,61

Tabel 23 ADV-meldingen per politie-eenheid en naar aantal per 1.000 inwoners in 2022-2025

Noten

21 Bij de berekening van de promillages van 2022 is gebruikgemaakt van de inwoneraantallen per 1 januari 2021.

22 | 23 Bij de berekening van de promillages van 2023 en 2024 is gebruikgemaakt van de inwoneraantallen per 1 januari 2023.

DISCRIMINATIEGROND - POLITIE	AMSTERDAM	DEN HAAG	LIMBURG	MIDDEN-NEDERLAND	NOORD-HOLLAND	NOORD-NEDERLAND	OOST-BRABANT	OOST-NEDERLAND	ROTTERDAM	ZEELAND-WEST-BRABANT
Antisemitisme	129	207	26	100	45	56	40	123	119	22
Geslacht	15	6	8	16	10	10	9	24	11	11
Godsdienst	47	70	24	76	33	29	25	82	57	37
Handicap	21	17	6	31	20	15	6	46	31	2
Herkomst	568	675	224	681	412	302	316	814	673	282
Levensovertuiging	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Seksuele gerichtheid	388	355	180	360	211	254	241	484	371	223
Onbekend	77	130	57	104	87	129	67	261	86	71

Tabel 24
Discriminatie-incidenten politie per politie-eenheid naar discriminatiegrond in 2025

DISCRIMINATIEGROND - ADV	AMSTERDAM	DEN HAAG	LIMBURG	MIDDEN-NEDERLAND	NOORD-HOLLAND	NOORD-NEDERLAND	OOST-BRABANT	OOST-NEDERLAND	ROTTERDAM	ZEELAND-WEST-BRABANT
Antisemitisme	51	39	15	46	29	12	8	40	18	13
Arbeidscontract	1	6	3	6	5	1	1	11	3	0
Arbeidsduur	0	1	0	0	2	1	1	2	1	1
Burgerlijke staat	4	4	7	3	5	4	2	7	3	1
Geslacht	301	180	124	312	87	149	88	231	100	110
<i>Waarvan tegen transgender personen</i>	52	42	41	82	12	37	17	53	25	20
Godsdienst	130	120	67	165	59	82	56	174	103	58
<i>Waarvan tegen moslims</i>	95	78	50	121	45	57	45	129	70	41
Handicap/chronische ziekte	92	100	84	150	80	110	70	213	92	57
Herkomst	885	531	305	649	330	461	267	578	425	306
Leeftijd	50	43	31	59	23	62	28	74	47	32
Levensovertuiging	1	2	2	0	1	4	2	5	0	3
Nationaliteit	10	43	21	31	20	23	12	49	14	5
Politieke gezindheid	9	9	7	20	10	11	5	18	6	7
Seksuele gerichtheid	472	115	62	255	52	99	33	141	48	75
Niet-wettelijke gronden	53	93	34	94	60	75	24	144	46	47
Onbekend	44	44	4	17	21	21	23	64	20	6

Tabel 25
ADV-meldingen per politie-eenheid naar discriminatiegrond in 2025²⁴

Noot
24 Per melding kunnen meerdere discriminatiegronden zijn geregistreerd.

WIJZE VAN DISCRIMINATIE - POLITIE	AMSTERDAM	DEN HAAG	LIMBURG	MIDDEN-NEDERLAND	NOORD-HOLLAND	NOORD-NEDERLAND	OOST-BRABANT	OOST-NEDERLAND	ROTTERDAM	ZEELAND-WEST-BRABANT
Bedreiging	135	170	70	131	81	75	87	132	23	88
Bekladding	42	61	25	84	57	65	36	57	67	16
Bespugen	9	4	0	3	7	3	2	7	0	2
Geweld	8	7	2	11	10	1	7	30	6	5
Geweld in combinatie met uitlating	146	143	47	114	71	36	77	116	112	78
Pesterij	20	16	7	16	37	12	14	49	18	9
Uitlating	825	970	334	930	506	559	431	1322	1081	404
Vernieling	38	49	26	51	26	28	37	96	13	33
Weigering	15	5	6	15	14	7	4	18	8	4
Onbekend/overig	8	35	8	14	9	9	9	8	20	9

Tabel 26 Discriminatie-incidenten politie per politie-eenheid naar wijze van discriminatie in 2025

WIJZE VAN DISCRIMINATIE - ADV	AMSTERDAM	DEN HAAG	LIMBURG	MIDDEN-NEDERLAND	NOORD-HOLLAND	NOORD-NEDERLAND	OOST-BRABANT	OOST-NEDERLAND	ROTTERDAM	ZEELAND-WEST-BRABANT
Bedreiging	205	91	111	84	50	65	37	106	56	49
Geweld	132	48	26	83	39	46	28	48	27	40
Omstreden behandeling	654	587	363	772	327	510	298	835	431	331
Vijandige bejegening	1.330	581	404	817	376	528	293	684	404	310
Overig	19	20	6	11	14	18	7	42	13	8
Onbekend	11	8	1	6	9	11	8	41	7	2

Tabel 27 ADV-meldingen per politie-eenheid naar wijze van discriminatie in 2025²⁵

Noot

²⁵ Per melding kunnen meerdere wijzen van discriminatie zijn geregistreerd.

MAATSCHAPPELIJK TERREIN - POLITIE	AMSTERDAM	DEN HAAG	LIMBURG	MIDDEN-NEDERLAND	NOORD-HOLLAND	NOORD-NEDERLAND	OOST-BRABANT	OOST-NEDERLAND	ROTTERDAM	ZEELAND-WEST-BRABANT
Arbeidsmarkt	301	226	131	295	105	177	123	270	193	132
Buurt/wijk	85	104	50	81	64	77	40	92	58	47
Collectieve voorzieningen	402	124	125	178	104	163	76	220	112	90
Commerciële dienstverlening	174	116	67	215	64	100	43	139	94	65
Horeca/amusement	91	65	23	92	35	28	23	93	24	37
Huisvesting	41	47	25	40	15	56	24	58	33	25
Media en reclame	54	68	18	72	58	38	13	115	34	20
Onderwijs	50	60	28	71	38	61	30	80	44	30
Openbare ruimte	353	140	80	291	84	139	96	182	106	100
Politie/OM	41	22	14	37	14	25	5	31	29	10
Privésfeer	24	16	11	24	9	15	12	19	7	11
Publieke/politieke opinie	161	135	53	227	58	91	60	166	61	58
Sport/recreatie	42	42	22	51	46	31	38	65	35	22
Overig	14	12	1	6	11	15	7	34	17	7
Onbekend	71	33	3	11	12	17	13	53	11	11

Tabel 28 ADV-meldingen per politie-eenheid naar maatschappelijk terrein in 2025

MET DANK AAN

Dit rapport is tot stand gekomen met dank aan: de antidiscriminatievoorzieningen, Discriminatie.nl (de landelijke vereniging van antidiscriminatievoorzieningen), Meld.Online Discriminatie, het College voor de Rechten van de Mens, de Nationale ombudsman, de Kinderombudsman en de Nationale Politie.

De begeleidingscommissie: Marcel Coenders (Verwey-Jonker Instituut), Jim Gouwen, Mathilde Paarlberg, Winnie van Blanken (Nationale Politie), Bobbi van Roosendaal (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), Marjolein Franken (Ministerie van Justitie en Veiligheid), Tim Peute (College voor de Rechten van de Mens), Frederique Janss (Discriminatie.nl), Laurent Janse (Meld.Online Discriminatie), Marit Hopman (Nationale ombudsman en Kinderombudsman).

COLOFON

Rotterdam, april 2026

Dit rapport is geschreven door Art.1 in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Tekst

Gregor Walz (Verwonderzoek)

Bauke Fiere (Art.1)

Uitgave

Art.1